

natū est, id qđ iam tritū est uctustate prouerbiū. Cū enim fidē alienū, bonitatēq; laudat, dignū esse dicit, qui cum in tenebris micet. Idē de simibus lib. ij. Cuius iustitia laudatur, an uerū est tritū uctustate prouerbiū, qui cū in tenebris micet? Est autē micare, iustus genus quoddā, qđ ad huc apud Italos durat, ut repete porre hīs digitis certantū uterq; numerū diuinet. Huius Cicero mentionē facit, libro de diuinatione scēludo: Quid est enim fors? Idē p̄p̄modū qđ micare, quod talos iacere, qđ tesseras. M. V. Arro: Micādū erit cū Græco, utrum ego illius numerū, an ille meū sequatur. Nemesianus i carnīe Bucolico: Digitos iactate micantes.

Porrō dī qui cū micet in tenebris, ei liberum est, si uelit fallere. Proinde dignus, qui cū in tenebris micet dicitur, qui sit usq; adeo certa fide, ut nec si tuto possit, uelūi quempiam mendacior fallere. Habēt Græci finale quiddam: Dignus hic est, cui uel in iuro fidem habeat:

Ὁλ' ἀνὴρ ἢ ἀνώμοτος πῖσις ἐμ' ἔστι. id est, Hic uir dignus, cui credas etiam in iuro.

Cui diuersum, ne iuro atque quidem illi crediderim.

Ex Iouis tabulis testis.

XXIII

Ἐκ τῶν δ' ἰσθ' δ' ἑλ' τῶν ὁ μ' ἄστρ' γ, id est: Ex Iouis tabulis testis. Apud Græcos dicebatur, p̄ certo & indubitabili teste. Lucianus in libello de mercede seruitutis. Ἐί τις ἔστω μοι χορὴ ἢ πωλεθῆσθαι, τὸ τοῦ ἐκείνου, ἐκ τῶν δ' ἰσθ' δ' ἑλ' τῶν ὁ μ' ἄστρ' γ, id est: Si quis te adulterū, aut p̄derastem dixerit, is proptinus, iuxta id qđ dicitur, ex Iouis tabulis testis. Alū sum est, ni fallor, ad diphtheram, in qua Iupiter omnia mortalium acta describere fingitur a poetis.

Atticus testis.

XXV

Ἀττικὸς μάρτυρ, id est: Atticus testis, legitur in collectione Diogeniani, pro p̄batissimo atq; incorruptissimo teste. Quod si quis per ironiam torquat in testem unum, non inconcinne dixerit.

Attica fides.

XXVI

Ἀττικὴ πίστις, id est: Attica fides, legitur apud eandem de de minime uanis, nimisq; peritios, inde natū qđ apud Atticos tēplū esset Fidei deē cōstruētū. Cuius meminit etiā Plautus in Aulularia. Velitius Paterculus meminit his quidē uerbis: Siquis hoc rebellantū tempus, quo Athenae a Sylla capte sunt, imputat Atheniensibus, nimirum ueri uctustatisq; ignarus est. Adeo enim certa Atheniensium in Romanos fides fuit, ut semper & in omni re, quæquid si nec a fide generetur, id Romani Attica fide fieri prædicarent.

Græca fide.

XXVII

Ἐλευθέρῳ τῶσις, id est: Græca fide, reperitur pro certa iurē fide. Fortassis idem cum proximo: nisi malum per ironiam accipere.

Ausonius ad Paulum:

Nobiscum inuenies κατ' ἐπιπῆλα, si libet uti Non pœna, sed Græca fide. Idem de Philone uillico suo: Mutatur, ad Græcam fidem.

Plautus Græcā fidē dixit, ubi nō uerbis, neq; stipulatiōibus, sed p̄sente pecunia res agitur. Sic enim apud eum loquitur Clarea lena in Afnaria: Diē, aquā, solē, lunā, noctē, hæc argento non emo. Cetera que uolumus uti, Græca mercatum fide, id est, numerata pecunia. Etripides in Iphigenia: Ταυρικά: τῶσις ἢ ἄλλος οἶθε μ' ὀδῆμ, id est: Græcia nequaquā nō nit fide. Hoc sanē nomine ea natio p̄sente audijit olim.

Punica fides.

XXVIII

Fœnorū perfidia in puerbiū abiit, qđ ea gens peculiariter peritios, inuitatisq; notata sit, quemadmodū abunde testatur T. Lilius. Cuius hæc uerba sunt lib. ij. de bello Punico: Que

Punica religioe seruata est fides ab Hānibale. Subindicat idē Q. Curtius, in T yrrijs pœnariam auxilio desistit. Rusticus Maximinus apud Iuliu Capitolinū: Afri, inquit, fidē Punicā præstiterū: & qđ modo citauimus ex Ausonio, Pœnia fide. Salustius in Iugurthino: Comperio Bocum magis punica si de quam ob ea que prædicabat, simul Romanos & Numidā spe pacis detinuisse. Plautus: Nemo me Pœnis punior, alius dens ad morum perfidiā. Pœni sed affragis semper habiti.

Alteram manu fert lapidem, altera panem ostentat.

XXIX

Qui coram blādūtur, clam obsecrātes, palām amicos ægunt, claculū nocent: aut qui hic profunt, illic ledunt, falsam beneficij spem occurrūt, ut nacti occasioē funditis per dāt, iij dicuntur altera manu portare lapidē, altera panē ostentare. Tranlatū ab ijs, qui illud ostentato panē pellicunt: deinde accedentibus ijs, qui clamant. Euclio Plautinus in Aulularia: Nūc petit cū pollicetur, autū inhiat, ut aduoret. Altera manu fert lapidem, panem ostentat altera. Diuus Hieronymus ad Rufinum: Hæc apud te amice potius exposulare uolui, quam lacef situs publice desolare, ut animaduertis me reconciliatas emicitas pure colere, & nō iuxta Plautinā sententiā, altera manu lapidem tenere, panē offerre altera. Eodē eleganter allusit, scribens ad eundem Rufinum: An tibi idē panem non dāemus, quia hereticorum cerebro lapidem illiāmus?

Ex eodē ore calidū & frigidū efflare.

XXX

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ἔξεται γὰρ, id est: Eodē ex ore calidū ac frigidū p̄ferre. Bilingues & qui eundē modo laudant, modo uituperāt, ex eodē ore calidam ac frigidū spirare dicuntur. Natū ex Apologo quopiā Anani fabulatoris. Satyrus quidā cū uehementi algeret, hyberno gelu supra motū, fœuente, arustico quoddā inductus est in hospitium. Admiratus autem eior homo inflaret in manus ori admotas, rogauit, cur ita faceret: is respondit, ut frigidus manus halius tepore calefaceret. Deinde ubi extructio sicco, apposita mensa in pulcē feruidā suum inflaret, magis etiā admiratus, sciscitatus est, quid hoc sibi uellet: in pulcē, inquit, nimirū feruētē halius refrigerem. Tunc satyrus surgens a mēsa: Quid ego audio, inquit. Tunc eodē ex ore pariter & calidam & frigidū efflāsi: Valebis, neq; enim nihari ratio est, cū eiusmodi homine cōmune habere hospitium. At huius rei, quā Satyrus admirabatur, causam reddidit Aristoteles in problematis, idq; ideo fieri putat, qđ qui uehementius efflat, is nō moueat uniuersum aērē, sed ore cōtractiore paululū uenti exipiret, ut calor ab ore p̄fectus, a reliquo aērē, quē ob impetum plurimū mouet, cōtinuo euascet, atq; in frigus abeat. Id qđ secus fit in ore, qui faucibus apertis uniuersum aērē exhalat. Est huius cōsine quiddā in epistola Iacobi apostoli, nō huius nomine legitur: ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἔξεται τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν, id est: Ex eodē ore emanat dulce & amarū. Huc adscribi poterit, quod refert scēculo libro P. Linius, plus quā prodigiosum, fontē esse quēdam in Dodona, qui cū sit frigidissimus, & faces, si quis ardētēs immergat, extinguit: si extinctæ admouētur, accendit. Que omnia torquere licet ibi in rhetores, qui eadem morant laudare & uituperare, eleuare atque attollere. Item in iurecōsultos, qui causam eandem nūc tenent, nūc impugnant. Ad eum sensum detorsit plutarcbus, quod Circe eadem uirga mentem adimit, ac reddidit: pecudes facit, & homines. Extat apud Græcos hic senarius prouerbiālis:

Τὸν αὐτὸν ἀνὴρ καὶ ἄεργον ἀνδρὸς καὶ δὲ. id est, Laudare eundem, carperēq; uiri est mali.

Et Hebraicis

Et Hebraeus uates, nempe Esaias male ominator ijs, qui dicūt bonū malū, malū bonum: dulce amarū, et amarū dulce.

Oculatae manus, XXXI

Oculatae manus dixit Plautus, quae promissa uelint exhibere, non oratione proximiti. Nam oculos habere, quibus uideant exhibita, aures non habere, quibus audiat pollicitationes. Ita lena quaedam in asinaria, adolenscenti montes aereos pollicenti, cum illa nihil commoueretur promissis: Semper, inquit, oculatae nostrae sunt manus, et edunt, quod uident. In eadem erat sententia leno ille Terentianus Sannio: Nunquam, inquit, ego adeo astutus fui, quin quicquid possem, malē auferre in praesentia potius. Huc allusit Cherea in Eunucho: Fac nunc promissa, ut appareant.

Cæca dies, & oculata dies. XXXII

Plautus item cæca diem et oculatā, pro die qua non nameratur praesens pecunia, et qua numeratur. Sic enim leno quidam loquitur in Pseudulo: Eme die cæca hercle oleum, id uenit oculata die, iam hercule uel ducte fieri possunt praesentes mine. Hoc est, eme nō praesente pecunia, sed in diē pacta, reuende pecunia praesente. Vocat et uiriscōsili cæcam diē, et cæca testimonia, quae scripto perhibentur ab absentibus. Nam cæca sunt non tantum quae non uident, sed quae non uidentur et absunt.

Lentificum mandere. XXXIII

Σχινορ δ' ιερὸν ὄρεσιν, id est: Lentificum mandere, uel arrodere, Graeco prouerbio dicitur ij, qui nimio comendi corporis studio superfluunt. Nam ex lentifico dentificum fieri consuevit. Is est pulvis calvus quidam candidandis dentibus comparatus. Fiebāt et dentiscāpia ex lētifico, hoc est, cuspides quaedam purgādis dentibus accommodae. Martialis in apophoretis. Lentificum melius, sed si tibi frondea cuspis Desierit, dentes penna lenare potest. Huiusmodi argitur quibus dentiscāpiam semper in ore est, lentificum arrodere dicitur, et σχινορ ὄρεσιν, id est: Lētifici arrosores appellātur. Nam dentū cura, olim ut delicatis probro dabatur, et Apuleio inter reliqua crimina obiectum est, quod dentifician parasset. Recte transiretur adagium et ad reliquum totius corporis cultum.

Vnico digitulo scalpit caput. XXXIII

Molles atque effeminati, uno digito caput scalpere dicuntur, nimirum solliciti, ne comā studiose cōposita perturbent. Id primitū dicitū putant a Caluo poeta in Pompeiū, hinc in oēs parum uros trāsīlatum. Iuuenalis satyra nona: Qui digito scalpant uno caput

Molles et impudicos ex gestu notant. Porro gestū eum anti quibus impudicitiae habitum arguuntur, testatur in epistolis Seneca: Et uī, inquit, omnium, si obseruetur, indicia sunt. Et argumentū morū, ex minimis quoque licet capere. Impudicū, et incestus offendit, et manus mota, et uis inter dū respōsum, et relatus ad caput digitus, et flexus oculorū. Improbū inter dū risus, Insanū uulnus, habitusq; demonstrat.

Summo digito caput scalpere. XXXV

τὸ ἀκροῦ δακτύλου τὴν κεφαλὴν κνίει, id est: Summo digito caput scalpere. Idem est eū proximo. Lucianus in rhetorū preceptorē, delictis effeminatum hominē describit his uerbis. Ἐν τῶ τοις ἀπ' ἀπασφῶν τινὰ καὶ παγκάλου ἀειδῶσα δ' ἰσασσάου μύθῳ τὸ βλάσφημα, ἐπωκικλοῦ = μύθῳ τὸν ἀνέχου, γυναικῶν τὸν βλεμμα, μελιζῶν τὸ φωνήμα, μύθῳ ἀποσπνόντα, τὸ δακτύλου κνίειν τὴν κεφαλὴν κνίεισθαι, id est: Inter haec autē uerū quaedam egregie sapientem, atq; insigni forma, lubrico incestu,

fracta cernice, muliebri aspectu, uoce mellita, olentem unguēta, caput summo digito scalpentem.

Phryx plagis emendatur. XXXVI

Phryx plagis emendatur. In barbaros frulligū ingenio homines dicitur, qui non pudore, neq; monitis, sed uerberibus redduntur meliores. Cum cōtra generosus animus, ut ait Seneca, rectius ducatur quam trahatur. Cicero pro Lucio Flaccō in testis Asiaticos: Asia uestra constat ex Phrygia, Mysia, Caria, Lydia. Verum igitur nostrum, an uestrum est hoc prouerbium: Phryx gen plagis fieri solere meliorem. Adagium ita refertur apud Suidam uersu trochaico, ἐρῶς ἀνὴρ πλῆρης ὤμεινων καὶ δ' ἰανόντες. id est: Verberatus Phryx melior est obsequens erit magis. Ostendit Athenæus et Phrygia multū solere mancipia laudatissima: Ἀνδρῶσιν δ' ἐκ φρυγίας ἀποδ' ἄρεκάσθαι, ἐπιπέρεσθαι.

Nihil facies. XXXVII

Οὐδὲρ ἰερόν ἢ πῶς ἄλλῃ, id est: Nihil est sacri. Sermo contemntis pro uerbis dicitur. Si quidem Graeci, quicquid praecelant, ac uehementer conducibile iudicari uellent, id sacrum appellabant, ut ἰερόν θεῶν, Sacra res consilium, et ἰερόν πόλις, id est: Sacram ciuitatem dixit Aristides, tanquam omnium tutatricem, et quod dio citauimus loco, ἰερόν ἀρχαίον, id est: Sacra et ancorā. Plutarchus in uita Pelopidae, Sacri praesidij mentionem facit. Theocritus in Hodeporis. Ἀλλ' οὐδ' ἀκαλῶς ἔφαρον δέμας ἐν τῷ ἴδιον ἰερόν. id est: Hec dū igitur, si uis, age iam deponito, quanquam Nil sacri est.

Verba sunt contemntis pignus. Qui pro uerbis tradant originem, autem Herculem conspecta Adonidis imagine contēpsisse his uerbis, οὐδὲρ ἰερόν εἰς id est: Nil est sacri. Sen qd exiūmaret ijs dant, exat habēdum esse diuinitatis honorem, qui de genere mortalium essent benemeriti, siue quod fures, qui in eius templum aufugissent, non essent in uito. ppter loci religionem, quae admodū in aliorum deorū sacellis. Nūc ac cōmōdatur ad quāuis rem despicitur habitam: Ab hac interpretatione non discrepant quae refert Theocritus scholiastes huius commentī auctorem citans Cleandrum.

Nihil sanum. XXXVIII

Sanam animi corruptionem, et nullam honestū respectū his uerbis Graeci significāt, οὐδὲρ ἠγίειν, id est: Nihil sanū. Exempla passim in comicis dijs, tragædijsq; Graecorum sunt uolua. Aristophanes in Pluto: Πῦσός μου ὁ εἰς τὴν μετὰ δῶδον τοῖς ἔσπερς, εἶναι παρ' ἄρρωσθ' ἰκαρὸν ἠγίειν μὴ κέρ. id est: Quis τῶ εἶναι τῷ τ' αὐτο νομισσας ἔμπαρ' ἔμ. Scitatum an expediret, ut in contrarium uerso instituto pristinisq; moribus, Iniquus esset, subdolos, sani nihil, Ratus ista uita comoedis conducere.

Andromache in sui nominis tragædia apud Euripidem ita describit Spartanorum mores: Ὡ πασιμ' ἀνεθέσπισιμ ἔχθισοι βροτῶν, Σπαρτῆς ἐνοικοί, δ' ὄλιγα βελούτηκτα, τὸν δ' ἔμ ἀναπτερ, μύχανος ζῆσσοι κκακῶν, Ἐλακτῶ, κολώνη ἠγίειν. id est: Heus omnium mortalium inuisissimi, Spartam incolentes, fraudulenti consili, Mendaciorum principes, et opifices Tecti malorum, torpiles, sani nihil, Aristophanes, ἐμ βεσμοφορῆσθαι, si modo non fallit titulus:

tulus: de feminis:

Ῥαῖς οἰνοπότις ἄρα, Ῥαῖς προδοῦς ἄρα, Ῥαῖς λαλῶσα, Ῥαῖς οὐδὲρ ἠγίως, Ῥαῖς μετ' ἄλλοις ἠγίως. id est: Vini bibaces, proditrices, garrulæ. Nihilq; sanum, maximum utri malum.

Vbi plane proverbiale dicit οὐδὲρ ἠγίως, pro perditissimis. M. Tullius ad Atticum libro decimoquinto: Quid queris οὐδὲρ ἠγίως.

Dionis gry.

XXXIX

τὸ δῖον γρύ, id est: Dionis gry. Recte dicitur, aut ubi quæpiam magno animo contemnimus, ac ne responsio quidem dignum habemus: aut cum rem nihili significamus. Nam de gry alio diximus loco. Adagium ortum ex euentu. Dion Alexandrinus natione, præcipuum in philosophia laudem est consecutus. Huic erat frater iustior, nomine Topsius. Itaq; cum quidam ex eius concertatoribus Dionem probris iniefferet, funda atq; infanda in eum euomens, multa interim turba ad conuictu, ut fit, affluente, ipse ne uerbo quide respondit male dictis, iudicet philosophiæ dogmata tum memor. Ceterum ubi iam intra ædium suarum uestibula esset, nam conuicator consq; fuerat profectus, nihil iracundia præ se ferens hoc tantum respondit οὐδὲ γρύ; id est, Ne gry quidem. Iuuenis autem animi impotens, laqueo se præfocauit. Ea res in uulgi fabulam abiit.

Cæcus caeco dixit.

XL

τυφλὸς τυφλῷ δὲ ἄγος, id est: Cæcus caeco dixit. Adagiū euangelicis quoq; literis celebrati, quo lubentius etiam refero. Vti licet quoties indoctis indoctum docere, inoðultus, imprudenti consilium dare conabitur. Allusit ad prouerbium M. Tullius lib. de finibus ultimo: C. autē Druſi domum compleri cōsultoribus soliam accepimus, cū quorūres esset, ipsi non uidebant, cæciam adhibebant ducem. Hæc Cicero. Druſus enim Iureconsultissimus, alijs p̄piciet ab animo, quū corporis oculis nihil cernebat. Cui confine est Horatianū illud: Cæcus iter ostendit.

Horatius ad Scæuam:

Cæcus uti si monstrer iter, tamen aspice.

Quod quidem Porphyryon, perinde dicitur autumat, quasi dicas: Sus Mineruam. Præpostere enim res geritur, cum cæcus uidentibus iter commonstrare conatur. Apud Aristophanem in Pluto, Carion seruus stomachatur in herū, quod ipse uident, Plutum oculis captum sequetur.

Ὁς τις ἀκολούθει κατόπι μ' ἀγροῦ πρὸς τυφλῷ δὲ ἄγος, ἢ προσῆλ' αὐτῷ ποιεῖμ. οἱ γὰρ ἐλεπόντες τοῖς τυφλοῖς ἠγέμεθα οὐτ' ἄ ἀκολούθει, καὶς προσβίβεται. id est, Luminibus ut qui captum et orbum hominidum sequatur à tergo, hoc agens præpostere. Nam qui uidentus, uicimus cecos, at hic sequatur, simulq; cogit eadem facere me.

Cæca speculatio.

XLI

Ἀλασκοπιῖ, id est, Cæca speculatio, cōposita Græcis est dictio, ἀπὲ Ῥαῖς, quod est uidere, inde ἀλαῖος cæcus, et σκοπιῖμ. Id est inspicere. Suidas prouerbialē dictionē ad monet, quoties aut conuincit, quibus datum est negocium: aut ipsi nihil uident, quibus obseruādi partes sunt delegate. Trāslatū ab ijs, qui speculis sublimibus diligenter circumspectat iudicq;, et qd uidentur, alijs remuanciat. Homerus: οὐδ' ἀλασκοπιῖμ εἶχε. Pro eo quod est, haud quaquā cæcitiēter speculatus est. Vti cōueniet, quoties significabimus aliquē rem sagaciter odia-

rati, ac deprehēditisse. Si quidam si dicas episcopos ad cætera supinos, ac cæcitiētes, tanquā exiteri unde spectat quæstus nōnihil, ibi οὐκ ἀλασκοπιῖμ εἶχεμ. Aut cōtra si quis erat falsus, aut hallucinatus, ταῦτι ἢ ἀλασκοπιῖμ εἶχε.

Sine cortice nabis.

XLII

Sine cortice nare dicitur, qui iam per etatem non egent custode morū, aut qui eō doctrine processerunt, ut iam præceptorum opera non habeant opus. Horatius: Simul ac diuauerit etas

Membra, animamq; tuum, nabis sine cortice. id est, Citra custodē ac pedagogum ipse te reges ac moderaberis. Acron prouerbij admonet: Putatq; metaphoram mutuo sumptam à iuuenibus, qui cum primitus natare discūt, corticibus aut suberibus uentri subligatis natant: deinde exercitationes citra huiusmodi adminiculatū nare incipiūt. Plautus in Aulularia: Quasi pueris qui nare discunt, scyrpa induitur ratis. Qui labor est minus, facilius ut nent, et mouet à manus.

Vt possimus quādo ut uolumus

non licet.

XLIII

ζῶμεν γὰρ οὐκ ὡς θελομεν, ἀλλ' ὡς ἐπ' ἀνάγκη. id est, Non uti libet, sed uti licet fit uolumus.

Senarius prouerbialis, quo monetur temporis ac necessitati seruiendum esse: Terentiana Misis in Anāria rogata, quam Athenis uitam agerent, uerecunda seni meretriciū quæstum consuetus: uti quimus auit, quando ut uolumus, non licet. Cecilius in Plotio apud Donatū: Virtus ut possis, quando nō quis, ut uelis. Item Plato in Hippia maiore: Τοιαῦτα δὲ ἵππια τὰ ἡμέτερά ἐσμ' οὐκ οἷα ἐδεται ἄε παρ' ἡμῶν ποιεῖν, ἐκείσοι ἡγομαζόμενοι, ἀλλ' οἷα δυνάται, id est, Eiusmodi sunt Hippiares nostræ, non quales quis optaret, sicuti prouerbio dicitur, usque quaq; sed quales esse possunt. Huc peruenit et ille Græcorum sententia:

Ὑπολομεθα πλὴν ἅμ' ἄλλ' οὐ δυνάμεθα. id est, Omnes cupimus, at non licet desistere. Et, Γάντες καλῶς γὰρ ἐβλομεν, ἀλλ' οὐ δυνάμεθα. id est,

Bene uiuere omnes uolumus, at non possumus.

Nemini sua fortuna satisfactis, et aliud notis destinat: quod tamen haud scio an quisquam inuictū sit affectus. Versus erit, ubi significabimus nostrā nobis parū placere, uerū facultatē deesse, nō animū: uidelicet fortūā esse parū cōmodam, aut uitam non satis integram, aut epistolā nō satis eruditam.

Athenienū in cōsulta temeritas.

XLIIII

ἠτ' ἀδωλοῦ μ' ὑποβόλια. id est, Athenienū in cōsulta temeritas. Quærat at in eos, quibus male cōsulta uertunt bene. Nam id olim uulgo tributū est Atheniētib; qd' ipsi quicquid focorū dīter consultarent, parūmq; prospicerent, uerum Mineræ ciuitatis præses, illorū male instituta, bene ueritate consueūt. Simile est huius, quod hodieq; uulgo dicitur: Est fortunator, quā prudētor, de quopiā non sapie industria, sed fortune cōmoditate successu uerū utente. Eupolis apud Suidā et Athenæum lib. decimo in Atheniensium mores: οὐκ ἄ οὐκ ἐπ' εἰλεῖσ' οὐδ' ἐπ' οἰνοπότις πρὸ τῶ Νάμ' ἑστραγκυρῆς λεισομῦμ, δὲ πόλις πόλις νεῦ τυχῆς εἰ μάλλον ἢ καλῶς φρονεῖ. id est, Quos antebac nec præfici conuio Quisquam tulisset, nunc uideremus scilicet Belli duces, o ciuitas, o ciuitas Fortunatū es feliciore in quā sapis. Porro d' Athenensium in cōsultantian notat et Aristophanes hoc uerbum in nubibus: ἑσσοί γὰρ ὑποβόλια μ' ἴδῃ τῇ πόλι προσηνοῦ. id est,

317

Nam consilia leua predicant huic adesse ciuitati. Quo loco interpret adscribit fabulam huiusmodi. Cū Neptunus à Minerva uictus, non possit Attica regione potiri, iratus immisit illis Διοσκουριαν, id est, leua, fluitaq; cōsilia, hoc deinde uictum Atheniensibus επιχαρισίω. hoc est, uenaculum fuisse. Idq; Minervam non mutasse, ceterum quod illi male statissent, illa in bonos exitus uertebat. Allusit huc idem Aristophanes in Vespijs:

Τλαυζή δ' ἡμῶν πῆξι μὰζώνος τ' ἔσφατον δ' ἑστηατο. id est, Vlula nostras ante pugnam peruolarat copias.

Eodem mihi leuiter allusisse uidetur Demosthenes, cum ait in Olynthiaca prima, in ipsa statim frōte: Αλλὰ καὶ εὐδὴ μὲν τῆρας τὴν καὶ ἠπόλα μὲτανα, ποῶσα δ' ἦν Δεόντων ἐκ τῶν πρῶτα μαζώνος ἀμὲν ἐπαδῶν ἐπιπῆμ. id est, Sed uestras etiam esse fortune existimo, ut nonnullis ex tempore quosq; sic curant animo, que dicenda sunt in rem uestram. Theognis: Πολλοὶ τοὶ κῆδωντ' ἀελλῶν φρεσὶ, δ' ἀμύμονι Δ' ἐδολῶν.

Οἷς δ' ἀκρόν Δακρόν γίνετ' εἰς ἀγαθόν. id est, Multis leua quidem mens est, sed iunina dextra,

Quis bene uertit et id quod temere insitiant.

Aristophanes in concionaticis: Αὐτὸς γένοι τις ἔτι γαροτῆρα, ὅτ' ἄν ἀνόκτα καὶ κῆρα βελανισώμεθα Ἀποπῶν ἠδὲ δ' ἐάλωμεν ἡμῖν ζυμφήρα. Nec abhorret hinc quod alibi retulimus, Εὐδ' οὐδ' ἔκτεσθ' αἰσῆ, id est, Dormienti rete tollit.

Vbi non sis qui fueris, non est cur uelis uiuere. XLV

Cicero in epistola quadam lib. 7. familiarium sententiā huiusmodi fueris prouerbij citat. Vetus est, inquit, Vbi non sis quod uelis, non esse cur uelis uiuere. Sumpsum est à cōmuni mortaliū affectu, qui nihil minus tolerandū putat, quān inter eos negligit, aut etiam notati uiuant, apud quos aliquando cum splendore, atq; aduiritate sint uersati. Adeo ut exilium ubiuis prooptent potius, aut etiam è uita decedere, quān mutare fortune pudorem perpetui. Id quod notat in Euripides in Hecuba, quam ita facit loquentem, ut dicat sibi pudorem in causa esse, quominus obtuatur Polymnestorem. Pudore enim in tam calamitosa rerum statu, conspici ab eo cui aliquando uisa sit florens. Idem in Alceftide:

Τί μοι βῆδ' ἀπὸ κῆδων κῆδος ὀφθαλμοῦ κακῶς κῆδον, ὅ κακῶς περὶ σφῶδ. id est,

Post hac amici, cur mihi sit uiuere

Corde, male audienti, et effraio male.

Ad eandem facit sententiam, quod apud Sophocle ait Ajax: Αἰσχρὸν γὰρ ἀνόρα τῶ μακρῶν κῆδων βίω κακοισίη ἢ εἰς ἡμῶν κῆδων ἀλλοτρίω. id est,

Est turpe, uitam prorogare longius Quisquis malis nihil explicat sese suis.

Item paulo post in eadem tragœdia, Αλλ' ἢ καλῶς βῆδ' ἢ καλῶς τευκῆκεία τ' ὄρ' εὐφραδῆ καὶ. id est,

Verum aut decore uiuere ingenuum uirum Decet, aut decore oppetere mortem.

Fertur hic quoq; senarius: βῆδ' ἀνέχον οἷς βῆδ' ἐφ' ὀφθαλμοῦ ἢ τῆρα. id est,

Fortuna quibus inuidit aspera uiuere, Hos indecorum ac turpe uelle uiuere.

Set propius ad Ciceronis sententiam accedit ille uersus apud Euripidem in Hecuba, ubi Polyxena ratiocinatur sibi non esse causam, cur optaret uiuere, quod omnibus ornamentis pristi-

ne fortune iam esset spoliata. Τί γὰρ με δ' εἰ βῆδ' ἢ παρὰ μοῦν ἢ ἄνορα φερῶν ἀπ' ἀνάντων, τὸτό μοι πῆστον εἶε. Ἐπειτ' ἐξ ἐσθλῶν ἐλπίδων καλῶν ἦν βυσιλευσί νύμφη. id est, Que nansq; uite causa iam superesse mihit Vt cui pater rex omnium fuerit Phrygium, Etenim rudis mi lucis hoc initium. Dein spes in amplas educat, et regibus Desponja. Et reliqua que sequantur. Sunt enim longiora quān ut hic potessee percensenda.

Premere pollicem, conuertere pollicem. XLVI

Antiquitas in pollice fuerat, iudicijq; significatio. Qui fueret, pollicem premebat, qui minus fueret, pollicem conuertebat. Qui gestus in prouerbium abiit, ut iam premere pollicem dicitur, qui quoquo pacto fuerit: conuere qui male uult. Plinius lib. 2. s. cap. 2. Pollicem cum fauceas, premere etiam prouerbio iubemur. Iuuenalis: Conuerso pollice uidet, Quemlibet occidunt populariter.

Horatius utroq; pollice dixit, pro summo fauore. Consentire suis iudicij, qui creditur ite

Fautor utroq; tuam laudabit pollice ludum. Porphyryon enarrat hunc admodum: Vtroq; pollice, id est,

utraq; manu, σωματικῶς. Synecdoche à parte totum. An qui uehementius laudat, manus iungens, iungit pollicem cum proximo. Acron hoc pacto, utroq; pollice σωματικῶς manu utraq; sublatiq; pariter, ac sepius mota. Hic enim gestus ualide laudantium est. Sanè utroq; sicut ex his conijci licet, prouerbij origo fugit.

Facie perfricare, frontis perfricata. XLVII

Frons habita est antiquitus pudori sacra. Et facies item, id quod et prouerbio testatum est, quod dicunt pudorem esse in oculis. Inde frontem, aut faciem prouerbio perfricasse dicuntur, qui pudorem omnem didicerunt, uelut abstergo manū à uultu pudore. Translatum apparet à gestu quorundā, qui dicturi, facturiue quiippiam apud ignotos, manu facie perfricant, id quod rusticiani cuiusdam pudoris indicium est, què coneris peruincere. Hunc gestū Quintilianus notat inter uicia prononciationis libro undecimo: Vitijsa enim, inquit, sunt illa: intueri lacrimaria, perfricare faciem, et quasi improbam facere. Plutarchus scribit hunc gestum peculiarem fuisse M. Tullio, ut dicturus, leua faciem demulceret. Alioquin non inficias it ipse Cicero, initio dicendi trepidantior fuisse sese. Fabius libro nono citat hæc ex Caluo: Perfrica fronte, et dicite digniorem, qui pretor fieres, quān Catonem. Significat id esse dictū uehementer improbum. Plinius in prefatione nature historiarum: Perfricui facie, nec tamen profici, quando alia uia ingens occurrit. M. Tullius Tullius, que est lib. tertio, in eundem sensum dixit perfricare os: Quid tergiverfanur Epicuri? Nec fatemur eam nos dicere uoluptatem, quān tu idem, quom os perfricasti, soles dicere? Huc pertinent etiam illa, quod effrontes appellamus inuerecundos. Et qua fronte audetis hæc facere? Quod enim Horatius dixit:

Clament perijisse pudorem

Cuncti penè patres. Id Persius imitatus:

Exclamet, inquit, Melicerta perijse

Frontem de rebus.

Item illa: Quid ore oburgabis filium? Et os impudens, os durum, os ferreum, cum impudentiam indicamus. Ouidius:

Non tibi plus cordis, sed minus oris adfl. id est,
 Non plus audes, aut sapis, sed minus pudet. Homericus Achil
 les Agamemnonem κωνώπιον appellat, id est, canino aspe-
 ctu, et apud eundem:
 κωνός ὄμματ' ἔχωρ' ἠδ' ἠλάφιοιο. id est,
 Canis habens oculos, cor cerui, impudentius significans cũ
 timiditate conuicta. Deniq; haud scio an hic pertineat, qđ
 apud Atheniense in dipnosoph. adducit et Cyrenae poeta:
 Τεῖς δ' ἀπομαθευμένοι δροὶ διδύσασιν ἔμψυρον. id est,
 Porro ter absterfis, diu donant meliora.
 Subindicat, ni fallor, se impudentius id postulare, ut quae sint
 acta in consilio narret.

**Frontem ex porrigere, fron-
 tem contrahere.** XLVIII

Frontem explicare, cum hilarescimus, contrahere cũ rin-
 gimus, hoc est, ubi quid moleſti est, dicitur. Plinius in libro
 undecimo: Frons et alius, sed homini tantum tristitia, hila-
 ritatis, clementiae, seueritatis index. Terentius: Exporre fron-
 tem. Horatius in Odis:
 Sollicit an explicare frontem. Idem alibi:
 Deme supercilium nubem.

Exporecta fronte, hilariter. Porrectiore fronte mecum lo-
 quaris oportet, apud Plautum. Obducta fronte, corrugata
 fronte, contracta fronte, caperata fronte. Plautus: Caperat
 frons seueritatem. Quod quidē a caprinis cornibus transla-
 tum uolunt. Et nubila frons, serena frons, explicita frons.

**Attollere supercilium, po-
 nere supercilium.** XLIX

Plinius: Supercilia, inquit, homini, et pariter et alterne
 mobilia. Et in his pars animi. Negamus, animus. Haec ma-
 xime indicant fastus. Supercilia alibi conceptaculum, sed hic
 sedem habet: in corde nascitur, hic subit, hic pedit. Nihil al-
 tius simul, abruptiusq; inuenit in corpore, ubi solitaria estet.
 Haecenus ille. Inde procerbio attolli supercilium dicimus, ar-
 rogantiam significantes: adduci supercilium, fastidium indi-
 cantes. Citat et Suidas, ὑπερώπτερες τὰς ὀφθαλμοῦ, et τὰς
 ὑπερώπτερες ὀφθαλμοῦ, id est, contractis supercilijs, et in-
 stans buccis. Poni dicitur supercilium cum a fastu recedatur.
 Et fastulos homines supercilioſos nominamus. Denique sim-
 pliciter ipsum supercilium pro fastu atque arrogantia pon-
 nitur. Philosphorum supercilium quis ferat? Porro quod
 Plinius ait supercilijs annuere nos atq; renuere Homerum se-
 cutus est, apud quem uersus hic aliquoties legitur:
 ἢ ἤδη κωνώπιον ἔπ' ὀφθαλοῖσι νεύειν ἠγούμαι. id est,
 Sic ait, atq; supercilijs pater annuit atriſ. Id emulatus Maro:
 Sic ait, et totum nutu tremefact Olympum.

Connuere. L

Procerbiali metaphorā connuere dicuntur, qui prudentes
 culpam, quam intelligunt, indulgentia tamen, ac studio disti-
 mulant, quasiq; non uident id, quod uident, quemadmodum
 uulgo loquuntur. Vt parentes ad leuora quaedam liberorum
 uitia connuent. Et natura ad quaedam adolescentiae uitia, quasi
 connuent. Et maritis ad quaedam uxorum errata connuentiū.
 Et corrupti iudices, in causa connuent. Hallucinamur inpru-
 dentes, caecitimus nolentes, connuemus data opera. Exempla
 crebra sunt in actionibus Ciceronis. Est autē connuere subin-
 de claudere oculos, quemadmodum faciunt ijs, qui propter in-
 becillitatem uisus non ferunt lumen solis, at ij facile falluntur.
 Contra, qui ἀνεῖν ἑσθώσι, id est, qui fixis aspiciunt ocu-
 lis, hos nihil potest suffragere. Quod nos connuere dicimus,
 Graeci uocant tum σκεῖν ἑμυμύσσειν, tum ἰδοῦναι. Vnde

est illud apud Aristophanem in Equitibus: Πάλιν ἐγὼ ἐπὶ
 ἄσκατος δαμάωμαι. id est, Aspice in me inconnuenter, aut
 nihil cōnuens. Quod nos hallucinari, illi ἰσοβαλεῖται: qđ
 nos caecitate, illi ἀσβαλεῖται. Quae quidē omnia, si trasfe-
 rantur ad res animi, pertinebunt ad procerbiorū rationem.

Bibe elborum. LI

Aristophanes in Vespijs, πῖν' ἔμβερον, id est, Bibe
 elborum. Quo dicto significat insanire quempiam, πῖν' ἔμ-
 βερον dixit, non πῖν', quod, ut admonet interpres, hoc ad sim-
 plicem potum referunt grammatici, illud ad potionem phar-
 macorū. Idem ostendit et uerbu hinc esse scitu, ἔμβερον
 et ἔμβερον pro insanire. Quisq; parū animo constant,
 et ἔμβερον δέσσει, id est, elboro opus habere dicitur. Atq;
 ijdem apud Latinos antiuores elborum edere, et el-
 boro sese purgare procerbio iubentur: propterea quod anti-
 quitas purrimus usus fuerit huius herbae ad leuanda metis et
 capitis uitia. Plinius libro naturalis historie uigesimo quin-
 to, capite quinto, elbori duo facit genera, sicut et Dioscori-
 dides libro quarto. Candidum, quod Italia ueruatrum album
 appellat, et nigrum, quod alij uocant entomon, etiam si in
 Dioscoride antonom legimus. Alij polyanthion, pleriq; me-
 lampodion uocant, ab inuentore Melampode uate, uel eiusdē
 nominis pastore, quod is animaduertisset eo purgari capras:
 deinde dato eorum lacte sanauit Praxidas furcens. Sed Au-
 lus Gellius Plinium secutus ait coloris discretum, non in
 femine, neq; in uirginitis, sed in radice apparere. Candido uo-
 mitiones cientur, eoq; stomachum et uentrem superiorē pur-
 gat. Nigro alius inferior diluitur, utriusq; periculoſa sum-
 ptio, sed albi, ut praestantior, ita periculoſior. Quod ipsam
 uitam adeo uulgatum esse cepit, ut pleriq; studiorū gratia,
 ad peruidenda acris, quae commentabantur, sepius sumpti-
 tauerint. Nominatim autem Carneades Academicus, scriptu-
 rus aduersum Stoici Zenonis libros, candido elboro super-
 iora corporis purgare solitus legitur, ne quid ex corruptis
 in stomacho humoribus, ad domicilia usq; animi redundaret,
 et instantiam, iugoremq; mentis labefaceret. Nigri uero reli-
 giosum etiam usum fuisse testatur Plinius. Siquidem hoc et
 domos sufficant, purgantq; aspergentes et seſe, et peco-
 ra. Tum solemi cũ precatione colligebatur et superstitio-
 sius, ut meminit etiam Theophrastus. Primum enim gladio cir-
 cūscribebatur: deinde qui succisus erat, exortum solis ſpice-
 labat, precabaturq; ut id sibi liceret dijs concedentibus ſpice-
 re. Obseruabat et aquile uolatus, quae si propius aduolasset,
 moriturum eo amio, qui succiderat, arguuntur. Ex Plinio
 igitur colligere licet utriusq; genus, tum candidum, tum ni-
 grum, cum ad alia complura mala, tum aduersus melanchol-
 iam remedium efficac habere. Vnde et procerbium natū,
 quod tamen uarie efferitur. Plautus in Menecratis: Non po-
 test haec res trium uergeri elboro obtinerier. Demosthenes
 Aeschinem in actione monet, ut seſe purget elboro. Lucianus
 in dialogo Menippi et Tantalii: ληθὲς δὲ τάντοια,
 ἠδ' ὡς ἀλυσθῆς ποτὸν δέσσει δ' ὀκρὸς ἀκράτῳ γ' ἐμ-
 βερον β' ἰνα, id est, Desipis Tantalae, et, ut uere dicā, el-
 boro potu tibi est opus, eoq; sanē meroaco. Et apud eundem
 Rhadamanthum, in scando ueruarum narrationum libro, ita
 pronuntiat, ut Ajax traditum ab Hippocrate elborum bib-
 bat, prius quam in heroum consortium recipiatur. alludens
 ad eius insaniam. Ibidē legitur non licuisse Chryſippo in bea-
 torum insulam immigrare, nisi quartū iam sumptio elboro:
 Nimirū illic alluditur, quod ter in uita bibisse memoratur, ut
 testatur etiam Petronius in carmine quodam. Horatius:

Expulit elleboro morbum, bilemq; metaco.

Outidius in epistolis Ponticus lib. iij.

I bibe dixijsem purgantes pectora Iucos.

Quicquid est in tota nascitur Anticyra.

Perfius:

Anticyras melior sorbere metacas. Insanu significans.

Ausonius ad Theonem:

Elleborumq; bibas Sanij Lucianonis actamen.

Nauiget Anticyras.

LII

Πλαύσευ εις ουνοσ ποσ, id est, Nauiget Anticyras. Horatius eleganter nouauit adagij quasi facie, cui ait in sermo. Nauiget Anticyras.

Quibus uerbis Stoicum insanum significat, quiq; metis morbo laboraret, effectq; sapientis indignus nomine, cui nemo sapiens nisi sanus. Dicitum est autem eadem figura, qua Graeci dicunt, πλάσσει εις ουνοσ, id est, Nauiget Masylia. Strabo lib. geograph. 9. duas Anticyras monstrat, et in altera, quae sit post Crysam oppidum, elleboru nasci: in altera eiusdem nominis, quae sit ad sinum Malacum et Oceanum, optime temperari. Atq; in eam quam plurimis e regionibus adnauigari sanitatis gratia. Pausanias in ultimo lib. scripsit supra Anticyram montes esse magno pere petricos, in his copiose procurare elleborum: nigro purgari alium, albo nonitum cieri, ac superiora corporis purgari. Stephanus addit Anticyrensem quempij fuisse, qui Heredem elleboro dato liberarit insaniam. Horatius: Si tribus Anticyris caput insanabile nunquam Tonfiori Licino commiserit.

Tres Anticyras dixit pro uinculo elleboro, significans deploratam et immedicabilem insaniam. Simili figura quos indicant esse parum integre mentis, et hodie uident deportari chelam. Ad hanc formam pertinet illa: Tonfioris egeat, aut curatore est opus. Horatius: Nec tonfore putas nec curatore es egere.

Tutores enim dabuntur pupillis, curatores mente captis. Sic et Colomella lib. 1. cap. 1. scribit Catonem dicere soluit eum qui agrum incoleret, nec salubri caelo, nec fertilem, uelut comote mens ad agnatos ac gentiles esse deducendum. Nam duodecim tabule furiosus ius admittit administrandi res suas, et ad gentiles agnatosq; transferunt, quemadmodum legimus libro institut. primo, titulo de curatoribus, et Pandectaru lib. 2. tit. ulti. de curatore furiosu. Rursum eiusdem operis lib. 1. tit. 18. de officio praesidis.

Strychnum bibit.

LIII

Στρυχον βριμεν, id est, Strychnum bibit, in insanos item coepit, id est, strychni herbe natura, quae non gustata, statim insaniam parit. Dioscorides in quarto, quatuor strychni generafacit. E quibus poljtreum iuxta uocatur, id est, insanum. Plinius lib. 21. cap. 31. cui duo strychni genera salutaria demonstrasset; Tertio, inquit, follia sunt Ocyms, minime diligenter demonstrada. Remedia enim, non uenena tractamus, quippe insaniam facit, paruo quoq; succo. Quamquam et Graeci auctores in iocum uertere. Drachme enim pondere lusu pueris gigni dixerunt, species uarias, imaginesq; conspicias obuersari demonstrantes. Duplicatione hinc modum legitimum insaniam facere: quicquid uero adiciatur ponderi, represententur moriem. Hoc est uenenam, quod imbecillissimi auctores simpliciter Dorycnion appellauere ab eo, quod hoc encephides in praedij tingentur, passim nascente. Dioscorides scribit Strychni radicem cum uino potam, mensura. < uisa quaedam, ac ludibria non inuenienda parere, quadruplicato modo sumptam, stuporem triuianum inducere, quaduplicato potam,

adimere uitam: remeio esse, si multum ac largiter biberis ac reuomeris. Neq; uero hoc ego recessussem in hoc opere, ne uidelet adagia non colligi a me, sed nasci quis calumnietur, nisi quod Plinius dicens Graecos in iocum uertisse, satis indicaret, herbe huius naturam in proterbium abijisse.

Ede nasturtium.

LIIII

Εδτε νεσσεσ αμοι, id est, Ede nasturtium. In socordem, ignauiam, ebetem, stupidum, olim dicebatur, propterea quod huic efficaciam inesse credant, cruce contrariam: uim enim, uigorinq; animi suscitare, uenerem coercere, cum illa e dicerio uenerem acuat, uim mentis ebetet, unde et nome apud Graecos habere uidetur. Plinius libro decimonono, cap. octauo: Nasturtium, inquit, nomen accepit a nasturium tormento. Et inde uigoris significatio, proterbio id uocabulum usurpauit, ueluti torporem excitantis. Graecis a corde nomen habet. Aristophanes qui δεσ μοφορεσσεσσεσ, ηδρεσ ηχαρομ κεσσεσμα, τι κηδναμυσεσ, id est, Ede heri nasturtia: Quid nasturtias? Idem in Vesphis: Οςινδν μωυ ηγεσ δικαωσ Ο εδρεσ οντομ κησσεσμα. Qui acri sunt animo, iustiq; quiq; nasturtia tuentur, id est, acutum cerunt.

Porcum inmola.

LV

Neq; pretereandū existimo, quod Plautus in Menaeche porcum syncerū et sacrum inmolare uidebit eū, quē mente caprum significat. Adolescens quibus hic precijs porci uenient faeces, syncerū nummum uiuum en a me accipe. Iube te piari de mea pecunia: Nam ego quidem insanum esse te certo scio. Opinor quod ueterum usu, qui ciuispianim irati numinis internperijs ageretur, hoc piaculo se solcat purgare. Idem paulo post in eadem fabula. Nam tu quidem hercle certo non sanus satis Menaeche, qui nunc ipse maledicas tibi. Iube si sapias porcalum afferri tibi. Horatius in sermombus: Immolet aequis Hic porcum Laribus.

Loquitur de eo, qui iam ab infania resipuisse uideretur.

Multa Syrorum olera.

LVI

Πολλα σρσευ λαχεωα, id est, Multa Syrorum olera. Dicitur aut in magice artis peritos, et herbis maleficis eam exercentes, aut in eos qui rebus salubris abundant. Fortassis re ete dicitur et in eos, qui in rebus non multe frugis, nimum insanum operas, quippe non in agris exercendis, sed in hortis colendis occupati, quae plus adstant inuoluptati quam enolamenti. Proterbium refertur a Plinio lib. 20. cap. 5. ubi commemoratis uarijs remedijs, herbe Staphylini, quam eandem et pastinacam erraticam uocant, haec subiecit: Syria in insanos operosissima, inde quoque proterbium est Graecis: Multa Syrorum olera. Simillimam staphylino herbam ferit, quam alij gogdion uocant. Haestius Plinius. Vt autem existimem patremiam in maleficis quadrare posse, illa me conuictus commouet, quod paulo ante, Orpheum citauerat autorem, staphylino amatorio inesse. Neq; Syrorum mores, uulgo nota caruisse, id est, Syri contra Phoenices. Atq; in hoc proterbio misertur nostri Caelus, qui tam insigniter torqueamur, neque quaequam tamen ipse subleuat.

Melle litus gladius.

LVII

Melle litus gladius. In perniciosis adulationem dici solitum. Dimis Hieronymus ad Asuelum Augustinum: Nonnulli familiares mei, et uasa Christi, quorum Hierosolymis, et in sanctis locis permagna copia est, suggererant, non simplici animo a te factū, sed laudem atq; uimulicidum et gloriolam populi requirentem, ut de nobis cresceret, sed multi

cognoscerent te prouocare, me timere: te scribere ut doctum, me tacere ut imperitum, et tandem reperisse, qui garrulitati me e modum imponeret. Ego autem ut simpliciter fatear, dignationi tue primum idcirco respondere nolui, quia tuam licet quido epistolam non credebam, et ut vulgi de quibusdā pro- uerbum est, melle litum gladium. Si locus hic mendo uacat, Hieronymus Augustini epistolam melle litum gladiū appel- lat, propterea quod pariter et reprehensione haberet, quasi gladium quo iugularet, et blandimenta quibus reprehensio- nis asperitatem dissimularet. Porro pro uerbis, Augustinus respondens, palam explicat, uidelicet deprecans atque abomi- nans insidiosam blandiloquiū. Plinius libro uigesimo primo, tradit Heraclee in Ponto, ab ipsidem apibus aliquando mella reddi perniciosissimum habentia uenenū. Quae, qui ederint, abijciunt se humi, refrigerium querentes. Nam sudore dis- sument. Id cur fiat, pabulum in causis est. Ea est herba alba, quam ego lethron appellat.

Letale mulsū.

LVIII

Θωάσιμωρ μελίωροτορ, id est, Letale mulsū. Eandē cum superiori habet sententiam. Diogenes, formosa scorta, Θωάσιμωρ μελίωροτορ, id est, Letistrum mulsū, appel- lare consuevit, tamen si nihil uelabit, et in asentionē, in soc- das uoluptates torquere, breuiter quicquid ita iucundum est, ut idem sit perniciosum. Legimus et mellitum uenenū apud Plinium, et idem Diogenes orationē ad gratiam compara- tam, auriumq; priuatiū, μελίτινω ερχόλον, id est, Melle- lam in profecationem appellabat, quod asentione quidē dele- ctaret, ceterum mendacio strangularē admittentem. Quod uidelicet illi Hieronymiano similitimum est, adeo ut suboleat mendam inesse in exemplaribus, et pro gladio laqueum legi debere. Quis enim solet gladium oblinere melle?

Linum lino nectis.

LIX

Λίνωρ λίνωρ σωάπρωρ, id est, Linum lino connectis. Huius adagij duplicem Graeco interpretet sensum inue- nio. Quorum alter est, infirmis infirma copulas, friuola fri- uolis. Alter eadem non ipsam rationis facis, aut dicis. Ctes- sippus in Platonis Euthydemo. Haud tu quidem lino, uti pro uerbo dicitur, lino connectis, si pater tuus, pater est omnū. Est autem ironia in sorbistam, quā friuolis argutis id sibi col- legisse uidebatur. Aristoteles in tertio libro, εφ' ουνοιας ανεροσοτως, disputans de infirmo, ubi Parmenidis sententiā presertim sententia Melissi. Melissus enim ipsum infinitū totū dixerat. At Parmenides totum dixit esse finitū, à medio aequae distans. Fieri enim, inquit, non potest, ut infinitum cum toto atq; uniuerso, perinde atq; cum lino, lino nectatur. Ipsa phi- losophi uerba subseribit, si quis forte requiret: Διο βελλινωρ οιντορ πρ' μωνιδωρ μελιωρς ειερεκενεω. ο λλ' ο απρωρ ελωρ φκωρι, ο δε ε ελωρ πεπρωειδωρ, μεσοδωρ ισσοτα- λεω, ου δε λινωρ λινωρ δεσι σωάπρωρ, εφ' ετρωυεη ελωρ ε ερωρωρ. Suidas hoc adagium ex stratiadis citat Politia. Proculdus itē in disceptandis questionibus, quae exortitur ex di- ctis Platonis, quodā in loco sic utitur, ut uideatur conuenire in eum, qui copulet inter se pugnantia, ostendens quemadmo- dum Plato de Homero diuersā pugnantiaq; dixerit, ου γω λινωρ λίνωρ σωάπρωρ ιμ δεσι, ο ταυτα ελληλοισ συμα- πλεκευα id est, An non enim lino lino connectere esse, istā inter se copulare?

Seneca semper multa addicens.

LX

Πρωασκο δε αειε πολλα δευασκο μωιδω, id est, Discenti assidue multa, seneca uenit. Hic pentameter ex elegijs Solonis in proterbiū abiji, signifi-

cat aut usum uitaē, multaq; rerū experientia parari prudentiā. Conuenit cum ea, quae citatur apud Gellium, sententia. Vtus me genat, peperit mater memoria.

Citatur à Platone libro de Re. septimo. Rursum in dialogo de philosophia, querēs quispiā num philosophia sit πλοω- μωδωια. Quid alud, inquit, est philosophari, quam id facere, quod dixit Solon? Dixit autem:

Discenti assidue multa, seneca uenit. At mihi quidem uidetur semper aliquid discendū ei, qui in phi- losophi sit euasurus, siue iunior sit, siue senior, ut quām ple- rima discat in uita. Seneca in epistola quadam ad Lucillum:

Tandem discendū est, quā diu nescias, et si pro uerbo crea- dinus, quā diu maior. Citatur semel, atq; iterum apud M. Tullium in Catone uicior. Quinertiā Terentianus ille Demea Solonis sententiam retulit, cui ait: Nunquam ita quisquā bene subducta ratione ad uiam fuit, quin res, et as, usus, semper ali- quid apporet noui. Aliquid moneat, ut illa quae credas scire, nescias: et quae tibi pariter prima, in experiendo reuēdas, Alludit huc, cuiuscunq; est uersiculus ille, neq; inscius, neque inelegans, Seneca nomine celebratus. Equidē è Publilianis Mi- nis, unum esse suspicor, huc adductus cōiectura, quod in hoc numero quo sām reperio, qui nominatim ab Aulo Gellio, sub Publij titulo referuntur. Senarius autem hic est:

Discipulus est prioris, posterior dies.

Vita doliaris.

LXI

ζωη τοιδω, id est, Vita dolij. Pro uerbo dicitur uita fru- galis, parca, ab omni strepitu, atque ambitione semota. Bre- uiter talis, quādi Diogenes nobilis ille Cynicus Athenis egisse legitur, unico cōtentus pallio, baculo, quo canes abigeret, dolo de palo suspēso pro domicilio habitare utens, erudis herbis et aqua simplici uictans, pane excauto pro catino, manu caua poculi uice solutus uti, idq; à puero quodam didi- cisse se praedicabat, quem forte ad eum modum aquam hau- rientem uidet. Porro ut in dolo habitat, inde sibi dicebat in mentem uenisse, quod cochleas contemplatus, nullum aliud aequae commodum domicilium iudicasset, unde proreperet ad solem, et ubi se conderet à uentis, atq; aestu. Poterit torque- ri et in eos, qui nimium sordide, minusq; diuere, atq; inmundē uiuant. Ad hanc formam torqueri poterit Hamaxobiorum, ea gens est Sarmatiae, appellatio, ut Hamaxobij dicatur, qui diuere sordideq; uiuant. Nomen hinc inditum genti, quod ijs plaustra edium uice sint.

In diem uiuere. Ex tempore uiuere.

LXII

In diem uiuere, est praesentibus rebus contentū uiuere, atq; ex parato, minime sollicitum de futuris. Quae uita Graecis di- citur, κακιμεσι βιος. Et κακημεροβιοι, qui ad eum ui- uunt modum. Theoreticus in Idyllo. N. Οι θνατοι ωλοιμεασε. ο δ' απ' ερωωδωκ εσοωμεω. id est, Mortales somus, haud sunt nobis crastina cura.

Aristophanes in equitibus: Εξιδωε πορωω σοι, ηδω βιωρ καδ' ημεωρ. id est, Ego affatim tibi suppedita uero ordies et Victum diarium.

Homerus Odyssae. ο. Νηπιωι αρχωιδωτ εφ' ημεωρς φρωοντοε. id est, Agrestes, stolidi, tantumq; diurna scientes. Perfusus: Atq; ex tempore uiuis.

Id est, citra sollicitudinē futurorū. Vnde et ex tempore dicere, id est, citra praemeditationē. Hanc uitaē, ceu felicissimā omnū probauit Christus, ut quā et ipse semp fecutus sit, et apo- stolis sequendam proposuerit. At dictū mirū, quām hodie non probetur, etiā his qui plus quā Christiani possulant uideri.

Vitamacerata. LXIII

Βίος μεμλαγμένος id est, Vita macerata, seu permollita. De molliter viventibus, quibus ex facili oia suppetit. Refertur ad Diogeniano. Translati arbitror ad leguminibus, aut saltementis maceratis, iamq; ad esum accommodatoribus.

Ipsa dies quadoque parens, quandoque nouerca. LXIII

Verfus est Hesiodi in libro de obseruatione dierum, auspicatorum, atq; in auspicatori, qui deinde in proverbijs abijt, longo hominum euo probatus, ut apud Gellium refert Phavorinus philosophus, is est huiusmodi:

Αδοτε, μητρίηι τέλει ημετέρας, αδοτε μήτρες. id est, Ipsa dies quandoq; parens, quandoq; nouerca est. O uersu significatum est, non omni die bene esse posse, sed isto bene, atq; alio male. Inde translatum, quod matres bene uolunt liberis, nouercae oderunt pruinis. Proinde Plinius dubitare se dicit, utrum natura sepius nouerca sit, an mater, ut que tot uenena, tot item remedia proignat.

Nunc pluit, & claro nunc Iuppiter aethere fulget. LXV

Diuersa metaphora rem eandem explicuit Theocritus in Batto:

Χείμαυρον αδοκα, μήν πέλε αδοξιος, αδοκα δ' ανε, id est, Nunc pluit, & claro nunc Iuppiter aethere lucet. Id est, Aliquando res aduersae sunt, aliquando secundae: quemadmodum caelum nunc serenum est, & placidum, nunc turbidum, ac tempestuosum. Huic affinis est allegoria Pindarica, & Pythijs hymnis: Non semper eosdem flare uentos, sed nunc hos, nunc alios:

Αδοτ' αδοκαυ τονοι ην φαιτωρ ανεμων. id est, Aliis alijs status sublimiter uolantum uentorum. Idem in Isthmjs hymno quarto: *Αδοτε δ' αδοτ' ουσεν παντασ ανεμωσ εν πειραιω ενλαωι.* id est, sed alijs alius uentus omnes homines adflans agit.

Plus aloes, quam mellis habet. LXVI

Plus aloes, quam mellis habet. Proverbialis metaphora, perinde declaras, ac si dicas, plus molestiae, quam uoluptatis. Nam aloë frutex quidam est, odore graui, gustu amarissimo, cuius meminit Dioscorides, libro. iij. Plautus in Amphitruone. Ita cuiq; cōparatiu est in etate hominum, ita dijs placitū, uoluptati ut meror comes consequatur. Quin in comodi plus malici; adijt, boni fit obijt quidā. Apud eundem alicubi legitur uitam hominis plus aloes, quam mellis habere.

Et Iuuenalis de iocore:

Plus aloes, quam mellis habet. Apuleius citra metaphoram sic extulit: Sed uerum uerbum est profecto, quod aiunt, nihil quicquam tam profectae diuinitus hominibus datum, quin & tamen admodum sit ali quid difficultatis. Hae rerum humanarum uices, ac tristitia, letorumq; mixtura: an si Homeri Iliados ultimo libro, per quā eleganter indicauit, figmento ducit doliorum, quae scribit in Iouis lumine sita esse, quoru aliterū sit pleni tristitibus, alterū letis. Ex quibus ille mortalium fortunas temperans:

Αδοτε μήν τε κακοσθη κερτασ αδοτε δ' εδοξω. id est, Nunc letis uitam accipiet, nunc tristibus idem. Quemadmodum & superius indicauimus. Verū admodum male lignē temperat Iuppiter Homericus, nimio plus adiuuans malorum, quam honorum, ut si uita quāq; fortunā ad calculus uocet, minima sit futura ratio eorum, quae nobis ex animi sententia eueniant. Id qd eleganter distit est ad Pindaro in Pythijs hymnis, *εν γαρ πασ εδοξω πεμματα σωω νο δ' αουα*

του βοροσις αδανωτο, id est, Ad unum enim bonum, duo pariter incommoda distribuiti moridiūbus immortales. Plinius libro uigesimo septimo sententiam inuertit, cum ait nihil esse tam malum in rerum natura, cui non boni quippiam sit adiūctum. Quandoquidem comperitum est, etiā aconito, quo nō aliud ueneni nocētius, inesse meridiū, cū ad alia, tum ad oculos uita. Ad eūdē modū Ewripides citat Plutarcho: *Ου η αμ γνοιτο χωρις εδοξα καλ κωσ, αλλ' εσι τις σγχεσις.* id est, Bona separare non licet malis, sed est Mixtura quaedam.

Naues onustae conuicias. LXVII

Adsimili figura dixit Homerus Iliados. γ. Cōuicia, quoru omis, nauis centremis non queat portare. Cuiusmodi Lucianus dixerat: *ολας ημασ εσθ βλασθημωμ, η ante dictū est.* Carmen Homeri sic habet: *Εσι γαρ εμφοτεροισι μη ονειδω μηδ ησθωσ πολλα μάλη, ουδ' αμ νησ εκαστ' οϊ ζυρωσ εσοισιτο.* Id est, Probarum superest ambobus copia sanna, Quorum onus haud portet, centum ratis incita remis. Affine & illi, quod alio dicitur loco, *ουε ουκ εμ αωλωτ ουδ' εκαστορωσ ησθιοι.* id est, Quos tollere nec centum queant Aegyptij.

Tollere cornua. LXVIII

Tollere cornua, pro eo, quod est, animo efferri, uanue quae uulgo tritissimum est. Horatius de Baccho: Et addis cornua pauperi.

Quidius iū de chrietate:

Tunc ueniunt risus, tunc pauper cornua sumit. Translatum a pecoribus, quae cornibus oppositis minantur. Horatius in Epodis: Nanc; in malos acerrimus; Parata tollo cornua.

Tollere cristas. LXIX

Tollere cristas. Diuersa metaphora, sensus idē. Iuuenalis: Quid apertius: & tamen illi Surgebant cristae. id est, Sibi placebat. Translatum ab auibus cristatis in quibus cristae erectiores aacritatis, atq; animorū iudicia sunt: nisi ad militū cristas referre malimus, quo sane hominum genere nihil, nec insolentius, nec stolidius. In hac sententiā Aristophanes in Pace dixit, detrahete cristas, *ησθημωμ ποδε λαφωσ εκεσ λαε;* id est, quae nobis cristas detrahax. Videlicet reddita pace. Animus in pedes decidit. LXX

Qui uehemēter consertantur, atq; expauescūt, ijs animus in pedes decidere dicitur. Quin hodie uolū animus: T oetus animus mihi erat in genibus, pro eo quod est, uehemēter er am exanimatus. Homeri Iliados. O. *Τεβωνασαμ, πασσι η δε πασαι ποσι κωσ πασε θυμωσ.* id est, Pauor ingruui ingens Omnibus, inq; pedes animus mox decidi imos.

Vel pa cicada obstrepsens. LXXI

Σρηε βομβωσ τε ετηγωσ εναντιον. id est, Scilicet obstrepsans argute uelut cicada. Apud Theocritum est in Hodiae poris. Nam his uerbis contēnit quidam pastor pastorem, a quo prouocatur, *Quadrabit in eam, qui certat longe impar, cum superiore. Aut quā negocium facerit, longe se praesentioribus.*

Pica cum lusciniā certat. Epopa cum cygnis. LXXII

Cōsimile huius simi, quae legitur apud eūdē e adē Elogia: *Ου δεμιπο μη λάκωρ ποτ' ανδ' ονα κιασθε ερεισαμ.* Ουδ'

Οὐδ' ἔσπασας ἡνίοχοισι. id est,
Haud fas est Lacon, phlomenam ut prouocet unquam
Fica, nec argutis epopa obstruat improba cygnis.

Pilos pro lana. LXXIII
τρίχας ἀντ' ἔριον, id est, Pilos pro lana. Frouerbialiter
apparet dicta etiā illa, apud eundē ποιῆτα in Hodoeporis, de
re uehementi inaequali, aut de negotio supra modū absurdō.

Τίς τρίχας ἀντ' ἔριον ἔποικιζοτο; τίς δὲ πορεύσας
ἄγρος ποσποτοκόιο κακὰρ κωὰ βόλλετ' ἀμέλγηρ; id est
Quis nice lana um fetas detondeat unquam?

Quis capra pro primipara uilem uelut amens
Emulgeret canem?

Capra pilos habet potius quān lana, cuius laniger a est. Hęc
dicuntur in pastorem, qui certaturus hęcū opponēbat agno.

Tibiam tuba comparas. LXXIII
ἄλλορ σάλπιγγι συγκρίσεις, id est, Tibi tuba cōparas.

Res fertur a Diogeniano. Conuenit in res supra modum impa
res, propterea quod exilē uoce edat fistula, tuba proegredem.

Cicadae apem comparas. LXXV
τέτηρι τὴν μέλιττα συγκρίσεις, id est, Cicadae com
paras apem. Nam cicada cum maior, tum canora, cum apis
fit non modo minuo corpusculo, uerum etiam penē muta. Lu
cians in Rhetorum doctore, prouerbum utriusq; attingit.

τοσούτῳ ὑπερφωνούτῳ ἐνεχθεας, ὅπου ὁρῶ ἡ σάλπιγγος
τοῦς ἀλλοῦς ἢ οἱ τέτηρις τῶς μελίττας, id est, Inuenies
tanto uoce superiorē, quāto tuba superat tibias, apes cicadae.

Testudinem Pegaso comparas. LXXVI
κεδάνῳ πηγῶσφ συγκρίσεις, id est, Testudinē Pegaso
fo comparas. De rebus nequaquam inter sese conferēdis. Pe
gasis equus erat uolucer, si fabulis credimus, testudine nihil
ear diuis. Vergilius in Tityro aliquot dissimilitudinis formu
las congesit:

Sic canibus catulos, similes sic matribus hęcōs
Noram: sic paruis componere magna solebam.

Verum hęc tantum alias inter caput exaltat sorbes,
Quantum lenta solent inter uberna cupressi:

**Aliter catuli longe olent,
aliter sues.** LXXVII
Apud Plautū legitur in Epidico, fordidior quāde metapho
ra, sed tamen ad rem significandam apta: Aliter catuli longe
olent, aliter sues. Quo dictio significatam est, nō ueste digno
sci hominem ab homine, uerum inesse natiū quiddam, genu
num, ac proprium in unoquoque, quod in ipso uultu, oculisq;
cluceat, quo liberum a seruo, generosum a rustico: probum
ab improbo, facile discernas. Atq; hic est hominis ueluti pecu
liaris quiddam odor, quo deprehenditur, si quis modo sit saga
ci nare. Huc allusit Martialis libro sexto.

Cum bene se tutam per fudes mille putauit,
Omnia cum sciet, Tibaida Thais olet.

Huc pertinet etiā illud cuiusdam apud Fabiū: Ne facie quidē
liberi hominis habet. Quod cū a quodā esse dictum de
formi specie, retorsit aduersarius, affirmans recte dictum, cū
nō esse liberum, cui non sit facies liberi metes.

Vt semētē feceris, ita & metes. LXXVIII
Elegantissima metaphora dixit Cicero: Ut fementem fece
ris, ita et metes, id est, reportabis premiū tuis factis dignū.

Plautus in Epidico: Sed ut acerbum est, pro benefactis cum
malam messem metas, id est, cum pro beneficio maleficia re
portes. Et apud Platonem: Quam hic messem facturus es?
Haud sanē bonam. Hęc metaphora communis est etiā sacris
litteris: Qui seminant in lachrymis, in exultatione metent. Et

diuus Paulus: Qui seminant in carne: de carne metet cornu
ptionē, Qui seminant in spiritu: de spiritu metet uitā aeterna:

Et si uobis seminauimus spiritus ualia, magnum si uestra cara
nalia metamus? Hinc respicit illud Euripidis in Hęcuba:
χμῆς δὲ ἔχου ἄμοιο τοῖς βόλλευσσιν. id est,

Habeatis at uos insituito congrua.

Denique, illud penē solene est apud Grecos ποιῆτας κακῶς
κακῶρ. Aristophanes in equitibus:

Οὐδὲ μισοκλῆ ἐπίσμαι
Ἐλλῶ γλαμμάτορ, ὅ τῆται ἢ κακῶς κακῶ. id est,

Neque musicam doctus scio,
Sed literas tantum, atq; eas malas male.

Illud itē frequens, αὐτῶ ὄλλῳ κακῶς κακῶ, id est, Tem
lum per dā male. Interpres admonet figura prouerbialis, qua
de re dictum est, in huius operis uestibulo. Rursum Euripides
in Hęcuba. τῆρ ἢ κακῶ
κακῶρ τι πάσχω τῶρ δὲ ἄριστῶν ἑντυχῶν. id est,

Bonus bene eundem, sed malis male. Idē in eadē fabula:
Ἄλλ' ἐπεὶ τὰ μὴ κακῶ
πρόσωρ ἐτόλμας, τῶνδ' καὶ τὰ μὴ ὄλλῳ. id est,

Quin ubi, que non decent
Haud ueritus es patrare, ser que non libent.

Per quam festiuū est, qd de Diogene refert Laertius. Super
caena quidā illi obijcebat ὄσσα, uelut cani, qd Cynicus esset,
et cōmēliā ille sic pensauit. Accessit propius et iuxta illos
stans mingebat, uicissim illis canem agens. Sed propius huc
peruenit, quod idem refert, in Zenone: qui seruū in furto de
prehensum cedebat. Seruus interim clamabat, in fatius fuisse,
ut firaretur. At Zenocilluēntia ut cedereris. Seruus quoniā
audierat herum dispartantem de necessitate fatōrū, eam pre
textuit suo cōmissio: Sed scite retorsit philo sophus.

Carica musa. LXXIX
καρικὴ μῦσα, id est, Carica musa. καρικὰ ἀυλῆματα,
id est, Caricę cationes. De lugubri aut rustica, atq; indocta,
seu molesta cantione dicti soliti. Quadrahit et in poetā, aut
oratore indocilum. Antiquus enim de tristī fridulag; et
inamœna cantione dicebatur, propterea, qd ut tradit Athe
neus libro dipnosophidion quarto, Cares itidē ut Phœnicę,
in lectu tibis ius solēt magnitudine palmi, lugubres quiddam
et fridulum sonatibus. Eas autem tibias Phœnicum lingua,
gringos uocari, quod ijs in Adonidis lectu soleant ius. Porrō
Adomidem γρηγῶν, id est: Gringen appellat. Hinc ipsam
uerbum γρηγῶν. His cōfina tradit Iulius Pollux lib. iij.
noti quod ibi γρηγῶν inuenio scriptum. Caricam musicam
natis et Aristophanes in Rans:

σκολιῶρ μελίττῳ ἢ καρικῶν ἀυλῆμάτων. id est,
Obliquarum Meliti et Caricarum cantionum.

Eadē καρικὰ ἀυλῆματα ueteres σκολιῶ, id est, obliqua
uocabat: uel a tibiarū specie, uel ab obliquo in cōiūijs canem
di ordine, de quo meminimus in prouerbio: Ad Myrtū ca
ner e. Memini et Plato apud Athenenum in Laconibus:

Ἄλλοις δὲ ἔχουσσι τῆς καρικῆς καρικῶν μέλος, μελίττα
id est, Calamos hīs puella, Caricū melos modulabitur. Pla
to quoq; philo sophus lib. de legib. vij. mentionē facit Caricę
muse, qua interpretatur ἐπι κηδῆα ὄλλῳ, id est: Lugubrē
cātionē. Carū barbariē idē dēdō taxat Homer. iij. Hinc dō lib.
Νῆσῳ δὲ κακῶρ ἠγῶσσο θερῶσσο φῶν. id est,

Nastes ducebat Cares, quibus barbar a uox est.

Vnde et populari dicto Grecis κακῶζῶν sine κακῶζῶν
aut κακῶζῶν dicuntur, quibus barbarus est et aggressi
fermo. Et M. T. id. apud Quintil. in cap. de pñicatione dicit
illos

illos ex Lycia & Caria oratores in epilogis bene canere, nisi in reprehendis illorum pronunciatione. Strabo libro geographiae xiiij. ostendit Cares occasione frequentur fuisse mixtos Graecis, & tamen barbare crasseq; sonauit lingua Graecorum. Quod idem euenit Graecis in lingua Romana, & nobis in lingua Britannica. Hoc in uiliu Strabo παρομοιασ, κακοσομιαν, & βαρβαροσομιαν uocat. De cationibus Carum & Phrygum meminit & M. Tullius in Bruto.

Atticamusa.

LXXX

Cui diuersum, ἀττικὴ ἀδοσα, id est, Attica musa, pro uenu sit, lepidaq; oratione. Nam inter dicendi genera laudatur in primis Atticū. Diogenes Laërtius scribit id cognominis uulgo tribuū fuisse Xenophonti, ut Attica musa uocaretur, propter admirabilem quandam hominis in dicendo uenustatem. Unde & Atticam eloquentiam, & Atticū lepore appellant, quæ admodū indicantur alibi. Sed ad hominē accommodatē, erit uenustius, praesertim si accedat ironia: ueluti, si inlegantem aliquid, & ab omnibus literis & gratijs alienissimū: Atticam musam uocet. Nam Amusium uocant oēs huiusmodi.

Eodem bibere poculo.

LXXXI

Eodem bibere poculo, esse iisdem affici in cōmodis, malisq; cōmunitus obnoxii esse. Plautus in Casina: Ut senex eorū hoc poculo quo bibi biberet. Translatum uel à bibendi certaminibus, uel ab ijs, qui metuit uenena. Idem, hodieq; nostrastit uulgo irrisissimū manet. Etenim si quādo minantur, se parē gratiam uelatos, aut se de eodem porrecturos poculo. Tāxat Martialis quēdam, qui conuiuiū iam dilatū & acerbum apponente, cū ipse de exquisitissimo biberet, qui mos ē hodie, plerisq; diuitibus, atq; hinc procerbum natū uideri potest. Fit autem interdū, ut qui imprudens, poculum acerbū gustaret, iudeat & alios illiciter, ut ex eodem bibant. Fit aliquoties, ut in diuitis literis mentio de calice Babylonis, cū significatur aliqua calamitas irroganda. Paulo diuersus est, quod ait Aristophanes in equitibus: Οὐ ποτ' ἐκ τανούτου μὲθ' ἡμῶν ποτήριον. id est: Ille nobiscum haud eodem potat unquam poculo. Tāxat siliatorem.

In planiciem equum.

LXXXII

Ἐκ πείλοιο τὸ μῦθον, id est, In planiciē equum. Quoties quis ad id promouat, in quo plurimum ualeat quosq; uel maxime gaudet. E quos in campo tantquam in sua est harena. Apud Lucianū in captiua, cum ipse iudices postularet, Plato respondet τὸτο ἐκείνο ἐξ πείλοιο τὸ μῦθον, id est, Hoc ipsum, quod dicitur solet: Equum in planiciem, uidelicet hominē Rhetoricū significans, & in agendis causis exercitātū. Plato in Theaeteto, ἡν περὶ αἰεὶ πείλοιο ἡτοκάλεισθαι σαρκετῶν εἰς λόγους, id est: Equitē in planiciē puocos. Socratē ad disputādum. Tāmesi quādam codices ἰστωρον habēt hoc loco, non ἰπέα. Synesius in epistola quadā: Ἐπ' αὐτὸ δ' ἢ τὸτο καρωαδ. ἢ ἰστωρον εἰς πείλοιο, τὸτο δ' ἢ το τὸ λόγους ἡτοκάλεισθαι ἡν γέμου. id est: ad hoc ipsum certe protooco, equū in planiciem, iuxta id quod dicitur adhortari me putans.

Acanthida uincit cornix.

LXXXIII

Acanthidem superat cornix. Calpurnius Bucolicus poetā, Elegia sexta: Ἀστὺλε ἀρεαίβηλε εἴ, si uincat acanthida cornix, Vocalem superet si tu pis aedona bubo. Acanthis enim uocalis estaus, & in primis canora: Cornix obstrepera quidem, sed minime canora. Acanthidem, Theodorius nunc solum uertit, nunc ligurinum: quin & aedona Græce dicit. Sic autē pronunciantum ut aē ficiant duas fylle

labat. Nam Graecis αὐτὸν ὠν λυσινίαν significat.

Prius testudo leporem praecuerterit.

LXXXIII

πρῶτος ἡ χελώνη πρῶτον ἐσπάρητο δ' αὐτὸν ὄν. id est: Prius testudo leporem cæcisus praeterituri. De re ueniatum uerisimili. Testudine nihil tardius, unde & testudinum incesam dicimus, & apud Ciceroem in libro de uinatione, quispā testudinē, tardigradam & domipōtadam uocat. Lepus autē celeritate praecellit. Meminit huius adagij Diogenianus.

Huius generis sunt illa apud Theophrastum in Thyrside.

Νῦν ἡ μοῦ φασεῖτε ἑσάτη, φασεῖτε δ' ἀκανθίδα, Ἀδὲ καλὰ νάγκιστος ἐπ' ἀκμῶν ὄνοι, κοιλίας, πάντα δ' ἐνομάζει γένοιτο, Ὡς πῆτις ὄχραε φρεῖκα Δάφνης ἐπὶ δῖοσκι, καὶ τῶς κήραε ὠδάρθ' ἔλκοι, καὶ ὄρεω τὸ σκῶπτε ἀν' ὄσι γαστρίσωντο. id est, Nunc uolus prostrare rubi, producite sine, Imperiusq; comet narcissi flore decenti. Omnia uertantur, portet pyra mitia pinus Postquā obijt Daphnis, trahat & iam cerua molosses, Montibus in summis philonene noctua canteat.

Cancros lepori comparas.

LXXXV

Καρκίνος δ' αὐστὸν ἰσνηκίνας, id est: Cancros lepori comparas, de supra modum dissimilium. Etenim ut leporum celeritas, ita & canerorum tarditas nota est. Simillimum est illi, quod proxime uertimus. Refrunt & hoc apud eūdem.

Terra filius.

LXXXVI

Olim homines obscuri, ignotiq; genere prognati, terra filij dicebantur, propterea quod terra fit omnium communis parens. Vel quod iuxta quorūdam etiam historias primis mortales de terra nascēbatur. Tertullianus in apologetico ad uersus gentes: Nam & terra filios uulgus uocat, quorum genus incertū est. M. Tullius ad Atticum libro primo: Et huic terra filio, nescio cui, cōmittere epistolam tantis de rebus nō audeam. Idem ad trebatium libro familiarium epistololorum septimo. Gneus Octavianus tuus familiaris, summo genere natus, terra filius. Persius: Praesto est mihi Manius heres, Progenies terra: quere ex me quis mihi quartus Sit pater, haud prompte, dicam tamen: adde etiā unum. Vnum etiam, terra & filius amilium. Iuuenalis: Unde fit, ut malim fraterculum esse gigantum, Ad procerbiū palam alludens. Nam gigantes ē terra progenitos poetā fabulatur. Huc pertinet, quod apud Euripidem Ion Xuthum percontatur: Πῆς ἄρ' ἐκπέφυκα μέγας, id est, Num jatus Tellure matrem atq; ille respondet. Οὐ πείλοιο τικτῆ τέκνα. id est, Non parii natos solum.

Apud Pausaniam, Strabonem, atq; alios id genus autores, Iegimus populos quosdam ἀντοχθονας appellatos, qui non alio referant originem suam, quæ admodum pleriq; faciunt, uerum ex ipso solo nati uideri uelint, quorum de numero sunt Athenienses. Qui sibi nobilitatem uirtute peperissent, nullis maiorum unagimibus illuſtres, noui homines dicebantur. Porro ignoti, & subito apparentes, incertum qua regione profectū, Cæli filij uocabantur, quasi repente de caelo demissi. Inductus & in Mosiacis literis Melchisedec ἀπ' ἄνω καὶ ἀνέβητορ sine patre, sine matre: neque dissimili ratione οὐρεσσοτερες, id est, de caelo lapsi dicebantur.

Iuuenalis.

Tertius de caelo cecidit Cato.

Quiaquam hoc magis conuenit in homines eximia uirtute. Plu-
 tar chus in inuclina, quam scripsit aduersus Herodotum, de
 nauis quadam, unde subito uox est edita Adimantio: ὁ δὲ κέ-
 λος οὐτ' ἄρ' ὄς εἰσεμὲν οὐρανοτέρης, id est, Nauis au-
 tem illa, erat, ut uidetur in caelo delapsa. Atq; hic sermonis co-
 lor sumptus uidetur et Tragedijs, in quibus machinis quibus-
 dam sic repete ostendebatur personae populo, ut in caelo uenisse
 uideri uellent. Apud Romanos noui homines dicebantur, qui
 maioribus obscuris nati, suis uirtutibus innotuissent.

Ex quercubus, ac faxis nati. LXXXVII

Huius finitimum est illud Homericū: E quercu, est faxis pro-
 gnatus, quod quadrabit, uel in hominē obscuri genere, uel in
 eum, qui sit agrifli, atq; effero ingenio, moribusq; immani-
 bus. Inde ductum adagium, quod antiquitus in cauis quercu-
 bus, telorum uice uictitant homines, atq; hinc e quercu
 bus nati fingebantur. Inde illud:

Et duro robore natos.

Præterea creditū est, ex faxis, à Deucalione Pyrrhāq; pro-
 icctis, mortalium genus absumptū diluuiō, instauratū fuisse.

Homerus in Odyssæ. τ.

Οὐδ' ἄντι δ' εὐός ἐστι παλαιό φάτος, οὐδ' ἄντι πέτρης, id est,
 Nam neq; fatidica quercu satus es, neq; saxo.

Id imitatus Pallada in epigrammate:

Ὅς γὰρ ἄντι δ' εὐός εἰ οὐδ' ἄντι πέτρης φασίμ. id est,

Non enim e quercu natus es, nec e petra, ut aunt.

Allusit ad id festiuiter Plato libro de rep. octauo. ἢ οἶα ἐκ
 δ' εὐός ποθεῖν ἢ ἐκ πέτρης τὸς πολιτείας γίνεσθαι, ἀλλ'
 οὐχί ἐκ τῶν ἰσθμῶν τῶν ἐν τῶν πελάγει, id est, An existia-
 mas e quercu quacumq; aut rupe, res publicas nasci, ac nō po-
 situs ex moribus eorum, qui in republica uersantur in crude-
 les et inimicos conuenit illud Theoreticum in Aepolo de Cu-
 pidine. ἢ ἔα λελύτας μασθῶν ἐδιδραζε, Ζευμῶ τέμην
 ἐπέρεσε μέτρη. id est,

Scilicet ille leuene

Vbera sicut, et in nemore hunc genitrix fera pauit.

Deorum cibis. LXXXVIII

Ὁσμὸν ἔσθῃ, id est, Deorum cibis. De prelatiis epulis au-
 cebatur, propterea quod Homerus fingit deos noctare, atq;
 ambrosia uictitare, nec ob id unquam senescere. Traquillus
 in Nerone, Parricidia, inquit, ex caedis à Claudio exorsus
 est. Cuius necis etsi non autor, at conscius fuit: Neq; dissimu-
 lauit, ut qui boletos in quo cibi genere uenenum is acceperat,
 quasi deorum cibum, pro uerbio Græco collaudare sit so-
 litus. Horatius in epistolis.

O noctes, cœnæq; decum.

Aristophanes in Ramiis, ἐξ μετὰ κόρον ἔναρχίας, regum Aulica
 conuiuia significans.

Tertius Cato. LXXXIX

Tertius Cato, prouerbialis est iroonia. In uirōs impediō te-
 tricos, atq; aliene uitæ censors. Nam duorū Catonum, se-
 nioris, cui nomen Cenforio, et minoris, cui cognomen Vit-
 censij, grauitas, pariter atq; integritas, uulgo celebratissima
 quoniam fuit. Adeo, ut e caelo demissi dicerentur, ut bellū cū
 uitij gererent.

Iuuenalis.

Habeat iam Roma pudorem,

Tertius e caelo cecidit Cato.

Sapientium octauus. XC

Hinc per omnia similitudē est illud Horatiam in sermoni-
 bus: Sapientū octauus. In eū, qui sibi nullū tribuit in sapien-
 tia. Numeratur enim apud Græcos septem sapientes, eorūq;
 apothegmata oraculorū uice celebrantur, etiā si de nominibus

magna inter scriptores uarietas est. De numero certe cōstat
 inter oēs, unde per ironiā sapientiē octauū dicebat, dignū quā
 septem illis adderetur. Horatius.

Hæc mihi Stertinius sapientiū octauus. Itē Ausonius:

Sapientiūq; supra Græciæ septem uiros

Octauus accessit Sophos.

Bis dat, qui cito dat. XCI

Memini, nisi fallor, apud Senecam alicubi legere: Bis dat,
 qui cito dat. Idem libro de beneficijs secundo: Ingratum est
 beneficium, quod diu inter manus dantis hæ sit. Quæ senten-
 tia monet, haud cumctanter, haud grauatim optulendam ami-
 cis, cum opus est, se diuero non expectatis precibus defendendū
 officium. Inter epigramata Græca fertur et hoc distichon
 nomine, tituloq; Luciani:

Ἄνευ χάριτος γλυκερότερον, ἢ δὲ βραδύων

Πῶσα χάρις κενεῖ, καὶ δὲ λέγοιτο χάριε.

Id carmen Latine nō potest cōmode uerbi, propterea quod le-
 pos et argutia epigrammatis sita sit in hac uoce χάρις, quæ
 Græcis aliquando beneficium significat, aliquando gratiam,
 quæ cōmendatur aliqui, aliquado deam ipsam. Citatur simi-
 lis apud Ausonium sententia Græca:

Ἄ χάρις ἢ βραδύων, ἀχάρις χάριε.

Tertium initium carminis Heroici, ex epigramate quopiā.

Tardū beneficiū, ingratum est. Eam ille sic uertit,

Gratia que tarda est, ingrata est, gratia namq;

Cum fieri propter gratia gratia magis.

Rursum alter uertit idem.

Si bene quid facias, facias cito, nam cito factum

Gratum erit, ingratum gratia tarda facit.

Vnde et Hector apud Euripidem in Rheso contemnis, ac
 damna auxilium fero delatum amicis.

Μισθὸν δὲλοισι μῆκερ ἑσθῶσομεν. id est,

Odi equidem amicos ferius succurrere.

Extat et Mimus nō inuenimus in hac eadē sententiam:

Bis est gratum, quod opus est, uirto si offeras.

Item alter hinc adsimilis:

Beneficium inopi, bis dat, qui dat celeriter.

Honos alit artes, XCII

Id quod est apud M. Tullium: Honos alit artes, uidetur esse
 sumptum ex Aristophanis Plauto.

Ὀὐτε γὰρ δὲ μιδὸς οὐδ' ἐμ' ἐστ' οὐδ' ἢ τέχνη. id est,

Neq; premium ullum est, ars nec ipsa item uiget.

Colligit enim nō esse cōsentaneū Athenis ullos esse bonos me-
 dicos, cū medicis nulla sim præmia. Diogenianus autem hoc
 inter adagia cōmemorat. Huc allusit Martialis, cum ait,
 Sint Mecænes, non decriui Flaccæ Marones,

Vergiliūq; tibi uel tua uera dabunt.

Ei Aristoteles scribit honorē esse præmiū uirtutis: Ac prisco
 rum leges, nō solum cōminabantur penā maleficis, sed et præ-
 mii et honoribus inuitabant ad recte agendum. Pindarus in
 isthmij, hymno nono, tanquā uulgo celebrē sententiā citat.
 ἔσι δ' ἐτίς λόγος ἀνθρώπων, περὶ λειψόμενον ἐσθλῶν μὴ χα-
 μαίσι γὰρ καλῶ ψα. id est, Est autē dictū quoddā inter ho-
 mines celebre, Bonū peractum, non esse in terra occultandū
 silentio. Huc pertinet Euangelica parabola, non esse lucernā
 occultandam sub modium. In hoc autem prædicanda sunt re-
 cte facta uirorum illustrium, ut ceteris prelicant ad cape-
 fendam uirtutem.

Vel cæco appareat. XCIII

Prouerbialis hyperbole frequens apud autores: Vel cæco
 appareat, de re uehemēter perspicua. Aristophanes in Pluto.

τὸ ποτὸ κρινεὶς δ' ἀλοῦν' ἢ καὶ πυχλῶν
Γρῶνοι Δοκῆ τ' ἴθι.

Qui scis ita esse? scilicet uel cæcus hoc
Videat. Eusebius aduersus Heroelem, ἀλλὰ τὸ πυχλῶν
φασι δ' ἄλλοι, id est, Quintilianum uel cæco perspicuum aiunt
esse. Plato lib. de reipub. οὐδὲν καλὸν πυχλῶν γε δειδῶν, ὡς
μεροσάνας, id est, Sanæ & cæco perspicuum est transfusa
ri. Id est in Sophista τῶν γε γὰρ ὅταντι, ἢ ἄλλο μόνον
δ' ἢ τὸ πυχλῶν, id est, Qui fieri potest, ut hoc non appa-
reat quem admodum pro uerbis dicitur uel cæco? Sumptū uide-
ri potest ex octauo lib. Odyssæe Homericæ, καὶ ἡ ἀλαῶς
τοὶ ξένοι Διακρίνετε δ' ἄμυα, id est: Hanc etiam cæcus me-
tam discerneret hostes. Quintilianus lib. xij. Nam quis igno-
rat, quin illud longe sit honestissimum, & liberatibus disci-
plinis, ex illo quem exigimus animo dignissimum, non uen-
diti operam, nec elatere tanti beneficij autoritatem. Cum
pleræque hoc ipso possint uideri uilia quod pretium habent.
Cæcis hoc, ut aiunt, satis est. Neque quisquam, qui sufficiētia
sibi, modica autem hæc sunt, possit debet, hinc questū sine cri-
mine forditum fecerit. In his uerbis Fabij, uox quæstia deesse
uidetur, ut legas: Cæcis hoc, ut aiunt, satis perspicuum est.
Allusit ad hoc adagium Antigonus rex, amoculus, cum alla
to instrumentum pro egrandibus quæpi literis, ταυτί τῷ καλῷ
πυχλῶν δ' ἄλλοι, id est, Hæc quidem uel cæco perspicua sunt,
inquit. Recensuit Plutarchus, τῶν συμβουρίων, Decade. ij.

Multis ictibus deicitur quercus. XCIII
Πολλῶσι πικρῶσις ἐπιπέδα δαμάσσει'. id est,
Multis rigida quercus domatur ictibus.

Senarius hic extat in Diogeniani collectione, de re factu qui
dem ardua, que tamen assiduâ industriâ peruincunt. Hinc
non dissimile uidetur Hesioidium illud:

Εἰ γὰρ καὶ δὲ σμικρῶν ὠδῶν σμικρῶν κατὰ δῶδο,
καὶ ἑκατὰ τῶν ἰσθμῶν, ἡχῶν καὶ ἡ γυλοῖτο, id est,
Si paulum paulo adicijs, faciesque ita crebro,
Mox magnum quiddam tibi conficietur & ingens.

Id quod non tantum ad luctum autem pertinet, quod ex mi-
nutissimis sepe maximum conficitur, uerum etiam ad indus-
triam assiduam, que etiam si uehemens non sit, tamen si per-
petua, atque indefatigata fuerit, res difficillimas quoque facile
conficit. Quæ admodum uicinus ictus nihil adferre momenti
uidetur, ad decidendam molem quæ uero uerbis, uerū ea cre-
bris ictibus facile profertur.

Caudæ pilos equinæ paulatim uellere. XCV

Caudæ pilos equinæ paulatim uellit, qui quod uiribus, at
que impetu fieri nequit, id tempore, atque assiduitate conficit.
Horatius in epistolis:

Vtor permisso, caudæque pilos ut equinæ
Paulatim uello, demo unum, demo unum etiam unum

Dum cadat elusus ratione uentis æcerui,
Qui redit ad fustes, & uirtutem æstimat annis.

Natum est factio quodam ducis Sertorij, cuius rei meminit Plu-
tarchus in eius uita. Hic enim cum suis coisset, ex barbarâ tur-
ba confatis rationibus persuadere non possit, in re militari
plus habere momenti consiliū, quam uires temerarij, postea
quàm illi parū scilicet pugnasissent, duos pponit equos, alterū
maclentū, atque inualidū, alterū uegetū, caudâ pilosa. At-
que inualidū illi inuenem adhibet prægrandi corpore, &
admodum uiribus. Contra, uegeto illi, pusillum & imbeci-
llam admoet homuncionem. Hic singulos pilos paulatim
uellens, breui spacio totam depulsat caudam. Inuenis est diuer

so caudam omnem simul manibus utriusque comprehensam, ut
atque impetu conatur uellere. Qui cum frustra sudaret, ri-
sua iuit circumstantibus. Sub hæc alij genus Sertorius, cuius
consilio, iussuque hæc fuerat acta, uidetis, inquit, commulito
nec, quanto plus posuit uentum, quam uires.

Virum improbum uelum mors mordeat. XCVI

καὶ μὴ δ' ἀκούει ἀνδρα πονηροῦ, id est, Vel mors mor-
deat urum improbum. Herodotum Heroici. Quo signifi-
catur est, quocumque uentum uelum non deesse malis, sed
eos aliquo pacto meritis dare poenas. Competit & in eos,
qui de re quantumuis frivolarum mouent seq̄; lesos que-
runtur, & offensos simulant, ne quid dent. Id quod nuper
cuidam accidit apud Britannos medico, mibi ut patria com-
muni, ita & amicitiâ conuenitissimo. Libet enim obiter hanc
fabulam inserere. Cuiem quendam Londoniensem uirū egre-
gie nummatum & habitum adprime probum arte, caræque
sua liberat ar, non sine suo ipsius periculo. Nam is pestilen-
tissima febre tenebatur. Et, ut sit in periculo, medico montes
atros fuerat pollicitus, si non graueretur sibi in tanto uita
discrimine, dexter adesse, obtestatus & amicitiam, que illi
cum eo intercedebat. Quid malis? per suasit & iuueni, &
Germano. Adiuit. Nihil non fecit. Reuixit ille. Vbi ueracem-
de de pecunia medicus admonuisset, elusit nugator, negas
de mercede quocumque addubitandum, ceterū arce nummarie
elauem, penes uxorem esse. Et nos, inquit, mulierum inge-
nium. Nolo sentiat, tantam pecunie summam à me datam.
Deinde post dies quatuor, hominem obtutum forte factum, iam
nitidum, & mīla morbi uestigij præ se ferentem, appella-
uit, & nondum date mercedis admonuit. Ille constanter asse-
uerare pecuniam suo iussu ab uxore manerat esse. Medici-
cus negare factum. Hic uide quam ausum bonus uel arri-
puerit: cum fore medicus cum Latine, numero singulari ap-
pellasset, ibi uelut atrox lacertus imitaria: Vab, inquit, ho-
mo Germanus tuus Anglum? moras? uelut imbus animi,
præ iracundia caput mouens, diræque munitans, subduxit sese.
Atque ad eum modum honestus ille cuius, elusit, dignus profes-
sio quem sua pestis repetat. Risimus quidem fabulam, nec ta-
men sine dolore, propter indignæ frustratum amicum, nec sine
tam insignis ingratitudinis admiratione. Refertur gra-
tiam leones in periculo adiuit. Meminerunt officij dracones:
homo homini, amicus amico, sic merito, pro mercede, que
nulla satis digna rependi poterat, ludibrium reponit. Atque
hæc in facti detestationem diximus, non gentis odium. Nec
enim par est, ex hoc uo nebuloæ Britannos omnes aestima-
ri. Refertur adagium inter Græca epigrammata.
θεοὶ τῶν οὐρανῶν, καὶ μὴ δ' ἀκούει ἀνδρα πονηροῦ, id est:
Vltro aiunt, uel inuentem etiam mordere sceleratum.
At is quisquis est, nam incertus autor, inmerito prouerbum,
dicens bonos uros uel a uure mordari, malis ne draconem
quidem audere dentes admoueri, hoc est, insontibus passim no-
ceri, propterea, quod iij impune lædi posse uideantur, ut pote
non relocatori iniuriam.

Vel capra mordeat nocentem. XCVII

καὶ αἰς δ' ἀκούει ἀνδρα πονηροῦ, id est, Mordebit uel ca-
pra nocentem. Ita reperitur in collectione Diogeniani. Sen-
sus nihil discrepat à proximo. Nā capra minime aliqui mor-
dax est, nisi quod improbus omnia sunt infesta.

Litem mouebit, si uel a finis
canem morderit. XCVIII

Celebratur Græcis & hic senarius prouerbialis:
Δίκτω ἕφετα καὶ ὄντι δ' ἀκούει κώωα. id est:

Litem mouebit, si uel a finis mordat canem.
 Quadrabit in eos, qui de re quantumuis exigua, litem susci-
 unt. Natum uidetur ab euenit proptiam. Extat autem apud
 iureconsultos actio ex lege, si quadrupes dammum dederit.

Litem parit lis, noxa item
 noxam parit.

Δίκη Δικῶν ἔτιπτε, καὶ βλάβη βλάβη. id est,
 Litem parit lis, noxa item noxam parit.
 Senarius in rixofos, et litium addos, dici solitus, quibus lis
 ex lite, alia ex alia nascitur: negotium seritur, ex negotio, in
 iuria propagat iniuriam.

Bonus dux, bonum reddit comitem. C

Ο καλὸς ἄρμας, ἔμπροσθε τῷ καλῷ ἐπὶ τοῦ, id est: Qui
 bonum ducem praestat, is bonum reddit comitem. In principe
 situm est, ut sit bene morata ciuitas, si modo ipse bonus sit im-
 perator. In episcopo positum, ut piam efficiat plebem, si ta-
 men ipse piam et integram agat uitam. Prudens et incorru-
 ptus magistratus, probos et integros reddit ciues. Bonus pa-
 ter familias, domum efficit bene institutam. Doctus ac diligens
 preceptor, eruditum reddit discipulum. Frugi maritus, ioco-
 rem in suos trahit mores. Vnde quisquis praefectus est nego-
 cio, debet in primis opera dare, ut ipse suo fingatur officio,
 prius quam ab alijs officium exigat. At nunc uideas nonmili-
 tos principes, qui legum obseruationem exigant a populo, cum
 ipsi uiuant prorsus ἀνόμως uelut omnibus soliti legibus,
 et magistratibus et officialibus integritatem requirant, cum
 ipsi palam uendant, aut ad gratiam mandent officia. Nonmili-
 tos uideas episcopos, qui a grege suo religionem et pietatem
 exigant, cum ipsi procul absint ab omni pietate. Sumpta est
 metaphorica a militia, in qua ferre qualiscumq; fuerit dux, eius-
 modi solet esse miles. Refertur in Graecorum collectaneis, sed
 ad ἑσώτοπον. Extat autem apud Plutarchum autorem minime
 iudicarem in uita Lyciurgi, ἡ δὲ ἰσὶ τῷ περὶ τῆς ἀρετῆς
 καὶ τῆς ἀπονοίας, ἐμπροσθε τῷ καλῷ ἄρμας, ἔμπροσθε
 τῷ καλῷ ἐπὶ τοῦ, id est: Sed ut populus dicto sit audiens, hoc di-
 scit a principe. Nam qui bonum praebet ducem, is facit, ut
 alij bene sequantur.

CHILIADIS PRIMAE CEN-
 TVRIA NONA.

Amyclas perdidit silentium. I

Αἰ ἀμύκλας ἀπέλασεν τὴν σιγήν, id est,
 Amyclas perdidit silentium. Quibusdam erudi-
 tis, in quibus est autor operis, haudquaquam
 aspernandi, quo d' inscribitur caput cornu, placet
 hoc ad prouerbiorum ordinem pertinere, neq; nos ab illo
 rum sententia magnopere distidemus. Consentaneum enim
 est, rem uulgari ioco fuisse iactatam. Innuat autem adagium
 Vergilius Aeneidos lib. x. cum ait:
 Fulvumq; Camercom,
 Magnanimo Volscenae satum, diuisimus agri

Qui fuit Ausoniam, et tacitis regnauit Amyclis,
 Videlicet Epitheto notum eius euentum indicans. Eū Seruius
 interpres, enarrat hunc in modum. Cū apud Amycleos subin-
 de nunciaretur hostiū aduentus, idq; falso, et ob eam re ciui-
 tas frequenter inani terrore quassaretur, lata lege cautū est,
 ne quis unquā hostis nunciaret aduentū. Atqui post euenit, ut
 uere iā aduenirent hostes. Quod cū nemo nunciaret, propter
 legis interdicitū, ciuitas de improviso capta est. Qui casus
 ut apparet, populari ioco dedit occasione, ut diceret Amy-

clas silentio perijisse, si cui sua taciturnitas fuisset incommodo.
 Citat idē Lucilius: Mihi necesse est loqui. Nam scio Amyclas
 tacendo perijisse. Accipiente sunt aut hoc loco Amycle, non
 ut sit una e centū illis urbibus Laconiae, quam Lacedaemonis
 filius cōdidit, sed oppidū quoddā sitū inter Caietan et Tar-
 racinam, conditū ab ijs Laconibus, qui comites Castoris et
 Pollucis fuerunt, eiusq; nomen indidere, quod Laconiae illes
 Amyclas referret. Seruius existimat Laconas Pythagorice
 discipline fuisse sequaces. Quoniam aut inter dixisse creditus
 est Pythagoras (ἡσυχάζειν, hoc cōmōto, quod diceret
 humanas animas in animantium corpora demigrare, et ob eā
 rem prohibuisse ne quod animal occiderent, quemadmodum
 attestatur et Iuuenalis: A cunctis animalibus abstinuit quātā
 quam homine, nefas esse ducbant serperes, qui ex uicinis pa-
 ludibus nascebantur, occidere. Quorū tanta increuit multi-
 tudo, ut ciuitatē eam deleuerint, teste etiam Plinio. Potest igitur
 et hinc ortū uideri uulgare dictum, Amyclas silentio pe-
 rijsse, quod Pythagorici dogmatis obseruatio, perniciē illis
 attulerit. Quorum primū est, ἡσυχία, id est: silentiū, quā
 in quinquennū uidebat ijs, qui suae philosophiae uellent imi-
 tari, sicuti declarat Aulus Gell. Porro quod ait Seruius: Laco-
 nes Pythagorice fuisse factiosos, nō recolor apud aliū au-
 thorem legisse me, nisi quod Plutarchus in Symposiacis tradit
 Tyrrenos huius philosophi decretis usque adeo fuisse addita-
 ctos, ut etiam ea quae ille symbolis illis praecipit, ridicula si-
 perstitutione soliti sint obseruare. Aut igitur ex his erant Amy-
 clei, aut eiusdē instituti sectatores. Meminit de Amyclarum
 silentio Silius Italicus:

Quasq; euertere silentia Amycle.
 Meminit et Catullus, nisi fallit inscriptio carminis de Vere,
 quod mper nobis Aldus Manutius noster exhibuit, in anti-
 quissima quadā Gallie bibliotheca reperit. Sic Amyclas, dū
 tacebant perdidit silentium. Prouerbum ad uariū usus accō-
 modare licebit: uelut si ubi quis pecunia creditam perdidisset,
 quod non appellasset debitorem, aut iure praescriptionis, ut
 uocant, excidisset a possessione, Amyclarum silentium appel-
 let: aut si quis audacious agens causam suam, iusiusq; tacere, re-
 spondeat, τὰς ἀμύκλας ἢ σιγὴν ἀπέλασεν. Hoc inuile
 silentium Graeci uocant Δυσωσιαν, atq; hinc diuersum ni-
 tium ἀπόλεξιαν. De utroq; extant Plutarchi praecpta.

Timidior es proficiente. II

Διφλόος ἐστὶ τὸ ἄπειρον, id est: Formidolosior es co, qui prospicit. Dicitur in hominē supra modū pau-
 idum. Id ortū auit ex huiusmodi fibula: Quia natura a timi-
 didis, audita Herculis fama, abdidit se praemetu in specū
 quendam: deinde cū aliquando prospiceret, ex Hercule forte
 fortuna praetererentem uidisset, inmodico metu excitatus
 est, ac protinus dirigit in saxum uersus, quod adhuc uis-
 fitur speciei uiri, uelut a specu prospicientis. Vnde τὸ πᾶσι
 κινῆσθαι, saxum illud uocant.

Timidior Pisandro. III

Δελότορος ἐστὶ τὸ ἀσφάλειον, id est: Timidior Pisandro. Di-
 cebatur olim et hoc in inmodice formidolosos. Ait autē Pi-
 sandrū fuisse quempiā prodigiosa timiditate, adeo ut amicus
 esset, ne sua ipsius animam dicibi uideret, quae se uiuum reli-
 quisset. Idē uidetur esse cū illo Ciceronis: Vmbra sua metueret.

Diomedea necessitas. IIII

Διομήδης ἐστὶ ἀνάγκη, id est: Diomedea necessitas. De
 his qui in adacti, nō sponte quid faciūt, Vulpator a Platone
 lib. de Reipub. 6. Quia origine adagij refertur ad Ibraclū
 illū Diomedem, qui solitus fertur hostipes suos compellere, ut
 cū filiabus

cum filiabus suis de formisimam rem haberent: quo facto, eos ad inveniendos. Unde fabula parit, Diomedes equas homines pabuli uoce egeste solitas, uidebat filias à uiris agitatas, equas appellas. Et sane in hunc sensum interpretator Aristophanis enarrator in cōmōnatricibus, ubi uerus hic habetur: *Εστὶ ταύτ' ἀνδρῶν κ' ὄνσι, δ' ἰοῦσιν ἐπ' αὐτῶν.*

Quærit adolescens, nam qua sit necessitas sibi festari animum. Respondet illa esse, et quidem Diomedeam. Alij referunt ad Diomedem ducem Græcorum huiusmodi commentū adserentes, cum Diomedes et Ulysses communi opera sublato Palladio, redirent noctū, Ulysses quo facti gloria in se unū trāsferret, desinat occidere Diomedem precedentem, ac Palladium secum portantem. Itaq; cum ensem in caput illius à tergo iuberet, Diomedes, animaduersa ad lunc lionem gladij umbra, subtraxit se plage, correptumq; Ulysses, iunctis manibus precedere compulsi, gladio lato subinde cedens illius tergum. Hinc Diomedea necessitas.

Ad pristina præsepia.

Εἰς ἀρχαίας φάρμακας, id est: Ad pristina præsepia. In eos dicebatur, qui è uita quæpiam lautiore excussi, ad pristinum tenuitatem rediguntur. Aut contra de ijs, qui resituntur in pristinum fortunam unde exciderant: aut qui ad solitū contubernium sese recipiunt. Translatum ab animantibus, quibus nota familiariaq; præsepia gratissimè solè esse. V. sic patuit et Plautus in Curculione: Tormento non retineri potuit ferreo, quin reciperet se huc esam ad præsepim suam.

Alia uita, alia diæta.

Ἄλλοι βίῃ ἄλλοι διαίτῃ, id est: Alia uita, alia uiuendi ratio. In eos quadrabit, qui commutata in melius fortuna, patitur et uite rationem, moresq; commutat. Translatū ab ijs, qui lautius incipiunt uiuere, ubi res lautior obigit. Huc alij Aristophanes in Pluto, cum ait: *Ἐπ' αὐτῶν πλεῖστ' ὄντι ἐδ' ἰδέσθαι φρονῶ.* *Ἦσὸ τῶν ἄνδρ' οὐδ' οὐδ' ἀνδρῶν κατ' ἄλλοις.* id est, Deum diuitem factum, nihil iam lens iuat. At pauper antehac decoratè quælibet.

De iuene tam animum amica sustuliente, postea quàm desisset egere. Alludit huc Horatius: Non eadem est ætas, non mens.

Per medium anulū traharis oportet.

Διὰ δακτυλῆς ὄρεσ' ἐλασθῆναι, id est, Per anulum trahendus es. In eum quadrabit, qui sit uehementer externatio, gratiūq; corpore, seu morbo, seu cura, seu studio, seu qua alia re. Aristophanes in Pluto:

Διὰ δακτυλῆς ἢ ὅτι ἐμέγ' αὖρ Διελύσσομαι, id est, Itaq; profecto per anulum me traxeris. Verba sunt anis uolentis se uideri usque adeo macerata, atq; exhaustam dolore, ut per anulum trahi posset. Equidem opinor adagium esse Iumpum à Iusu, qui unum acetum maceratum, per anulum trahitur. Cuius rei meminit Plinius lib. 10. cap. 60. Magicum erat, aliqui per anulum trahere. Nam cerebrum capre per anulum aureum traherent, prius quàm lac daretur insutibus, insutillabatur contra comitiales, ceterosq; infantium morbos, ueluti testatur idem lib. 28. cap. 10.

Anus Baccharum.

Γεῦσθ' ἐκασθῆναι, id est: Anus Baccharum. In eos dicit solitum, qui præter ætatem indecore lasciuunt. Nam Bacchana licentia inueniuntis utcumq; permittitur, aniculis certe fastidiosa est. Quandoquidem insanie species est, aut uertigilam amore, aut potare, aut choros ducere, aut reliquis puelaribus ludibus indulgere.

Anus hircifans.

Γραῖς κατ' ὄρεσ' ἰδ' ἐστὶ: Anus hircifans. De anu adhuc intemptu libidine prurienti, et ut ait Plautus, catulliente. Aristophanes in Pluto: *Ἄλλ' ἀνίστατο Γραῖς κατ' ὄρεσ' τὰς ὄρεσ' ἰα κατ' ὄρεσ'.* id est, Verum nouerat.

Anus caprisantis uolare uaticia. De iuene, cui anus libidiosa omnia suppediabat, quo uicissim ab illo uoluptatem auferret. Nota est hircorum libido, odorq; qui et subantes consequitur.

Flere ad nouercæ tumulum.

Πρὸς τὴν λαχρῶν τάφον Δακρυῶν, id est: Ad nouercæ tumulum lacrymari, est simulare dolorem, cum re gaudeas. Neq; enim consentaneum est, priuigium moleste ferre nouercæ mortem, nihil fecius tamen officij causa nunquam ad iuuuū illachrymat. Quod idem de diuitis heredibus non inconcinne dicitur, in quos extat Publilianus ille Mimus cum primis elegans: Heredes fletus sub persona risus est.

Celeris elephantū parium.

Sunt quibus hoc quoq; inter adagia uidetur ad monerandum, quod scriptum est apud Plinium Secundum in præfatione historie mundi. Nam de grammaticis, inquit, semper expeccati parturiri aduersus libellos meos, quos de grammatica edidi, et subinde abortus feceri iam decem annis, cum ce leuius etiam elephantū pariant. Hæc enim Plinius. Itaq; cōstationem inmodicam, et quorundam nimis lenta molimina, his uerbis licetū significare. Porro de elephantorum partu Plautus in Stichō: Audiat sepe hoc uulgo dicitur, solere elephantum grauidam perpetuo decem esse annos. Huc ascripta latur Plinius libro octauo: Decem annis gestare in utero, uulgus existimat. Etiam si Aristoteles biennio parere putat, nec sepius quam semel singulos gignere. T heophrastus uero borem quandam indicam, nō ferre ante centum annos. Et in nis parturire dicuntur, qui moluntur, animumq; destinant aliquid. Proinde licet adagium etiam in hanc uertere formam. Quando tandem paries, obsecro, quod tot iam annos parturis, ut nec elephanti diuitius?

A mortuo tributum exigere.

Ἄπ' νεκρῶν φορολογεῖν, id est: A mortuo tributum exigere: dicebantur, qui per sis nefiq; diuitias uidebant; congerunt. Citat Aristoteles libro rhetoricorū secundo, καὶ ἀπ' νεκρῶν φέρεται, id est, uel à defuncto uelutq; aufert, ostendens dici solitum in eos, qui turpiter uidebant; lucrum aucuparentur et rebus minutis ac sordidis, ueluti uespasiani è lotio, aut è turpibus, uelut è lenocinio, quæstusq; corporis, aut cum à quibuslibet extorquetur, ab amicis, à tenuibus, à mendicis, postremo uel à mortuis. Nam Attici φέρον uocat emolumentum, siue uelutq; aliquid, quod ex re quæpiam fertur, etiam pecuniarium. Qui prædas huiusmodi colligunt, φορολόγους appellant, inuisum omnibus hominum genus, et optimo iure inuisum. Deductum est autem φέρον à uerbo φέρεν, quod est ferre, à quo Latinis quoque dictum fœnus, quæ uoce ueteres non utebantur, nisi de prouentu terræ, quæ ueluti gratissima debetur, pro singulis granis aliquoties centena reddidit. Si quidem præter naturam est, quemadmodum in Politicis scripsit Aristoteles, ut pecunia pecuniam pariat. At hodie res adeo recepta est apud Christianos, ut cōtempis agricolis, quo nō aliud hominū genus, uel innoctens, uel magis necessarium reipub. scener a tores propemodū inter ecclesie columina habeantur, cui usura præfici quoq; mortales illi damnantur.

ber: dicit sic reclamari a vulgo in Captivum, Hercules aut
 Titanis personâ assumentem ἄσιν ἴππυ δῶ. Athenæus in Di
 gnosophistis lib. 1. 4. refert, quod Tachus rex Aegyptiorum
 huiusmodi sennante tetigerit Agelliam Lacedæmoniorum re
 gem, cū ad eū venisset, suppetias illi laterius in bello ὠδινῶν
 δῶ, ἄσιν ἴππυ δῶ, δῶ δῶ ἔταρα μῶν, id est: Partu
 rixit mons Iupiter aut metuit, ar ille peperit mūrē. Erat autē
 Agellus pussillo corpore. Porro dicto offensus, respondit
 φανήσομαι σοι ποτὲ ὅ ἄσιν, id est: Atqui aliquando
 tibi videbor leo. Post enim, ut exorta scditione apud Aegy
 ptios, cum Agellus non adesset regi, coactus sit ad Persas
 fugere. Porro Græcis videtur esse carmen anapesticum. Vti
 tur & Horatius in arte poetica:

Quid dignum tanto fret hic promissis hiatu?
 Parturient montes, nascetur ridiculus mus.
 Porphyryon ex Aesopi apologo quopiam natum existimat,
 is fœtur eiusmodi. Cum olim quidam arces adq; agrèstes ho
 mines, viderent in monte terram intumescere, moveriq; con
 ciorant undiq; ad eam horrendum spectaculum, expectantes
 ut terra novam aliquod, ac magnum portentū ederet, mon
 te nimidum parturiente, foreq; ut Titanes rursum erumpen
 ter, bellum cum dijs redintegrēt atori. Tandem ubi multum
 diuq; suspensis attonitisq; animis expectasset, mus prore
 pfit ē terra, moxq; risus omnium ingens exortus.

Aureos montes polliceri. xv
 Χρυσὸν ὄρη ἵππευ καὶ ὄρη, id est: Auroes polliceri montes.
 Proverbiales hyperbole de ijs, qui immensa pronitiūt, spesq;
 amplissimas ostentant. A Ferarū arrogantia ducta, qui pro
 pter auri venas, montes auroes iactabant. Plautus in Stichō:
 Neq; ille sibi meret Ferarum montes, qui est auri perhibe
 ritur. Atq; idem in mīlite, in eandem sententiā dixit argenti
 montes: Tum argenti montes, non masas habet. Terentius
 in Phormione: Is senem per epistolā pellexit, modo non mon
 tes auri pollicens. Quo quidem loco illud obiter admonendū
 a Virgilio, quod opinor vulgus interpret loquere, modo nō, di
 ctum pro eo quod est apud Græcos μόνον ἔχει, id est, tantū
 non, id perinde valet, quasi dicas, promodum. Nam tantum
 nō in Græcico more reperies, tum apud Liliuum, tum apud
 Suetonium, neq; fœtel apud Valerium Maximū. Apuleius in
 prima actione Apologie sue: Qui si est auaricia egenus, &
 ad omne lucrum inexplēbilis, nec montibus auri iactabitur.
 Dicit Hieronymus in Rufinum: Vt cum montes auri polli
 citus fueris, ne scorticum quidem nummum, de thesauris tuis
 proferas. Aristophanes, ὅ ἄσιν ἴππυ δῶ,
 καὶ ἄσιν ἴππυ δῶ ὄρη μόνον ἔχει, id est,

Menfes & octo cacauit in auri montibus.
 Cacauit, dixit pro de ariditate, lasciuia comædiæ veteris. Paulo
 diuersus dixit Salustius in Catilinario: Magna montesq; pol
 liceri cepit. Ad eundem modum Per Ius:
 Magnos promittere montes.
 Vt hyperbole magnitudinis sit, non in aurois, sed simplici
 ter in ijs montibus.

Ambabus manibus haurire. xvi
 Ἀντλήω ἀμφοτέρωσιν, id est, Haurire ambabus, sub au
 di, manibus. De ijs dici consuevit, qui summo conatu quippiā
 agūt. Itidē Aristophan, in equitibus, καμφοῖν χροῖσιν μν
 σι δὲ αὐτῶν δὲ μὲν ὄρη, id est, Manibus utriq; assistat bo
 na publicā. Hinc consue est illud Homerice ex Iliados η.
 οἰσὶ ὡδὶ δὲ αὐτῶν οἰσὶ ὡδὶ αὐτῶν οἰσὶ ὡδὶ, id est,
 Noui equidem clypeum dextra leuāq; mouere.
 Inuenitur et illud ἀμφοῖν δὲ ὄρη, id est, Ambabus

manibus largiens, id est: affatim & prodige, aut etiam perbe
 nigre. Plato in Sophista, καὶ τὸ λατῶν ἄλλοιων οὐ τῆ ἑτέρας
 λατῶν ὁμοιότητι ἀμφοῖν ὄρη, id est, Et quod dici solet, ne
 quaquam altera prendendū manu, quin magis ambabus. Nō
 nihil ab hac forma recedere videtur, quod scriptum est apud
 Aristidē in Cimonē, qui citat hunc locum ex hymno poëte
 cuiuspiā, μέγα δὲ ἔσπερον ἄσιν ἵππευ πλῆθος ἀμ
 φοτέρωσιν χροῖσιν ἰσότηρ ὀρέμεν, id est: Grauitur autē ge
 nuat Astia, ab illis percussa ambabus manibus, robore belli.
 Vicinius illud, quod est apud eundem in oratione Panathe
 naica, ὃ δὲ ἀμφοτέρωσιν τῆ χειρὶ ἴππυ δῶ, ἄσιν τὸν μὲν ἄσιν δὲ
 ἄσιν ἴππυ δῶ, id est: At ille utraq;
 aderat manu, dicens usq; ad Atticā, Græcos simul, ac barba
 ros. Quamquā hoc loco potest etia citra figurā dictū accipi,
 ut intelligatur vel de terrestribus pariter ac maritimis co
 pijs, vel de barbaris, ac Græcis. Quandoquidem & militum
 manum dicitur, ut apud Vergiliūm:
 Luuenum manus emicat ardens.

Vno ore.

Vno ore pro summo consensu, passim apud auctores obtiūt
 est. Terentius: Vno ore omnes bona dicere. M. T. ul,
 in sermone de amicitia: Vna est enim amicitia in rebus huma
 nis, de cuius utilitate omnes uno ore cōsentiant. Seneca in tertia
 iudiciorum diuersitate, referendā bene merētibus gratiā, om
 nes uno tibi, qd̄ autē, ore affirmabūt. Aristoph. in equitibus:
 Οἱ δὲ ἴππευ ἑνὸς στόματος ἀπαύτητος ἀνεύροισιν, id est,
 Ore uniuersi clamitant uno simul.
 Plato libro de legibus primo. Μία δὲ φωνή, ἡ ἑνὸς
 στόματος, πᾶντας οὐ μισθῶν, id est: Vna vox, & ex eo
 dem ore omnes concinere. Idem lib. de rep. secundo, ἡ ἑνὸς
 γωνίᾳ ἑνὸς στόματος ἑνὸς ἄσιν, ὅς ἐστιν ἑνὸς ἄσιν ὄρη
 καὶ ἑνὸς στόματος, id est: Omnes unum ore ore prati
 cant, quod honesta res sit, & modestia, & iusticia.

Aquilam noctue comparas.

Αἰτῶν γλαυκὴν σὺν κενεῖν, id est, Aquilam noctue cum
 parat. Martialis in Scaxonte:
 Aquilasq; similes fierere noctūis queris.
 Aquila iulus accerrimi, adeo ut ἀσπίδα ἀμυντικῶσιν, id est, nō
 contiuentis aduersus solem intueatur. Et sunt qui tradant hanc
 aenem hoc experimento probare, degenerēs ne sint pulli, an
 genuini. Contra noctūam, solis lumen modis omnibus refugit.
 Pindarus quodam loco graculus cum aquila confert.

Congregare cum leonibus vulpes.

Congregare cum leonibus vulpes, est res impares disimi
 lesq; permiscere. Martialis:
 Quia congregare cum leonibus vulpes?
 Vulpes dolis nititur, leo viribus fidit. Quamquam utruq; cō
 iunctis Pindarus, indicans virū fortē leonem oportere prestare
 res, in exhauriendis certaminū laboribus, vulpem in consilijs.
 Sic enim in Isthmijs scribit, τὸ λῆμα ἅ ἑοικὼς θυμὸς ἐπι
 βεβημετέρῳ ἔχεισιν ἰσότηρ ὄρη ποιοῦ, μέγαν δὲ ἀδωπικῶ
 δῶ, id est: Animo similis frementibus leonibus, in ferendis labori
 bus, consilio vero vulpes.

Aquila in nubibus.

Αἰτῶν ἐν νεφέλαισιν, id est: Aquila in nubibus, pleriq;
 interpretantur de magna quidē illa, sed quam non facile asse
 queris: alij de ijs, qui longe reliquis præcellunt. Aristophanes
 in equitibus: ὁ πῶν ἰσότηρ
 ὄρη ἐν νεφέλαισιν αἰτῶν γλαυκοῦ, id est,
 Gaudeo istoc nomine,
 Quod aquila fiam in nubibus uidelicet.

Verba sunt populi Atheniensis, promittentis sibi futurum, ut orbi uniuerso imperet. Et paulo inferius in eadem comœdia, tanquam oraculum pronunciatior:

Αἰετός ὡς γίνεαι, ὡ πάρος ἦν ἐσσιλεύεις. id est, Quippe aquila es, terreeque omnium dominaris in orbem. Dicuntur et hæc de populo Atheniensium, nisi forte placet allufo, ad spes huius principatus inanes. Rursum in auiibus, αἰετός γὰρ ἐσσιλεύει, id est: Aquila in nubibus sic. Interpres admonet alludere poetam ad oraculum, quondam Atheniensibus redditum, quo prædicebatur futurū, ut Athenienses tanto intervallo reliquas artes superarent, quanto aquila in nubibus reliquis auiibus esset sublimior. Pindarus itē in Nemeis, quem locum modo attingimus, se uocat aquilam, Bacchylidem æmulum graculorum, uidelicet quod illum imitauerit uinceret intervallo:

Αἰετός ὡνός ἐν περαιοῖς ὡς ἴαθεον αἰετα πλοῦτος μεταμορφώμενος. Δεκαπένθ' ἔχρησεν ποταῖς, κρεσσέτη ἢ κολοιοὶ ταπεινὰ νέμοντι.

Quorum carminum hæc est sententia: Aquila pernix inter uolucres, que repente aduolans emittis, corripuit eruantem prædam: Loquaces autem graculi humi pascantur.

Volantia sectari.

XXI

Huic affine est qd' usurpat Aristotel. tertio ἄν' μετὰ τὰ φυσικὰ lib. 1. τὰ περὶ αὐτῶν δ' ὁνομαζέται, id est: Volantia sectari, loquitur autem de uehementer obscuris, et que difficillimū sit peruestigare. Cui non dissimile est Porfianum illud: Est aliqua quæ tendis, et in quod dirigitur arcam?

An passim cornos sequeris, testasq; lutosq;?

De ijs, qui nullum certum uitæ scopum sibi proponunt, sed ex tempore uiuant, ad quamvis occasionem mutabiles.

Ibyci grues.

XXII

Αἱ Ἰβύκιες γρῦες, id est: Ibyci grues. Græcis in prouerbium abiierunt, quod dici consuevit, quoties sceleribus nouo quodam ex improbus casu proditiis, selesiti poenas dant ijs, quos læserunt. Id ex huiusmodi quodam euentu natum memrant: Ibycus poeta quidam, cum in latrones incidisset iam occidendus, grues forte superuolantes obtectatus est. Aliquanto post tempore, cum ijsdem latrones in foro sederent, rursus sumq; grues superuolarent, per locum inter se suspirabant in aures, Αἱ Ἰβύκες ἐνδοιοὶ πάσαισι, id est: Adsint Ibyci uoltores, eum sermonem aspidentes in suspitionem rapuerunt, maxime desiderato iam pridem Ibyco. Rogati quid nam sibi uellet ea oratio, hæsitauer atq; incōstanter responderūt: subiecti tormentis facinus confessi sunt. Atq; ita uelut grūu iudicio poenas Ibyco dederunt, ac potius suo ipsorū iudicio, ut dicitur, perierūt. Huiusmodi ferme Plutarcbus in cōmētario de futili loquacitate. Meminit huius adagij Ansonius in monosyllabis: Ibycus ut perijt, iudex fuit aliuiolans grus.

Excitat super hac re Græcum epigramma, titulo Antipatri, quod non ex auidibimur adscribere:

Ἰβύκιε ληϊσώες κατέκτανον, ἐκ ποτὲ ἦτος βάνας ἐκμηλῶν ὄπισθε βίνας, πολλὰ ἐπιβοῶσάν μοι γδάνων ἔφορος, αἰτοὶ ἱκόντι μάστιγες, ἐλγισσοὶ οὐκμηλῶν δάναςτοι. Δὴ δὲ μάστιγ' ἰχθύος, ἔπειτα πινυλῆς ἐρῖνος. τῶνάδ' ἀπὸ κληρονομίας τίθητο σθεο φόνου Σισυφίην ἡδ' ἰγώνων, ἰσὺ ἑλακῶν εἰς φῖλα ληϊσώων, τί βῆσιν οὐ παροῖσθε φίλων, οὐδὲ γὰρ ὁ προσωποποιεῖται κτανῶν ἀνῆθησθε ἀοιδῶν ὅμιμα μελαμπέπλων ἐκφύρη εὐμοχίδων.

Vertissem et hos uersus, meo more, in commodum Petrus Aegydus Antuerpiensis, hos spes meus, imò Pylades meus, et si quid hoc quoq; usquam est amicus, iam Latinis fecisset, ac mea quidem sententia feliciter. Eos adscribam, simul et hoc laboris haud illibenter effugiens, et incomparabilis amici mentionem cupide arripens.

Quondam ad desertum uenientes Ibyce litius, Vitam prædones eripere tibi.

Sæpe gruum nubem imploranti, que tibi testes Aduenere necis quam morerere tuæ.

Attamen haud frustra a, siquidem clangere uolucrum Sisyphio cædem est Eumenis ultis solo.

Latronum nequa heu cupidum lucri atq; rapine, Cur uos nequam terruit ira deum?

Quando nec Aegylibus iustem qui occiderat olim, Atrarum occus fugerat Eumenidum.

Meminit huius poetæ M. Tullius lib. Tuscul. que sit. 4. cuius poëta maxime lasciuum fuisse testatur.

Veriora ijs, que apud Sagra acciderūt. xxiii

Αλκιότερα ἦν ἡδ' ὄσχυρα, id est, Veriora ijs, que apud Sagram acciderunt. Dicitur olim in incredulos, quique non nisi magno malo docti erant. Refertur a Strabone lib. Geograph. sexto: Post Locros inquit, Sagra fluuius labitur, in cuius ripa Castoris et Pollucis ara sita sunt, ad quas decē Locrorū milia, ymā cū Rheginis, aduersus Crotoniatas, numero centies ac tricies mille, Marte collato, uictoriam reportarunt. Ex quo euentu natum est in incredulos adagium: Αλκιότερα ἦν ἡδ' ὄσχυρα, id est, Veriora ijs, que apud Sagrā acciderūt. Addidere pleriq;, quo die certamen itū est ijs, qui in Olympijs erant, eū uerbi euentum nunciatū fuisse: tanta celeritate nunciatae pugne uictoris comperta est. Meminit huius pugne Iustinus lib. x. tametsi de numero occisorum a Strabone dissentit. Meminit et Eustathius in Beroziam Homeri, aditq; dici solitum de rebus, uerissimis dicit illis, ad non creatis. Postremo meminit et M. Tullius libro de natia a deorum ij. Nam de Sagra, inquit, Græcorū etiam est iudicare prouerbium, qui que affirmant, certiora esse dicunt, quam illa que apud Sagram.

Rudem accipere. Rude donare. xxiiii

Rudem accipere, pro dimitti a munere. Rude donare, pro dimittere, crebriter apud idoneos autores obuia sunt. Inde du sita metaphorā, quod antiquitus gladiatores, quibus permissum erat, ad gladiatorio munere cessare, rude donati dicebantur. Ea cessatio dabatur uirga, quam rudem appellabant, unde hoc modo dimissi, rudarij uocantur. Proinde quicumque a munere quouis in oculum restituitur, uel ob etate, uel ob imbecillitatem, rudem accepisse dicuntur.

Horatius in prima epistola:

Spēciatum satis et donatum iam rude, queris Meccenas, iterū me antiquo includere ludo. Itē Iuuenalis: Ergo si dabitur isferudem, si nostra mouebunt Conflia. M. Tullius Philippi. 2. Tam bonus gladiator rudē tam cito accepisti: Lepidior erit metaphorā, si longule traducatur: meluti si quis adhortetur quempiam, ut a studiorum laboribus abstineat, sibiq; rudem impartiat: aut qui uitam auilicam reliquerit, eum auilice uitæ rudarij appellemus. Huc ferme cōtrariū uidetur, quod ait Fabius, acute eloquiētia candidatus: quamquam equidem hoc loco legendam arbitror, autē, pro acute, et bonarum litterarum candidatus. Nam candidati proprie dicuntur, qui magistratū ambiunt. Quod si transferatur aliō, transit in prouerbij speciem.

Mali corui, malum ouum. xxv

καὶς κέαρ καὶ κέαρ ἰδοῦ, id est, Mali corui, malum ouum. Aperte usurpabitur, quoties à malo præceptore, discipuli malis proficiant: ut improbo patre, filius improbus: ex patria illaudata, vir illaudatus: demum, facinus scelera, ab homine seculo. Metaphoræ alij referunt ad naturam animantibus, quæ nec ipsa est idonea cibus humanis, nec ouis parit ad quicquam utile. Sicut qui dicant fieri, ut coruorum pulli patentes ipsos deuorent, si forte non pascant illos ad satietatē, & hinc ductum adagium, alij malum ad huiusmodi fabulam referre. Corax quidam prius Syracusis, post mortem Hieronis instituit artem rhetoricæ mercede proficere. Cum hoc adulescens quidam Tisias hac lege pactus esset, ut tum demum mercedem persolveret, ubi iam artem perdidisset. Dein ubi iam arte cognita, præmium reddere constitueret, Corax discipulum in ius uocat. Ibi iuuenis huiusmodi dilemma proposuit. Percontanti quis esset artis finis, ubi Corax respondit, per suadere dicendo: Age, inquit, si per suado iudicibus, me nihil debere, non reddā, quia nisi causam: summus persuadere, non reddam, quia non uideci artem. At Corax Tisiam dilemma tanquam uitiosum & τῶν ἐπὶ ἐπὶ, in discipulum reuertit ad hunc modum: Imo, inquit, si per suades, dabis, quia tenes artem, & debes ex pacto: in minus, dabis, quia sententijs iudicum damnatus. Quod commentum tam usurū, tamque callidum ubi iudices audissent, admirati uersutium adulescentis, suelamurū, καὶς κέαρ καὶ κέαρ ἰδοῦ. Sunt qui narrent hoc suelamatum à corona circumstantium, cū alter alteri litem intenderet. Huiusmodi sermō legatur in Prolegomenis in Hermogenis rhetoricæ. Ex hac fabula, in fallor, efflata est ea, quam narrat A. Gellius in Noct. Atticis lib. 5. c. apud titulo decimo, de Protogora sophista, & huius discipulo Euathlo: que tametsi longuifera est, & in omni sita, tamen quod omnium lepidissima uidetur, non pigebit adscribere. Gellius igitur offenso iustio dilemma, quod Antistropheon uocant, propterea quod totidem uerbis posuit in aduersarij retorqueri: Quale est, inquit, prouulgatum illud, quo Protogora am sophistarum accerrimum usum esse ferunt aduersus Euathlum discipulum suum. L. is nanc; inter eos, & contro uersa supra pacta mercede hæc fuit: Euathlus adulescens diuere, eloquentie discens, causarumq; orandi cupiens fuit, is in discipulum Protogoræ sese dedit, datorumq; promissis mercedem, grandæ pecuniam, quantum Protogoras petuerat: dimidiumq; eius dedit iam tunc stium prius quam disaceret, pepigitq; ut reliquum dimidium daret, quo primum die causam apud iudices orasset & uicisset. Postea cum diuile audi tor assessorq; Protogoræ fuisset, & in studio quidē faciendie abunde promouisset, causas tamen non recipere, tēpusq; iam longum transcurret, & facere id uideretur, ne reliquū mercedis daret: caput consilium Protogoras, ut tum exultimabat, astutum, petere instituit ex pacto mercedem, litem cum Euathlo contestatur. Et cum ad iudices conijciendæ cōsistentē q; causæ gratia uenisset, tum Protogoras sic excorsus est: Discite, inquit, stultissime adulescens, utroq; id modo fore, uti reddas quod peto, siue contra te pronuntiatum erit, siue pro te. Nam si contra te lis data erit, merces tibi ex sententiā debebitur, quia ego uicero: si uero secundam te indicatū erit, merces tibi ex pacto debebitur, quia tu uiceres. Ad ea respondit Euathlus: Potui, inquit, huc tue tam accipiti captioni esse obuiam, si uerba ipse non facerem, atq; alio patrono uterer. Sed manus tibi in ista uictoria proliuim est, cum te non causa tantum, sed etiam in arguendo uicero. Discite igitur tu

quoc; magister sapientissime, utroq; modo fieri, uti nō reddam quod petis, siue contra te pronuntiati fuerit, siue pro te. Nam si iudices pro me causa senserint, nihil tibi ex sententiā debebitur, quia ego uicero: si contra me pronuntiati erint, nihil tibi ex pacto debebo, quia ego non uicero. Tum ut dices dubiosum hoc, inexplicabileq; esse, quod utriusq; dicba tior rati, nec sententiā sua utraque, in partē dicta esset, ipsa se referenderet, rem indubitata reliquerit, causam in dōe longissima distulerint. Hactenus Gellius. Quid autem nō optimo iure iudices hoc saltem sententiā uice pronunciate debuerint, καὶς κέαρ καὶ κέαρ ἰδοῦ. Narrat eandem fabulā, L. Apuleius in Floridæc ferri, non dicam copiosius, neq; enim potest copiosius referri, quam à Gellio denarrata est, sed tunc floridius, & ut ita dixerim, picturatus. Memint Euathli Aristophanes in Fucis, atq; itē in Acharnensibus.

Ab impijs egressa est iniquitas. xxvi

Contineat hinc Hebraicum illud ex libro Regum primo, cap. 24. quod David nominatim etiam pro, uetusto pro uerbio citat: Ab impijs egredietur iniquitas. Significat autem ab improbis semper mali quæpiā exoriri, à bonis nihil malorū proficisci. Proinde nihil esse, quod Saul metuat, ne à se occide retur. Hoc facinus impiū, nō nisi ab impijs esse patrandum, se manus suas regia cede nō inquinaturū. Porro prouerbium, si quem hoc quoque tuabit, Hebræo sermone pronuncia tur ad hunc modum: **אִשׁוּר יִצְחָק יִשְׁעֵי**

Quandoquidem habent hoc peculiare pleraque prouerbia, ut in ea lingua sonari possunt, in qua nata sunt: quod si in alienum sermonem demigrarint, multum gratie decedat. Quædammodum sunt & uina quedam, que resuscit exportari, nec germani saporis gratiam obtineant, nisi in his locis, in quibus proueniunt. Idem propemodum dicitur apud Grecos uerbu prouerbiali.

Ἦναι καὶ γὰρ ἐδὴ τῶν ἑσθῶν ἄριστ' ἄγριον. id est, Probis ab animis, facta promanant proba.

Lemniū malum. xxvii

Ἀλμυρον κέαρ, id est, Lemniū malum, de malis inueniis ac miserandis. Historia, unde natum adagium uarie narratur, neq; magis referri à anxie persequi. Herodotus in Eratone, & prouerbij & historie meminit, in hanc sermē sententiā: Pelasgi ex Attica pro uim expulsi, Lemnon incolēbant. Huius inuicæ cum pœnas de Atticis sumere cuperent, probēq; cognitos haberecnt dies festos, ac ceremonias illorū, collocais insidijs, iuores Atheniensium abduxerunt, cō Mi nerue sacra facerent in Baurone: hisq; in Lemnum nauigio eportatis, concubinarum uis sunt abusi. Ceterum mulieres cum plurimos liberos parerent, omnes & Atticis moribus inluerunt, & Attice loqui docuerunt, ita factum est, ut nec misere conugia cum puellis Pelasgicis uellent, & si quando Pelasgi quempiam pulsare conaretur, omnes cōglo bati Attici, hinc suppentes ferrent. Breuiter adeo inualebat pubes Attica, ut plerisque in rebus priores tenere uideretur, quare usum est Pelasgis, ut filios ex Atticis mulieribus susceptos trucidarent. Idq; persequunt, occisis unā & matribus: deinde sterilitate, orbitate, pestilentia, reliquisq; plurimis adacti malis, Delphicum oraculum considerunt, quia uia calamitatibus lenari possent. Hinc igitur ait per oem Greciam increbuisse prouerbiū, ut ingentia, miserandaq; mala, Lemnia dicerentur. Partim igitur hinc natum adagium putat, partim illuc, quod aliquando Lemnie mulieres graecolemta maritorum offensa, eos inuicis susulerunt.

auoillo T hoantis. Cuius rei meminit et Euripid. in Hecuba: καὶ λαίμων ἄσθνην ἑρσένων θ' ἐρώμε(Gr). id est, Marsesq; Lemno sustulere facinora. Funditus.

Item Seneca in Agamemnone: Et scelere Lemnon nobilen.

Cicadam ala corripuisti. XXVIII

Ἐτέριχα πῖσις αὐαίλαφος, id est, Cicadam ala corripuisti. Dicitur in eos, qui quempia prouocat minime ex usu suo. Lucianus in Pseudologista, scribit Archilochus poeta iambo-graphum, et ad male dicendam egregie instructum, ad hunc modum respondisse cuida, à quo fuerat couicio prouocatus, τὸν ἑτέριχα πῖσις αὐαίλαφος. Est autē huius insecti mira quedam, et prodigiosa loquacitas, maxime est uescente sole. Plinius negat ijs uocem esse, sed fridorem, cum tractu, eumq; sonum emittit, non alia, quemadmodum musca, apes, culices, nam ijs fridor finis cū uolatu definit. At cicade si presserit alas, uehementius etiam perstrepat: sed in pectore subesse ait duos specus, attrituq; membrana, mobili accedente spiritu, per hos è uisceribus sonum adi. Ergo quemadmodū si cicadam naturā garrula adprehendas, clarus obstrepat. Ita si poetico homini præbeas occasionem simulatis, nō modo nō tacebit, sed clarus obstrepat, et omnino libens chartis illinet atris. Proinde Platonem aiunt aduouisse, ne quis hominem poetam sibi faceret inimicum. Et Horatius, Genuis irritabile uatum, dixit.

Tenedia bipennis. XXXIX

Ἐσπείθε πέλκευς, id est, Tenedia securis. Conueniet aut in eos, qui nimium seuerè iudicant ac puniunt: aut qui celeriter expeditum cōtrouersas, et litium ambiguitates. Inde translatum, quod olim rex Tenedi securim gestans, lites audi re cōfueuit, causaq; iudicata, protinus cū qui fecisset iniuria, securi percutere: aut quod Tenedius quidam rex, legē iussit in adulteros, ut utriusq; corpus securi concideretur. eiusq; legis exemplum etiam in filium addidit. Proinde in nominatē iussisse insculpi, altera ex parte securim, altera duos iudus ex eadem ceruice prominentes. Cuius rei meminit et Stephanus in uerbū Catalogo. Plutarchus in cōmentario de Pythijs oraculis, ostendit securim typi atq; infige fuisse Tenediorum, idq; propter facinoros, qui sunt apud illos in loco qui dicitur Asterium. Verba Plutarchi, si quis forte requireret, sunt hæc: ὡσπερ ἀμέλει σελινδύνοιο ἵππε χυσῶν σέλινον ἀναδεδέμαι λέγοντι. Πενέδιοι τὴν πέλεκυν ἀπὸ τῶν κῆρων κίνομα τὴν τινομένων πῖσις δὲ καλῶς μύλων ἀσείριον ὡσπερ αὐτοῖς, μόνου γὰρ ὡσπερ οἰκῶν τῶν ἡλιχωνίων τῆρον πωλεῖ κείος ἕχουσι. Lucianus in Philopseude: τὸ τ' ἐκεῖ ὡς ἡνὲρ εἶδος τοῦ νομίου, ὡς ἐκαστὸν ἕνα ἤλι ἀσείριον. id est, Ratus enim iuxta illud, quod uulgo dici consueuit, securim quam dum mihi uenisse, ad incienda mendacia. Mihi uidetur alludam ad Alexandri Magni factum, qui nodum insolubilem in Mide plastro ense dissecuit, quemadmodum ostendimus alibi. Meminit et Pausanias in Phocicis, sed originem adagiōnis ad aliam fabulam refert. Scribit autem securim inter anathemata fuisse, monumentum celebris uiri Euty-machi Tenedii, quæ de re uetustis fertur fabula: Cycnon filii fuisse Neptuni, ac regnasse in Colonis. Porro Colons erat in terra Troiana, in insula cū nomē Leucophrus. Porro cū Cycnus haberet filia nomine Hemiteam, ac filii nomine Tennen ex Proctæ, ea fuerat Chytia filia, soror Cletoris, quæ Homerus in Iliade tradit interfectam ab Aiace, quod iussit Clelor in Proctefilia nauim igne incensisset. Hæc igitur cū eet defuncta, huic successit Philonome Crangæ filia: quæ cum adamaret Ten-

nen, ac recta fuisse, mentitur apud maritum, quod ipsa no lens ab eo fuerit de stupro sollicita. Cycnus iacoris mendacio persuasus, Tennen unā cū sorore cistæ inclusum abiicit in mare. Cæterum incolentes appulsi sunt in insulam Leucophrum, cui post à Tenne nomen uer sum Tit Tenedos. Cycnus tandem ubi comprehisset se deceptum, nauigat ad filium, famul et agniturus errorem suum, et ueniam deprecaturus. Cum autem appulisset Cycnus, et nauim ab arbore quapiā, aut saxo religasset, Tennes præ trancunda securi fures incidit. Unde proverbum dici ceptum de ijs, qui pertinaciter negarēt aliquid: Hic est qui Tenedia securi hoc, aut illud incidere possit. Hæc non dissimilis historia refertur in proverbio: Tenedius homo.

Thefaurus carbones erant. XXXX

Ἀνδρακες ἐπὶ θεαυροῦ πέφρακεν, id est, Carbones thefaurus erant. In eos competit, qui se frustra trant, quib; magnificis rebus expectatis, meras nugas reperiunt. Ex euentu quopian natū uidetur, quo quissia thefauri spe fodiens, carbones defossos inuenit. Ea q; res in risum, uulgisq; sermonem abiit. Nam antiquitus carbones in terra defodi solēt, ad inuicandos agrori terminos, propterea quod, ut testatur in opere de ciuitate dei dion Augustinus, nulla res magis durabilior, magisq; perpetua, quam carbones sub terra defossi. Lucianus in Zeuxide: τὸ δὲ ἤλι τῶν ἡγῶμιων ἀνδρακαζ ἡμῶν δὲ θεαυροῦ ἡ(Gr). id est, Verum iuxta proverbum: Thefaurus noster carbones erant. Rursum in Philopseude: τὸ γῶρ τὸν λόγῳ ἐκείνω, ἀνδρακαζ ἡμῶν δὲ θεαυροῦ ὡς ἀφραζ, id est, Proinde iuxta id quod dici solet: T nobis qui thefaurus credabatur, carbones exiisti idi. Idem in Timone de auro inuenio: Δέλιω γῶν, μὰ ἀνδρακαζ εὔρω ἀνερχόμευ(Gr). id est, Veror itaq; ne ex pergefactis carbones reperiā. Rursum in Votis: καὶ ἀνδρακαζ σοὶ δὲ θεαυροῦ ἔσου, id est, Ac thefaurus tibi carbones fuerint. Alciphron in epistola quadam: οὐ ὡσπερ μοι πάντες οἱ θεαυροὶ ἡγοῦσονται, id est, Non omnes thefauri mihi carni erunt.

Oclapedes. XXXXI

Οκτώποδος, id est, Oclapedes Scythico proverbio dicebatur, qui duos possiderent boues, et carrū unum. Lucianus in Scythia sue Proxeno: οἱ περὶ εὐτοῖς οκτώποδοι καλῶς μῦθοι, id est, Qui apud illos Oclapedes uocatur. Dicit potest per iocū in hominē, qui sibi locuples uideatur: uel in eum, cui rusticiam sunt opes. Inter opes enim rusticanas, præcipue receset Hesiod, τὸν ἔσθρ ἀροτῆρα, id est, Bouē aratorē.

Satius est recurrere, quam currere male. XXXXII

Ἐλάρι δρομῆσαι μάλλον ἢ δραμῆν κακῶς, id est, Satius recurrere, atq; uti curras male, Senarius proverbio celebratus, cuius hic est sensus: Præstat mature cōsiliū in melius, quā in male institutis pergere. Lucianus afimus, sententiā hanc secū uoluebat, nō admodū asininant: ἔκεινα τὸν δὲ δὲ τὸν λόγῳ, Ἐλάρι δρομῆσαι μάλλον ἢ δραμῆν κακῶς, id est, Vsum est tandem, iuxta uulgū sermonem, Potius recurrere, atq; currere perperam. Quin et hoc seculo uulgo diluitant, non profus aberrare eum, qui medio è cursu recarrat, significantes probandos eos, qui mature respiciunt ab stultitia.

Solus currens uicit. XXXXIII

Μόνος θέων κέρτατ, id est, Solus currens uicit. De ijs qui uincūt, nemine cōtra certare. Translatū à statijs. Nihil autē est negocij uincere, si nemo tecū certet, Concinne dicitur in eos, qui

inferebant, ipsi nihil inde gustabant, neq; quicquã auferrebat
preter tumultum et fenum, ut inquit, in Symposiacis Plu-
tarchus. Idem fieri cõsuevit, si quid inferebatur reliquis dijs,
quos $\alpha\gamma\epsilon\sigma\omega\alpha\upsilon\sigma\epsilon\varsigma$ appellant. Torquebatur in eos, qui alijs
consulunt, non sibi; alijs parant opes, ipsi non fruuntur.

Proteruiam fecit. XLIIII

Erat hoc religiosum in nonnullis etiam alijs hostijs, ne
quid ex sacris epulis relinqueretur: aut si quid reliquũ esset,
id igni absumeretur: quemadmodum Moyses tradit de agno
paschali. Porro id genus sacrificij, Romani proteruiam ap-
pellant. Vnde celebratur illud Catonis festiuiter dictũ in Al-
bidium quendam, qui patrimonium inuersum lecti absum-
perat, unis exceptis edibus, que incendio conflagrarunt:
Proteruiam, inquit, fecit, propterea quod ea que comesse nõ
potuerit, quasi combussisset. Autor Macrobius lib. Saturna-
lium secundo. Ad hoc facti quod apud Athenensũ lib. 8. Theo-
critus Chius Dioclitũ Gurgiti, qui deuorato pisce caldo, dix-
it se coelum exussisse: Vnum, inquit, illud tibi superest, ut
mare ebibas, atque ita tres res omnium maximas confeceris,
terram, mare, coelum.

Hic finis nihil attraxit. XLV

$\text{Αὐτὸν μὲν ἢ μὴ ἐπιβῆθ' οὐδ' ἐπ' ἔσωσεν.}$ id est, Finis
quidem iste piscũ attraxit nihil. Senarius prouerbialis, quo
significabant operam frustra sumptam, neq; ex sententiã eue-
nisse, quod quis conabatur. Translatum ab hamato fimalico
piscantibus, qui sepe hamum retrahunt inanem. Natum uia-
detur ex fabula Aristophanis, cui titulus, $\text{Πεσμοφοριδῆσε-
σται,}$ ubi legitur hic senarius. Ad adagium allusit idem in
Vespis: Αλλ' οὐκ ἔσωσεν, id est, Atqui nõ attraxit. De
eo qui tetendat patri laqueum, ne quid exiret.

Semper tibi pendeat hamus. XLVI

Ad similit metaphora dixit Ouidius in amoribus:
Celsus ubiq; ualet, semper tibi pendeat in hamus,
Quo minime credas gurgite piscis erit. id est,
Semper experienda fortuna, et omnis tentanda occasio. Simi-
le illi: Omnem mouere lapidem.

**Dives aut iniquus est, aut
iniqui hæres.** XLVII

Dianus Hieronymus ad Hedibam scribit in hunc modum:
Vnde et illa uulgata sententiã mihi uidetur esse uerissima.
Dives aut iniquus, aut iniqui hæres. Quod si uerum est illud
Hesiodium, non omnino temere esse, quicquid uulgo dicunt
mortales, prouerbium hoc haud oscitantè expendendum est
ijs, qui suis opibus suute se faciunt. Neq; enim ferè parantur
ingentes opes sine fraude. Et aut ipse possessor eas per fas, ne
fasq; congesti, aut certe successit ei, qui bas ea parauit iã.
Plato lib. de legibus 5. $\text{ὅς περ ὁ δαδῶν ἡμῖν ἄεθδς, ὧς
οὐκ εἰσὶν οἱ σαμπτῶδσται ἀγαθοί,}$ id est, Ita uerum est,
quod uulgo dicimus, admodũ diuites nõ esse bonos. Circũfer-
tur apud Græcos et hic uersiculus ex Menandri comœdijs:
 $\text{Ὀὐδὲ ἰ ἐπλῶπτος ταχέως δ' ἵκουσ' ὦρ.}$ id est,
Nunquam uir equus, diues euasit cito.

Hinc respexit ille, qui Syllã iactãt se se, dixisse legitur. Quo-
modo uir bonus esse potes, qui tantas possideas opes, quã
patre nihil tibi sit relictum? Refert Plutarchus in illius uita.

Herculanus nodus. XLVIII

Ἡερόλεος ἔμμελα. id est, Hercules nodus, pro uinculo
arabico atq; indissolubili legitur apud eruditos. Seneca ad
Lucillum: Vnus tibi nodus, sed Hercules refat. Sic enim uo-
cat Syllõgenũ, qui uix dissolutus posset. Quod in eos quadra-
bit, qui sunt arctissima necessitudine copulati, idq; unde sit

natum, Plutarchus propemodum indicat in Alexandri uita.
Scribit enim Alexandrum Magnũ, subactõ oppido Gordio,
Mide regia, uisere uoluisse plastrum illud celebre, mirando
artificio ex cornu libro connectũ. De quo talis fama apud bar-
baros increbretur, ut quicquid eius nodus explicasset, ei to-
tius orbis imperium potens fatis. Alexander enisã dissecit.
Aristobolus scribit eum facillime dissoluisse: nempe adempto
clauo, quo temoni iugum arretitur. Nodum autem cũ, quẽ
ostendit Hercules, religiosum ac sacrum apud p̄sicos fuisse
satis liquet ex ijs Plinij uerbis, que sunt in historia mundi,
lib. 28. cap. 6. Ac uulnera nodo Herculis preligare, mirum
quantum ocyor medicina est. Atq; etiam quotidiã cinctus
tali nodo, min quamdam uilem habere dicitur. Felsus Pom-
peius ostendit antiquitus fuisse morem, ut noua nupta laneo
cingulo præcingeretur: uincto nodo Herculis: quem uir omni-
nis gratia soluebat in lecto, ut et ipse filix esset in liberis su-
scipiendis: nam Hercules septuaginta liberos reliquit.

Fuere quondam strenuũ Mileijs. XLIX

$\text{Πάλαι ποτ' ἄσπρ' ἄλκιμοι μιλῆσιοι,}$ id est,
Fuere quondam strenuũ Mileijs.
Hoc senario notabãt eos, qui a prisina fortuna defluxisset,
aut a maiorũ moribus degenerasset. Facitur in omnes quo
drabit, qui defuerit esse quod erant, breuit̄ deteriores. In sen-
nem, in pauperem fidem et diuit̄: in priuatũ, qui quandoq;
regnauit: in obscurum, qui aliquando floruerit. Origo pro-
uerbij uariè narratur a Græcis. Quidam aiunt Mileios olim
belli gloria preter ceteros floruisse, adeo, ut quoscunq; bele-
lo lacefferent, eos superarent. Proinde Polycrates Samiorũ
tyrannus, bellum quoddam gesturus, cum in animo haberet
Mileios socios ad eam rem accedere, oraculum super eo ne-
gocio consulit. Deus respondit: Quondã fuere strenuũ Mi-
leijs. Alij diuersam adserunt fabulam. Cum Cares bellum ad-
uersus quosdam moliretur, statuissetq; eius gentis acualijs
uti, que tum esset inter finitimos pollentissima, quidam Mi-
lesios accersendos censuerunt, alij cum Persis res componen-
das. Itaque consultus hac de re Apollo, respondit modo di-
ctum senarium. Disputato per omnem Asian oraculo, Mile-
sij propemodum omnes in prelio cum Persis collato, cessi-
sunt. Itaque oraculum cum risu in prouerbium abiit. Rara-
sum alij scribunt: Cares cum Dario belligerantes, uicta uer-
tus quoddam oraculum, quo monebantur, ut fortissimos acxi-
lio aduocarent, in Branchidijs fuisse profectos: atq; eius loci
decum consuluisse, num Milesiorum auxilijs oporteret uti, at
que eum responddisset: Quondam fortes fuisse Milesios: signi-
ficantem uidelicet, eos iam imbelles esse, et delictijs efformina-
tos. Verum hoc commentum ex ip̄ia temporis ratione coar-
guat Zenodotus. Siquidẽ hunc senarium legi apud Anacreon-
tem, qui floruit etate Cyri Persarum regis, a quo Darius suc-
rit tertius. Angelus itaq; Politianus maluit ad Milesiorũ mo-
res in molliciem uer sos referre: quemadmodum facit et Aibe-
neus lib. Dipnoso. 12. Vjsurat hoc adagium semel atq; ite-
rum Aristophanes in Pluto:

$\text{καὶ πρὸς ἡδ' ἔτῳτος εἶπερ' ἀποπέμπαμ, ὅζ'
Πάλαι ποτ' ἴσπρ' ἄλκιμοι μιλῆσιοι,}$ id est,

Ac preter hæc renuicauim hoc quoq;
Fuisse quondam strenuũ Milesios.

Dicitur autẽ sub persona adulescentis, qui reuocatus ab ani-
quam pauper aliquando diuitem emolumentẽ in gratia coluerat,
tunc diues effusus, eandem ex abasiam fãssidit. Allusit eodem
in Vespis, iocans in senes:

$\text{ὦ παλαι ποτ' ὄντες ἠρεῖς ἄλκιμοι μὲν ἐν χορῳσι,
ἄλκιμοι}$

ἄλκιμοι δ' εἰ μάχασιν
 καὶ κατ' αὐτοῦ δ' ἄ τ' αὐτοῦ μόνου, ἀνδρες μαχίμ' ταῖσι.
 Εἴμῃ ποτ' ἄν πρὶν ταῖτα, κῶ
 δ' οὐχέτοι γέ, κικέρη πολυπέποιθ' δ' ἄ. id est,
 O qui quondam fortes fuistis in choreis, fortes in pugnis: Et
 secundum hoc deniq; tanti viri pugnacissimi: prius olim fue-
 rint, prius ista: nunc vero perierunt, Cygno magis cani iam.
 Visiatur et à Synesio in epistola quadam ad Philosophon
 mulierem, significans sese à pristina felicitate redactum ad
 calamitatem.

Fuimus Troës.

Ἡμῶν ἤϊός, id est, Fuimus Troës. Hic loquendi color
 in Grecanicis tragædijs adeo passim obuius est, ut tanquam
 in adagium abierit, ubi perijisse quempiam significant. Euripi-
 des in Hecuba: Κάγω γούρ ἤμ' ἦν ποτ', id est, Et quondã
 ego fui. Sophocles in Electra:
 Ἀπολόμωμ δὲ σὺν θ' οὐδ' ἔμ' εἶδ'. id est,
 Miserranda perij, nulla sum post hoc ego.

Id imitatus Vergilius secundo Aeneidis libro:

Fuimus Troës, fuit Ilium et ingens
 Gloria Teucrorum. Rursum alibi:
 Et campos ubi Troia fuit. Extinctam significans.
 Eandem sententiam diuersa metaphor a extulit Ouidius libro
 de tristibus:

Nos quoq; floruimus, sed flos fuit ille caducus.
 Flammaq; de stipula nostra, breuiusq; fuit.

Ad eandem figuram pertinet et illud ex Terentiana fabula,
 cui titulus: Eucyropi ἡμωσὶ μὲν ἦν. Imò habuit Chremes, tan-
 quam perijisse significans. Item illud ex Rudentibus Plauti:
 Miserum isthuc urbium, et pessimum isthuc habuisse. Præterea
 nobilis illa uox M. Tullij de coniuatius supplicio affectis: Vi-
 xerunt, cum occisio significaret. Hanc sermonis figuram ex
 antiquissima illa Lacedæmonice chori cantilena putant incre-
 buisse. Eius chori mentionem facit Plutarchus in libello, cui ti-
 tulus: Quo pacto laudare se quispiam citra inuidiam possit.
 Meminit et Diogenianus in Grecorum adagiorum collecta-
 nis. Constat autem is chorus triplici serie, atq; orbe, seu
 num. puerorum, inueniunt. Senum hæc erat cantio:
 Ἄμμες ποτ' ἔμην ἄλκιμοι νεωύοι. id est,

Nos fuimus olim, strenui inueniendi
 Deinde puerorum hæc erat:

Ἄμμες δ' εἰ ἐσόμεθα πάλος κἀσθρονες. id est,
 Præstantiores nos futuri olim sumus.

Postremo inueniunt hæc erat:

Ἄμμες δ' εἰ ἐμῶν, αἰετ' ἄλλος αἰρεσσοθο. id est,
 At nos sumus, uel experire, si uelis.

Hinc chorum, quem Ἐρχοίον uocant, instituit apud Lace-
 demonios Tyrætes, iuxta triplex ætatis discrimen. Nã pueri
 tati ingressus esse uide, uirilis ætas progressus, senectû exitus.

Pyrauste interitus.

Πυραυστὸς μὸς θ', id est, Pyrauste interitus. In eos dice-
 batur, qui sibijipsis exitium accerpiunt. Ait enim Zenodotus,
 Pyraustam insectum esse, quod lucrenis aduolat, atq; ita exi-
 stis alis, concidat, pereatq;. Citat autem hunc ex Aeschyl-
 o smarum.

Δέσπονα μωσὸν κἀτα πύραυστὸς μωσὸν. id est,
 Metuo stultum Pyrauste interitum.

Tradit eadem de Pyrausta Aelianus de naturis animantium
 lib. xij. citans eundem ex Aeschylô loci. Meminit de Pyraus-
 ta et Plinius lib. ii. cap. 36. Gignit, inquit, aliqua et con-
 trariatur natura a elementis, siquide in Cypri ararjs fornacibus

ex medio igni maioris misce magnitudine, uolat pennatum
 quadrupes, appellatur Pyrausta, à quibusdã Pyrausta, Quam
 dicit esse in igne, uat: cui euasit longiore paulo uolatu, tunc cno-
 ritur. Causamodi formæ tradidit Aristoteles tertio lib. de ani-
 malibus, e nunc uetustiore uerme nasci, qui nunc exemptus nõ
 uuat. Quod si placet ad hoc referre adagium, conueniet et
 in eos, qui uicij moro sunt, id est, qui celeriter intereant.
 Nec inueniunt deflecteret in eos, qui nusquam uiuere pos-
 sunt, nisi in propria patria. Si contingat agere peregre, re-
 bus omnibus offenduntur.

Post festum uenisti.

κατόπιμ' εἰ εὐσθδὶ ἦνεις, id est, Post festum uenisti. Re-
 fertur à Diogeniano. Dicitur in eos, qui negotio iamre peracta,
 egro non inter fuerunt: propterea quod serius, iamre peracta,
 accesserint. Socrates in Georgia Platonis: Δὲλ ἢ ὅ λερ ο-
 μῶνον κατόπιμ' εὐσθ' ἦνο μόν. ὅ ἢ εὐσθ' ἦνεις, id est, Num,
 inquit, post festum, quemadmodum dicit cõsueti, inuenimus, ac se-
 rius? Legitur et hoc pacto: πωρεδύλωσιν κατόπιμ'. id
 est, Post Panathena. Item πυνδύωμ ἦσθρον ἦνεις, id est,
 Post Pythia uenisti.

Merx ultronea putet.

Merces ultronea putent, id est, uisitata sunt, que ultero nõ
 petentibus offeruntur. Translatu uidetur à negociatoribus,
 qui merces à uenditore ultero oblatas suscepisse habere solent,
 quasi studeant eas extrudere. Adagium refertur à duo Hiero-
 nymo in questionibus Hebraicis: Tritum, inquit, pro uer-
 bum est, ultroneas putere merces. Vnde et nos de industria
 dicenda reticemus, ut audiuis uelis audire, que tacita sunt.
 Visiatur idem in epistola ad Demetrium uirginem. Ad hæc
 sententia non abuidit illud Ouidianum:

Quod uenit ex facili, faciles, segnesq; tenemus.
 Quod spe, quodq; metu tor sit, habere iuat.

Qui uidgo etiamnum in ore est, ultero delatu obsequij ple-
 riq; ingratiu eẽ. Cui tamere refugatur nimis ille nõ insulsi:
 Bis est gratum, quod opus est, ultero si offerat.

Illois pedibus ingredi.

Ἀνίπτοις χροίμ' ἀνοδούεμ, id est, Illois pedibus in-
 gredi. Est cõsuetudo, atq; imperite rẽ egregia aggeri, tan-
 quam profane et irreuerent. Translatum à sacrorũ cere-
 monijs, in quibus omnia par a lotaq; uidebantur exhiberi. Lu-
 cianus in Demonastis uita: Οὐ μὲν ἀνίπτοις τῆ θεοῖ τ' τῶ
 λόγος, ἀνοδὸ τῶν τῶν ἔξω, id est, Haudquaquam illois, ut
 aq; pedibus ad ista uenerat, hoc est, ne uiqua inexcrcitatus,
 neq; rudis. Idẽ in Rhetorũ preceptore notat eos, q; ἀνίπτοις
 θεοῖμ, id est, nullis bonis disciplinis instructi, ad rhetoricum
 munus accedunt. Aeneas Iophista in epistola quadam: Οἱ ἄ
 θεοῖ εἰ δ' ἄ ἀνοδούεμ ἀνίπτοις θεοῖμ ἐπὶ τῶν ὡσὶ τοῖς
 ἱεροῖς, id est, Pleriq; quide illois, qd̄ aiunt, pedibus irrum-
 pant ad sacra. Aulus Gel. in notis. Illois, qd̄ aiunt, pedibus
 et uerbis, reprehendit doctissimũ hominis orationẽ. Macro-
 bius Saturnaliũ lib. i. Illois pedibus prætereit. De literato-
 ribus loquitur, qui recondita illa in Vergiliano poemate do-
 ctissimam, negligit. In genere sermone omne par uerendum,
 nimisq; proccacem, ac petulantem, illois pro uerbo uocant.

Illois manibus.

Ἀνίπτοις χροίμ', id est, Illois manibus. A Diogeniano
 refertur, pro eo quod est irreuerent, atq; impare. Trãsla-
 tum item à sacrorũ puritate. Hestodius in operis et diebus,
 uetat, nequis mane Ioui libet unum χροίμ' ἀνίπτοις, id
 est, manibus illois.

Ἄνοδ' εἰ ποτ' εἰς ἴδῃς θ' ἰδὲ λείβῃμ ἀνοδούεμ ὄνον
 χροίμ'

Translati metaphora a nauigantibus, qui cursum errore uersus uelis corrigunt. Hanc Persius in quinta Satyra nonnihil notans; Funem reducere dixit, pro eo quod est, institutum matre in diuersam.

Que dederat supra, repeto, funemq; reduco.

Venia primum experienti.

LXI

Ἐν πρώτῳ πρῶτον τῆς ἐξ. id est, Venia primum experienti. Refertur a Diogeniano. Ignoscendam quis, qui rudes nouo quopiam in negotio incipiunt uersari, si his per imperitiam peccarint. Fertur & hoc Ἐν πρώτῳ τῆς πρῶτον ἄμαστῶ τον ἔ, id est, Venia primum delinquenti. Pindarus in Hymnis: Ἐὰς δ' ἄνα ἀμπελοῦσας φρεσῶνός ἀξιτ, quod iteratam facimus, non oporteat impunitum esse. Alibi retidimus d' is πρῶτος τῶν ἀντὶ τῶν ἀλοῶν. Celsus lib. pande. r. Tit. de legeris & senat. Nam ad ea potius debet aptari, que & sic quenter sunt, & facile, quam ad ea que perarao accidunt: quia que semel aut bis, ut ait Theophrastus, eueniunt, continentur legislatores. Theophrasti Græca sic habet: τὰ γὰρ ἄρτα ἢ δ' is πρῶτον ἀντὶ νομοθετοῦ.

Euripus homo.

LXII

Εὐριπὸς ἀνδραγωγὸς. id est, Euripus homo. In incōstantes, ac moribus inequalibus homines dicitur. Quadrabit & in fortune uices: que res mortaliū, uelut est in quodam forsam ac deorsum iactat: ut recte dixerit Plautus in captiui duo: Dij nos, quasi pilas homines habēt. A maris Euripi prodigio si quada reciprocā dicitur ducta metaphora. Est autem Euripus, maris pars, inter Fhocidē Bæotie partem, & Eubœam insula: cuius meminit Strabo libro nono, & Plinius libro secundo: Et quorundam tamen, inquit, priuata natura est, uelut Tanoromini Euripi septius, & in Eubœa septies die ac nocte reciprocāt, tan rapida cōuersione, ut, quæ admodū autor est Pomponius Mela, uentus, ac etiā plena uentis nauigia secū portet. Neq; dum huius tam stupende rei causa satis idonea peruestigata est a scriptoribus. Etiā si Titus Luuius, secundi belli Punici libro octauo, a uentis quibusdam illic flātib; ita rari credit. Seneca in Hercule Octaō:

Euripus undas scēdit instabilis uagas, Septemq; riuos scēdit, & totidem refert, Dum lassum Tiam mergit Oceano iubar. Bæotius item: Exstantis more fertur Euripi.

Cicero pro Plautio: Quod scietum, quē Euripum, tot motus, tantat, tam uarias habere creditis agitiones, cōmutiones, fluctus, quantat perturbationes, & quantat esus habet ratio cōuictorum: Obijci Aeschines Demostheni, quod subinde commutatat fatione, Euripum ipsum inconstantia sua uicisset. Vnde Græci Euripiston, hominem incerta fide uocāt. Inuenitur & τῆς ἐξ ἄντῳ. id est, Fortuna uolabilis. Nil enim hac instabilibus: & ἀντὶ δ' ἀννοῦ, quod cogitatio nunc huc, nunc illuc fertur.

Endymionis somnum dormis.

LXIII

Ἐνδύμιονος ὕπνον καθεύδω. id est, Endymionis somniū dormis. In eos quadrabit, qui sese immodico somno sagināt, ut qui diuturno in ocio uersantur: nec ullis se negocijs exercēt, sed mollē, seriatamq; agunt uitā. Nati a fabula notissima Endymionis, is erat puer adprime firmus, ac Luna adamatus. Cui quidē illa a patre Ioue precibus impetrauit: ut quicquid obpisset, id ferret. Optauit Endymion, ut perpetuū dormiret somnum: ἀναστῶ ἄνδρα γέγονος ἰδύων, id est, Immortalis perseueras, & expers senij. Vtus est hoc adagio Aristoteles decimo moraliū libro, colligēs, neq; oculū cōuenire dicit; neq; uisus ullā aliā adionē illis dignā uideri,

preter cōtēplationē. Porro cum cōsister inter omnes, illos uē uere, consentanū est cōsētē & agere quipiam: Neq; enim, inquit, oportet eos Endymionis, ut auii, dormire somnum. Cicero libro de finibus quinto, dīssēt is id maxime nobis infiatum a natura, ut agamus aliquid: itaq; inquit, ne si iucidiis mis quidem nos somnis, usuros putemus, Endymionis somnum nobis nolimus dari: itaq; si accidat, moris instar putemus. Idem Tusculanarum questionum libro primo: Quinquam qui leuiorem faciunt, somni simillimam uolunt esse. Quasi uero qui quā uita nonaginta annos uelut uiuere, ut cum sexaginta confecerit, reliquos dormiat. Ne fues quidē id uelint, non modo ipse Endymion uero, si fabulas audire uolumus, nescio quando in Latmio obdormiuit, quā est mons Cæria: nondum, opinor, est experterius.

Vltra Epimenidem dormis.

LXIII

Ἐπεὶ τῶν ἐπιμίδῳ κρ καλοῖμσθα. id est, Ultra Epimenidis somniū dormis. In eos dicitur, qui perpetuū agunt oculū. Historia de Epimenide Cretesi theologo, extat in noctibus Selliatis: extat & apud Diogenē Lærtiū. Is ambulādo fessius, in specū quendā subierat, illic obdormiuit: nec experterius est a somno, ante exactos annos quadraginta septem. Memini huius Plinius, libro septimo, capite quinquagesimo secūdo, his uerbis: Magna quidē fabuloseitate, quæ quādē & in Gnosio Epimenide simili modo accipio, fuerit esu & itinere fessius, in specū septē & quinquaginta dormisse annis: rerum faciem, motu uenientiq; mirantē, uelut postero experterius die: hinc pari numero dierū senio ingruētē, ut tamen in septimū & quinquagesimū, atq; centē simū uita dura ret amū. Lucianus in Timone: τῶς τῶν ἐπιμίδῳ κρ γο καλοῖμσθα. id est, Nam ipsum etiam Epimenidem somno uicisti. Si quidē huius Epimenidis theologo quindē in specū subierat, illic obdormiuit: nec experterius est a somno, ante exactos annos quadraginta septem.

Matura satio sæpe decipit:

sera semper mala est.

LXV

Columella de re rustica scribit hunc in modum: Sed cum omnia in agricultura strenue facientur, immo pinguis fecerunt. Vetus est agricultorum prouerbum: Maturā sationē sæpe decipere solere, seran nāquam, quin mala sit. Hæcenus Columella. Admonet adagium in omni negotio maturā adū esse, neq; paulo satius esse, occupare tempus legitimum, quam ferri agrerū. Vtutis si quis admoneat, ut puer tenera adhuc ætate, preceptoribus cōmūtator erudicius. Cōsilius enim anteuertere, quam protractioribus annis, iū demū cape.

Fames Melia.

LXVI

Ἰλιμὸς μάλιστ'. id est: Fames Melia. De fame extrema, deq; rebus difficillimis. Est enim Melia oppidū Thesalīe, qd̄ Nicias Atheniesum dox ob sedat, expugnauitq; non ita machinis bellicis, quam fame. Quidā sic effertit adagium, Ἰλιμὸς μάλιστ', fame Melia. Memini huius historie Tucey dides in quinto. Proverbiū est apud Aristophanē in Auiibus: τοῦς ἄ ἐν δούος ἐπολιτῆς Ἰλιμὸς μάλιστ'. id est: Iterum decos fame ceneatis Melia.

Saguntina fames,

LXVII

Saguntina fames, cōsimilitatione in prouerbiū uenit. Historie meminit Titus Luuius, Valerius Maximus, & M. Tullius in Philippicis. Est aut Saguntū Hispaniarū oppidū, iuxta flumē Iberiæ, societate, fœdereq; cōiunctū cū Romanis. Id longa a Penorū obstione, funēq; eo redactū est, ut

cines extructo in foro igni, quicquid erat preciosorū rerū in eū conijcerēt: ac postremo, seqs. suosq; liberos codē præcipi tarent, ut venirēt in hostiū manus. Auctoris: Iam iā perefiam, iam Sagūina fame Lucianicū liberet. Græci uehementē et intolerandā famē, queq; λησποθυμιαρ inducat, βολλαμιαρ appellāt, et βολλαμιαρ dicūtur, qui animo deficiunt, præsertim ob ineciā. Mos erat olim apud Græcos famē uirgis ex edibus eijcere, dicentes, εἶθε βολλαμιαρ, εἶθε πλοστορ καὶ ἱγνείαμ, id est: Foras famē, intro diuitias et sanitatem.

Famis campus. LXXVIII

Λιμὸς πεδῖον, id est: Famis campus. In ciuitates dicitur, ingēti fame pressas. Est aut locus quissiam hoc nomine. Addeunt, cū aliquādo illic summa fame laboraretur, apud Athenienses oraculū admonuisse, ut famē, loco designato, certis piaculis placarent: illi designarunt campū, qui est post ætærium. Atq; hinc eum locum, famis campus appellant.

Elephantum ex musca facis. LXXIX

Ελέφαντα ἐκ μύγας ποιῶς, id est: Elephantū ex musca facis, id est, res exiguas, uerbis attollis, atq; amplificas. Lucianus in Muscæ Bencio, ποῦδα δ' ἐστὶ ἐκωρ εἶπερ, καταπαύσω τὸν λόγον, μὴ ὁ δόξω ἤλιπὸν πῶσι μίαν, ἐλέφαντα ἐκ μύγας ποιῶν, id est: Multa aduicō memorare possem, sed sine dicendi faciem, non uidear et ipse iuxta tritum prouerbiū, ex musca elephantū ficere. Sumptum uideri potest ex Homero, qui inter prælia deorum et heroum, muscæ improbatem describit, cum hac inuictum et acrem bellatorem confrens.

Elephantus non capit murem. LXXX

Ελέφας μὴ οὐχ ἔλκεσκα, id est: Elephantus non capit murem. Generosus et excelsus animus negligit prædas uiles, ac lacella minuat. Vir egregie doctus nō insectatur minutis istos literatorum simos. Homo præpotens nō offendit iniuriolis tenuiū. ~~Id est: quoniam elephantus non capit murum, ita generosus animus negligit prædas uiles, ac lacella minuat. Vir egregie doctus non insectatur minutis istos literatorum simos. Homo præpotens non offendit iniuriolis tenuiū.~~

Aquila thripas aspiciens. LXXXI

Αετὸς θρίπας ὄρωρ, id est: Aquila thripas aspiciens. De magnis, qui pusilla negligūt. Est θρίψ, auicula quepiam nūmūtissima, quam aquila cū uideat, ut est oculatissima, haud tamen dignatur persequi, utpote prædam unguibus suis parum dignam. Ad hunc quidem modum inuenio in commentarijs Græcorum: uerum haud scio, an mendose. Nam thripas reperio uermiculi genus esse.

De pilo pendet, de filo pendet. LXXXII

Ἐκ τήροδς κρεμάτῃ, id est: De pilo pendet: Dere uche menter periculosa. Videtur natum ad historia illa Dionysij tyranni, propter gladium de pilo in caput impendentem. Ad quod allusit Persius Satyra tertia:

Et magis auratis pendens laquearibus ensis
Purpureas subter ceruices terruit.

Citatur hic uersiculus apud Macrobiū lib. Saturnaliū primo, ex Ennianorum annualium lib. iij.

Hac noctū filo pendebit Hetruria tota.

Id est, uersabitur in summo discrimine. Hoc dicto nō est aliud hodie uulgō tritū. Symonius in epistola quā dā, ὡς λέγῃσθαι παρὶ ματρὸς εἰς τὴν ἱστῶν, id est: Aut uita de temi pede re filio. Eodē pertinet dictū illud Laconicum, cuius meminit

Plutarchus in apophthegmatis Laconicis. Nam cū quissiam Lampen Arginū efferrer, tanquā lōge ditissimū, propter ea quod multa possideret nauigia, Lacon quidā, οὐ πσοσέω εἶπὲ τῇ εὐδαιμονίᾳ ἐκ χρονον ἡγετυμῆν, id est: Nihil, inquit, moror felicitate de funiculis pendente. Nimirū uniuersae nauticae opes incertas esse, ac fortune ludibrijs obnoxias.

Nil intra est oleam, nil extra est in nucle duri. LXXXIII

Est uersus prouerbialis apud Horatiū in epistolis, dicens: dus in eos, qui ad insaniā usq; impudentes, nō nerēt et cōfissa negare, et manifesto falsa pro certis affirmare: deniq; quidus dicere, ne uicti in disputādo uideātur. Quales Plato inducit Sophistā Euthydemū, qui canē aebat suū patre esse, et eundē patre omnium, et omnes omnia scire, atque id ge nus portē pertinaciter, ne coargueretur, assuebat.

Carmen Horatianum est huiusmodi: Nil intra est oleam, nil extra est in nucle duri.

Nimirū inter sanos cōuenit, et nucē corticē habere durum, et baccā oleæ, lapillum intus durum. Proinde ludii operam, quisquis cum id genus hominibus disceptat, qui dicunt lucem tenebras, et tenebras lucem, ut ait uates ille diuinus.

Iuppiter orbis. LXXXIII

Ζεὺς ὄρον, id est: Iuppiter orbis, ubi quis palam falsa assueat. Constat enim Ioui quam plurimos esse liberos, utpote deo longe mulierofissimo, salacissimōq; qui non uia tantum corporis parte gignat, sed et femore Bacchum, et cerebro Palladem procreat.

In mari aquam queris. LXXXV

Ἐν θαλάσσῃ ζήτησ ἕδωρ, id est: In mari queris aquā. Ibi queris, perinde quasi difficile inuenit, ubi nihil aliud occurrat, ueluti si quis in moribus scelestissimū hominis, unū aut alterum admissum uesiget, cum tota uia sit cōtaminata, aut si quis in scriptoribus indoctis pauca capiat, que reprehendat, cum nihil occurrat non reprehendendum. Martialisi, si memini, per mare, inquit, queris aquam.

Item Propertius Elegiarum libro primo: Nunc tu In sanis medio flumine queris aquam.

Fluuius cum mari certas. LXXXVI

Ποταμὸς θαλάτῃ ἐρίσας, id est: Fluuius cum mari certas, ubi minimi cum maximis certamen suscipiunt. Est autem locus quissiam, ut autor est Suidas, in Leontide, cui nomen ποταμοί, id est, fluuij. Huius incolæ ποτάμιοι, quasi fluuiales dicuntur. Quod quam plurimos in suam ciuitatem adscriberent, quos ea non satis cōmode caperet. Atque hinc prouerbij iocus, quod cum fluuius esset, id est, locus non admodum amplus, mare uideretur emulari, cum omnes undecunq; in sese reciperet.

Balbus balbum rectius intelligit. LXXXVII

Balbus balbum rectius intelligit, id est: Barbarus barbæ ri orationem. Ita enim natura comparatum est, ut qui balbutit, hoc est, parum expedite loquitur, melius intelligat sermōnem illius, qui et ipse confimili modo balbutiat, quam qui integre et articulate loquat. Concinne dicitur in eos, quibus in doctis, indoctia magis et non sunt, et placent. Diuus Hieronymus hoc adagio monachi cuiusdam stulticiam tunc gēdit, haud scio festiuus ne, an acrius. Et idcirco, inquit, se eruditum putat: quia Iouinianum solus intelligit. Est quippe prouerbiū: Balbum melius balbi uerba cognoscere. Hec ille. Porro Iouinianū stilum, ut potentiosum et uehementer obscuro, idem Hieronymus ueris salubris deuideit in præfatione librorum, quibus illius coarguit errores.

Herbam dare.

LXXVIII

Herbam dare, pro eo quod est, victorem agnoscere, ac se victū fateri, passim obuium est apud doctos. Inde sumpitum, quod ut est autor Festus Pompeius, id erat pastoralis uitae indicium, propterea quod antiquitus capris, aut alio quoque certamine superati, herbā ex eodem statim loco decerpant, aduersario porrigebant, victorie agniti symbolū. Plinius libro iuge sumo secundo, cap. quarto, loquēs de corona obsidio nali gramine: Dabitur, inquit, vitridi ē gramine, decerpio inde, ubi obfessio seruasset aliquis. Nāq; summū apud antiq; quos signū victorie erat herbā porrigere victos, hoc est, terra & altrice hūmo, & hūmatione etiā cedere. Quē morem, inquit, etiā nunc durare apud Germanos scio. Idem lib. viij. cap. v. de clephante: Mirus nāq; pudor est, victūq; uocē fugiū victoris, terram, ac uerbena porrigit. Festiū autē erit ad agium, si ad literam uictoriam transferatur.

Dare manus.

LXXIX

Simili figura dixit Horatius: Dare manus, pro eo quod est, se uictum agnoscere. Nam qui se uictori dedunt, ne interimantur, ultro manus ad uincula offerūt. Horatius in E podis: Lamiae efficacē do manus sciemē.

M. Tullius in sermone de amicitia: Ad extremum det manus, uinciq; se patiat. Id si ad animi res deflectatur, reddatur uenustus.

Ut canis ē Nilo.

LXXX

Qui leuiter, ac uelut obiter artem quampiam, aut aurore degustant, hi ceu canis ē Nilo degustare dicuntur. Id ad agij natiū est ex apophthegmate quodam: cuius meminit Macrobius, Saturnalium libro secundo. Id est huiusmodi: Post fugam Mutinensem, quaerentibus quid ageret Antonius: quādam familiaris eius respondit: Quo uo canis in Aegyptio, bibit & fugit. Nam in illis regionibus constat canes raptu Crocodilorum exterritos, bibere & fugere. Solinus ait eos non nisi currentes lambiare, ne deprehendantur.

Haftam abijcere.

LXXXI

Haftam abijcere, dixit M. Tullius in oratione pro Murena, pro eo quod est, causā diffidere, & contentionem relinquere. Translatum à militiā. Desperat enim, quisquis arma in bello abijcit: & aut fugam spectat, aut mortem expectat. Graeci simplici uocabulo, ἔρριον ἰσῶς uocant timidos, & in bello fugitiuos, nimirum ab elypei iactu. Id cognominis Demosthenes in prelo quo dam emeruit: tam ignauus in bello, quam in concionibus inuictus. Cleonymus apud Aristophanem in Fucis, ἀσπίδιον ἀσπίδιον appellatur. Plato libro de legibus duodecimo declarat ἔρριον ἰσῶς nomen multo probroffissimum esse.

Harena cedere.

LXXXII

Confine est hī: Harena cedere, pro desistere à certamine, & uictoriam ultro concedere.

Translatum à pugna gladiatoria. Sic & Horatius: Iam Scythelisso mediantur arcu Cedere campis.

In harenam descendere.

LXXXIII

In harenam descendere, pro eo quod est, certamen intrare. A gladiatoria itē harena translatum, de qua Flaccus: Ne populam extrema toties exoret harena.

Quē si ad re animi transferant, metaphorā habebūt prouerbialē. In exemplis referēdis quonia passim obuia sunt, nō auerbitatus sum, uel immortānū mihi, uel remorānū lectorem.

Austum perculli.

LXXXIII

Austrū perculli, id est, operā à iustis, est apud Plautū in E pidi co. Quo quidē adagio nō grauius est uti Paulus in epistolis

suis. Aer enim uerberat istum, cedens eludit. Sumpitū uideri potest uel ab his, qui exercentur ad arē gladiatoria, ensem per aera uentilantes. Vel ab historis, cuius meminit Gellius de gente quadam, que cum hoc uento bellum gessit.

Defacie nosse.

LXXXV

De facie nosse, est leuiter cognitiū habere, quasi quom se mel, atque iterum uideris dūtaxat: non qui cū cū familiariter uerfatus. Id si transferatur ad res animi fiet uenustus. M. Tullius in Pisonem: Habet hoc ipsa uirtus, quam tu ne de facie quidem nosst, id est, ne tenuiter quidem.

Ne umbram quidem eius nouit.

LXXXVI

Simillimum est illud uisum. M. Tullius in epi stolis ad Atticū libro viij. O hominem amantē & miserum, qui ne umbram quidem tuo καλῶ uiderit. Plutarchus ἡγῶ ἀποδύλας, Menandrum citat: qui beati dixerit eum, qui uel ἐκίπυ εὐδῶς, id est, amici umbrā habeat. Et apud Aiteneum, parastus quispiam, panes rancidos & atros in conuiuium illatos, ἄετρον ἐκίπυ appellauit: quasi manes panis, non panes. Quoniam adagium magis iudicium ductum ab antiqua pictura, que rem dūtaxat umbris ruditer representabat. Et nota est species Platonica: in qua qui desident, reu- rum umbris oblectantur.

Nominē tantum notus.

LXXXVII

Huc simillimum est illud Horatianum, in sermonibus: Accorrit quidam notus mihi nominē tantum.

Nam hoc quoq; pro uerbo uulgus tenuem quāda ac uulgā rem noticiam significat. Atq; id etiam plus habebit ueneris, si ad res animi traducatur, ut si quis dicat philosophiam alia cui: uix etiam nomine cognitam.

Prima facie, prima fronte.

LXXXVIII

Sapientē haec quoq; pro uerbo, maxime cū ad res incorporeas referantur: Prima facie, prima fronte, pro eo quod est, primo obtutu, & priusquam pressius, ac diligentius cōsideres. Fallit enim plerūq; primus ille aspectus, neq; raro calligant oculi pudore quodā. Deinde iterum, atq; iterum contemplati perspicimus quādā, que nos antea se fecerant, & primū illud oculorum iudiciū quasi recantamus. Huius adagij frequēs est usus apud scriptores Latinos, nominatim apud Quintilianum libro xij. Papinianum libro xij. tit. de cōditiōe sine causa, & cessare cōditiōe prima facie uidetur. Item libro xvi. tit. ad Senatū cōsūl. Velleianum. Cum prima facie quidē alienar, uerā autem suam obligationem suscipiat, & alij item aliquot locis. Celsus libro xxij. titulo de probatōnibus cap. quingentes. Prima fronte aequus iudicatur, ut peccator probet quod intendit, & c.

Intus & in cute.

LXXXIX

Intus & in cute notus, est motus omnibus cognitus: perinde quasi dicas, foris atq; intus notus. Persus: Ad populam phaleras, ego te intus & in cute noui.

Id est, alijs fucum facito, mihi plane notus es, neq; potes impostū a facere. Et summā cutē primā illā rei quasi frontē, ac speciem uocamus. Ansonius in praefatione in periocha Homerū: Haec eius species apparet, summam autem primū inuenti. Et Horatius: Intra sum tuapis, speciosus pelle decorat.

Domesticus notus.

XC

Simili figura dixit Lucianus i Pseudologista, ἀνὸρ ἰδῶν δέξω, καὶ δικάζω σε ἀκρίτως ἐν δότι, id est: Viro libero, & qui te ex domestico cōuictu cognitum habeat. Id erit uenustus, si ad res animi traducatur, ut si quis dicat artem theoreticā δικάζω alicui notā. Eiusdē generis est Plinianū illud,

q 2 in epistola

in epistola ad Atticum: Clementē hunc ego in Syria cū adu-
lescentulus militauit, penitus ēr domi inspexi.

A limine salutare. XCI

Huic penē diuersum est: A limine salutare. Plurimū uen-
statis obtinebit ēr hoc, si ad res incorporeas desceat.
Vcluti si quis dicatur theologiam a limine dūtaxat saluasse:
q̄ uidelicet neq; ualde diuturnā neq; precipuā op̄a impēde-
re, sed rudimēta modo degustarit. Seneca epistola. 49. Nec
ego nego prospiciēda ista, sed prospiciēda tantū, ēr a limine
saluanda. Agit de dialecticorum argutijs, quas abunde satis
existimat leuiter attingisse. Translatum a iudgaribus istis ami-
cis, qui non admittuntur in penetralia, sed procul atq; a limi-
ne saluant, ac deinde discedunt.

Primoribus labijs degustare. XCII

Primoribus labijs degustare, est breuiter quippiā attinge-
re. Ductū ab ijs, qui cibū, aut potum tenuiter degustāt, nihil
inde in stomachū trāsmittentes. Cicero pro Caelio: Equidem
multos ēr iūdi in hac ciuitate, ēr audiui: non modo qui pri-
moribus labijs degustassent genus hoc uitae. Idem de natura
deorū libro sc̄cūdo: Is qui dixit fore sempiternū, hunc censes
primis, ut dicitur, labijs degustasse physiolgia, id est, natu-
rae rationē. Quintilianus lib. xij. sc̄d hoc trāseō, de quo ne-
minē, qui literas uel primis, ut aiunt, labijs degustarit, dubiet
tūcū puto. Procopius Sophista in epistola quadā, πάλιν δὲ
ταύτην ἐμεμάρτυρα, ἢ πρὸς τὸ γυναικεία πρῶτα ματὸς
ἄνωγ δακτύλῳ φασαί, εἴτα τὸ ἰδὸν τὸ ἀπαρῆκον, id
est: Rursum in hac stomachabar, si cum tantum rem, summo,
ut aiunt, digito gustandā praeuissit: deinde uoluptate spolia
ret. Quibus in uerbis illud noue dictum, quod digito guttulum
tribuit, nisi hoc sensit, qui leuiter degustant, eos rem degu-
standam, summo digito adnouere lingue.

Summis labijs. XCIII

Summis labijs Graeci paulo diuersius usurpant: nempe cū
quis uerbis dūtaxat simulat quippiā, non autē ex animo facit.
Lucianus i A pologia, καὶ ἀπ' ἄλλης χεῖλος ἑλασσοφῶν,
id est: Ac summis labijs philosophum agens. Item in dialogijs
amatorijs, ἐπ' ἄκρας τῶ χεῖλος τοῦ ὄρκου ἔχουσι, id
est: Summis in labijs, iusurandi habentibus. De amatoribus
loquitur, qui uenerēi iurāt iusurandi, nō ex animo. Ad eun-
dem modū diuus Hieronymus in epistola ad Rusticū mona-
chum: Vt nō leuā, inquit, citatōs sermone, ēr ut ita loquar,
summīs labijs hospites inuicemus. Hic aduicis ēr ciuilibus qui
busdā mos est, polliceri omnia, sed uerbis illis solēnibus, qui-
bus nemo uel tantulum cōmouetur, nisi egregie stultus.

Extremis digitis attingere. XCIIII

Huic germanū est, extremis attingere digitis, pro eo qd̄
est, leuiter attingere, qd̄ ita demū adagij uidebuntur, si meta-
phora accesserit. M. Tullius in eo loco, quem modo citauī.
E quidē multos ēr iūdi in hac ciuitate, ēr audiui: nō modo q
primoribus labijs gustassent genus hoc uitae, ēr extremis, ut
dicitur digitis attingissent, sed quā totā a adolescentē uolupta-
tibus dedissent, emeruisse aliq̄, ēr se ad frugē bonā, ut dicitur,
precepisse. Graeci sic effert, τὸ ἄκρας ἐλασσοφῶν δακτύ-
λῳ, id est: Summo cōtingere digito. Trāslatū uideri potest
a lucianibus. Nam Graeci uocat ἐκτροχέειν, colluctari
cū quopiā, citra reliqui corporis cōgressum, sed summis dū-
taxat digitis. Lucianus in Demonacijs uis, οὐ δὲ ἤδη τὴν
πρῶτα μίαν, ἄνωγ δὲ δακτύλῳ ἐκτροχέειν, id est: Neq;
summīs, ut aiunt digitis attingerat. Euripides hyperbolē
citra metaphoram usurpauit in Iphigenia Aulidensi:
οὐχ' ἄλγετ' οὐδ' ἀνταρῆδες ἐπαμύμων ἄνωγ.

Ὁὐδ' εἰς ἄκρας χεῖρα. id est:
Hand siliam contingit Agamemnonem,
Non uel manu primore.

Dimidium plus toto. XCV

πλεόν ἡμιστον πλουτός, id est: Dimidiū plus toto, a
gna prouerbiale, quo cōmendatur aurea mediocritas. Refertur
exponitur a Platone, lib. de leg. iij. ἄρα οὐκ ἀγνοοῦ-
σαντες, τὸν ἡσιόταν ὑπερτάτα λέγοντα, ὡς ἡμιστον τῶ
παντὸς πολλαίους δὲ πλεόν. ὁπότερον ἢ ἐ μὴ ἄλλοι
λαμβάνειν, ἡμιπλοῦς, δὲ ἡμιστον μέτρον, τότε δὲ μέ-
τρον τῶ ἀμείζονος πλεόν ἡγῆσθαι ἀμεινον ὄν χειρονομί-
α. id est: Nonne quod ignorauerint Hesiodū rectissime dice-
ten, dimidiū sepenumero plus esse quā totū. Uidelicet cū
totū accipere noxiū fuerit, dimidiū autē moderatū, ibi mo-
deratum immoerato plus esse dicit, uipotē quod sit deter-
riore melius. Ad eundē modum enarrant Hesiodij interpre-
tes: nimirum in toto significat esse quū uolens ὄνομα, in
dimidio τὴν ἰσοστάτα. Siquidem qui dimidio contentus est,
is in medio constitit: contra, quisquis ad utroq; progres-
ditur, is mediocritatem praetergressus, ad extremum perueni-
at, oportet. Meminit eiusdem adagij ēr libro de Rep. v.
Pitacus apud Laertium, ubi se sponte abdicasse magistratu,
agri sibi a Mytilenēsis relictū, dimidiū uescuit, autore So-
ficrate, dicens, dimidiū praestabilius esse toto. Idem praenū-
ciat a Creso missam recusauit, respondens sibi dimidiū plus esse,
quā uellet. Carmen extat apud Hesiodum libro primo ope-
ris, cui titulus, ἔργα καὶ ἡμέρας. Scribit enim ad fratrem
Persam, in hunc modum:

Ἴδὸν μὲν γὰρ κλύειον ἐδωσάμενος, ἔλλατ' ἐ πολλαῖ
ἀσπιδῶν ἐφόρει, μέγα κινδύλον βασιλείας
Δωροφάρμαξ, οἱ πῶδ' ἐ δύνει ἐδελαισι δ' ἰκατάσαι,
Νηϊστοί, οὐδ' ἔσομαι ἡμιστον πλεόν ἡμιστον κωνυτός:
οὐδ' ἔσομαι ἐν μαλαχῇ, π' ἐν ἀσφοδελῶν μέγ' ὄνομα.

Quos uersus utriusq; ueritatem ad hunc modum:
Iamq; patris nobis erat heresicidā facultas,
At tu ultra fortem rapiebas plurima, reges
Domiuos tibi concilians, qui solvere licem hanc
Assēdant, uerum stulti ne cōtre uidentur
Dimidiū quā sit toto praestantius, ēr quā
Magna sit utilitas, maluae, asphodeliq; uirentis.

Quid aut sit asphodelus, uidetur olim parū inter eruditos cō-
stitisse. Quādoquidē Aulus Gellius lib. xviij. hāc questionē
in studioforū cōiuijs proposiā fuisse praedicat, tanquā de
re paucis cognita. Theodoros alicubi uerit Albuicū. Quod
autē ad huius adagij pertinet enarrationē, ex multis Luciani
locis colligere licet, asphodelum herbā esse plebeā ac uilē:
atq; hac uiliter manes, apud quos nullus locus, nulla sit am-
bitio. Quin etiam apud Theocritum i dyllo septimo, aspho-
delus inter rusticanas herbas commemoratur:

Κνύσα τ' ἀσφοδῆλον π' ἐ πολυγάμπτῳ π' ἐ δελῖνῳ.

Proinde poetae, uulgum ac locupletium immoeratos lucus tra-
xat, illorum asphibus, popularium mediocritatem anteponit.
Plutarchus item in cōiuiō septem sapientum, locū hunc He-
siodium putat ad frugalitatis admonitionem esse referēdum.
Suidas ex euentu natam parocemiam existimat, huiusmodi quā-
dam ad ferens fibulam. Duo fratres erant, quorum alter mo-
riens, fratri testamento mandauit, ēr filij quem pupillum re-
linquebat tutelam, ēr facultatum illius prociocantem. Ad is
cū esset eiusmodi, cuiusmodi uidgo sunt homines: nimirum ut
plus apud eum ualeret lucrum, quā pietas: pueri res occu-
pare conatur, idq; dum molitur, etiam sua perdidit. Deinde
postulanti,

postulanti, ut sui ratio haberetur, quo possit in locum meliorem restitui, et responsum est ad hunc modum:

Νικόμαχος οὐκ ἐχθρός ἐστί μοι πλείονος ἢ μισοῦ παντός. id est: Dimidium, quam sit toto presantius, istud

Hand nouit sultus. Suidas citat ex Marino quodā. γέροντες δὲ ἢ ἀρχῆ, οὐκ ἀρχῆ μόνον, ἀλλὲ καὶ πτω πειρομίας, ἡμῶν τῶ πάντων, αὐτὸ δὲ ἴσον δὲ πᾶσι. id est: Cōtingit autem nobis principatus, non principatus tantū, neq; iuxta prouerbium, dimidium totius, sed ipsam totum uniuersum.

Regum igitur est, dimidium totius, totum auferre tyrannicum. Itaque prouerbium trifarium licet ibi usar par: primum cum mediocritatem illam uere aut eam esse feremus, citra quam nihil est in rebus humanis, nec honestum, nec iucundum, nec laudatum: mediocritatē autem opportunitate metimur, quē admodum Hesiodum imitatus ait Findarus:

Ἐπιταυ δὲ ἐν ἐκείνῳ μέτρον, νοικοῦ δὲ καί ποτε ἀρεῖ. Id est: Adest unicuique rei modus, ad eū cognoscendū optima opportunitas. E tenim pro loco quod aliis nimium est, aliis erit parum. Idem in Nicenis bynomio ultimo:

Κεφάλαιον δὲ καὶ μέτρον θεοῦ ἐστὶν. Ἀποσοικτωρ δὲ ἐρώτων ὄντων κακία. id est: In lucris autem oportet modum scitari.

Nam immensarum rerū cupiditates uehemētiōres habēt infelicias. Altera ut dicitur ratio fuerit, eū equalitatem antefereamus, quā Pythagoras dixit amicitia, tū pariter, tū aliter: cōtra inequalitatē discordiarū, bellorumq; mater, id quod eleganter extulit Euripides in Phœnissis:

Κεῖνο καλλίον τέκνον, Ἰσοπέτα τιμᾶν, ἢ Ὀλίγη ἀνὶ Ὀλίγη, Πόλις τε πόλισι, συμμάχος τε συμμάχοις. Σωδὲς δὲ γούρ ἴσοι, νόμιμον ἀνδραπόσις ἐστίν. Τῶ πλείονι δὲ αἰὶ πολέμοιο καθίσταται. Τούτω λαοῦ, ἐχθρῶ δὲ ἡμῶν κατὰ χρεῖν. Καὶ γὰρ μέτρη ἀνδραπόσι καὶ μέτρη σοφῶν. Ἰσοπέτα ἐστὶν, κατὰ μέτρον δὲ ἴσως. Νυκτὸς τὲ ἀσπρηγὲς κελάρχοιο, ἡδὲ τὴν φῶς Ἴσορ ἐσθλὴν τοῦ ζήλουσιον κνῆλοιο, Κεῖν ἔπειτα αὐτῶν φθόνου ἔχρα νικῶμενοι, ἔστ' ἐστὶν ἡμῶν, ἢ ἐπὶ τὴν δὲ εὐλαίῃς ἔρεσι. id est:

Illud nate fuerit pulchrius, Aequalitatem amplecti, amicos hæc enim glutinat amicis semper, iras iribus, Sociosq; socijs neclit, etenim equalitas Cum legibus respondet, atque concinit. At quod d minus sit, cum hoc quod est plus, prelium Vsq;e habet, et hinc discordiarum exordia. Siquidem modos cunctiarum, et æquilibria Aequalitas mortalibus prescriptis, et Presijnt numeros, et atre uofius, ac Lucis diuare secuti hæc difortima, Vt annuum sequi uicibus exigant simul Orbem, nec altera alteri unquam inuiderit Superas, deinde noxas, solis feruunt Mortalibus. Et reliqua. Tertia utendi ratio, si quoad deterrēbimus ab infere da iniuria, ius de binisq; satius esse, iuxta Platōnis sententiā, iniuriā in sese admittere, quam inferre alteri. Nam id sibi uelle prouerbū hoc, demonstrat Plutarchus in cōmentario de audient diu potius. Huc arbitror pertinere quod d Dario refert Plutarchus. Quam enim presertios prouinciā ad se accersitos percōtatus esset, num grauis essent tributa, atq; illi ressondissent esse mediocritā, iusit de singulis dimidium penā, iudi-

cans esse satius dimidium accipere cum beneuolentia prouincialium, quam totum ei odio suū. Fortassis et hodie peccatur a nonnullis aduersus hoc prouerbiū. Dum enim Theologi quidā ac presafios nihil omnino uolunt in suis dogmatibus ac iure concedere, ueniunt in periculum ne perdat et illa que bono iure tenebant. Mea sententia non semper aspernanda illud conici Syri consilium: potius quam uenas in periculum, serues ne an perdas totum, dimidium face.

Serpentis oculus.

XCVI

Οφθαλμὸς ὄμμα. id est: Serpentis oculus. De his dici conuenit, qui acerbis et inuisis intuerentur oculis. Ab animante sumpta metaphora. Sunt enim hinc animantia oculi duriores ac perspicaces. Vnde Flaccus:

Cir in amicosum uitis tam cernis acutum Quam aut aquila, aut serpens Epidaurius?

Nemoueto lineam.

XCVII

Μὴ κίνα γραμμῶν. id est: Ne moue lineam. Pindaricorum hymnorum enarrator exponens eam locum: Οὐτὸν δ' ἐδ' ἴλας λίθος ἐξ ὁλοῦ κέρρα νυμφῶν ἔνθη, ποτὶ γραμμῆς μὴν ἄνταρ εἶος; loquitur autē de Anteo, qui iuuenibus desponsam filiam extremā faturessit linea, ut qui prius ad eam ciris peruenisset, is uxorē abduceret domū: reuocent huiusmodi prouerbiū: Μὴ κίνα γραμμῶν. id est: Ne moueris lineam. Idq; translatus existimat a more ueterū, qui metā ducta linea signabat, in qua premiū proposiū erat, quod adserret uictor. Ducebat autē et cetera linea pro carceribus, quē admodū alibi diximus: unde cursus erat initium. Igitur utraq;e linea prouerbiū ministrat occasionem ἀπὸ γραμμῆς. id est: ab ipso initio, et Μὴ κίνα γραμμῶν. id est: Ne moueas metā. Significat autem nō esse mutandas leges, neque preteritos fines rerum prescriptos. Huc peccatiarius pertinet Theocriticum illud, ἐν ἑωκολιόσεως, καὶ τῶν ἀπὸ γραμμῆς νηφ λίδου, id est: Atque a lineola lapidem mouet. Alludit ad flumen Galaticæ, saxum aliquod ab extrema ripa secum auferens. Est et sacra linea in tesseraum iusur de qua dictum est aliās.

Eandem tundere incudem.

XCVIII

Eandem incudem asidue tundere, est indefatigabili assiduitate in operis aliquid studio perseuerare. Metaphora ducta a fabricis, crebris ictibus incudē ferientibus; atq; ita tendē ali quando stri rigorem, perpetuo labore uincēntibus. M. Tullius libro de oratore secundo. Ego autē si quē nunc planē uide institui ad dicendū uelim, ijs potius tradam asiduis, nō opere eandem incudem, de noctūq; tundēntibus. Conuenient in grammaticas, ac literatores, quibus sine fine eadem sunt inculcanda pueris, ut hæreat aliquando.

Lacerat lacerum Largi mordax Memmius.

XCIX

Lacerat lacerum Largi mordax Memmius. Hinc uersum Crassus orator usque adeo iudgo iactatum ait: ut Taracine p. s. in omnibus partibus inscriptus uisetur. Fabula inde natum est adagium, sic habet: Memmius quidam Romanus cum ageret Taracine, multiterculam quādam deseribit, sed non citra risum. Cum hoc igitur cum aliquando rixa incidisset, eō iracundia prouocet sic Memmius, ut Largij, nam id risu nonum, brachium mordacis arripere. Eares postea quam in popularem abiit, cum, fuerit quidam et Ὀδύγητος. Senarium hinc in omnibus ubi urbis partibus quinque literis notatum, de pētiis tribus ILL. et duobus M. M. uidelicet ut aduenis percunētandi ministrarent q 3 occasio-

occasionem. Itaque cum M. Crassus Taracinam aliquando uenisset, admiratus nouum literarum enigma, senem quendam oppidanum percunctatus est, quid nam sibi uellent eiusmodi literæ. Atque is expositis fibula, uersiculum explicuit: Lacerat lacerum Largi, mordax Memmius. Huius rei mentionem fecit M. Tullius libro de oratore secundo. T. Anestri L. Caesar, qui hæc loquitur apud Ciceroñ, extulit narrationem hanc totam in Memmum aduersarium, dedit opera confectam fuisse.

Cicada uocalior.

τέτηρη εὐφωνότερος. id est: Cicada uocalior. Dicebatur in hominē impediō garrulū, aut admodū musicum: propterea quod hoc insectū rore duntaxat uiuens, cantu positissimum delectatur. Et quosdam itis musicæ deditos, ut neglecto cibo, perituri fuerint inedia, in cicadas à dijs mutatos, narrat apud Platonem Socrates in Phædro. Et Theocritus in Daphnide.

τέτηρη ἐπει τὴν γένησθε ἄδεις. id est: Quippe canis melius quacunque cicada. Apud diogenem Laërtium refertur Timonis carmen in Platons eloquentiam. τῶν πάντων ἀγρότερο πλατῖνιστοῦ, ἀλλ' ἀγορευτῆς ἠδὲ νεώτερος τέτηρη ἰσορροφῶν, οὐδ' ἐκαδ' ἡμέρας δέσφεται ἐφελόμενοι ὅτια λαφύροισασι γέσσι. id est: Cunctos antebat latissimus ille, suauis Orator, cuius non cedunt scripta cicadis, Que super arboribus resident, lucis in opacis, Ac mittunt uocem modulato gutturate amonam. Est aut allusio, quæ latinus iter pres non pot reddere, in τὰς τρεῖς ad Platonē, et in ἐκαδ' ἡμέρας ad illius Academicam.

CHILIADIS PRIMAE CEN- TVRIA DECIMA

Αὐτοελεγχόμεν.

Νεοτελεγχόμεν, apud Grecos est mutua officij uicem rependere: maxime nutricandi, fueratque eos, à quibus aliquando fueris ematius, aut insutatus: ut si liberi parētes atato fessos uicissim alant, foueantque: aut si discipulus preceptorē inuicē erudiat. A ciconie natura sumptū, que Græce pelargus dicitur. Ea inter aues una pietatis symbolum obtinet. Exat enim lex pietatis magistra, que edicit ut liberi parētes alant, aut uinciatior. Ad id respectisse uidetur Homerus Iliados. Δ. cū ait: Οὐδὲ τοκεῦσι θεῖπτα ἔδδοις ἄσπιδ' ὠκε, μινυβόδ' ἰθ' δ' εἰ οἱ ἀνῶμ. Id est: Nec nutricandi officij genitoribus unquam Persoluit caris, breue at illi conigit æuam. Eodem allusit Euripides in Orestæ: Καὶ μὴν τίνοι ᾗ ἄρ τῆ πενυβικῆς ἡσφάξ. id est: Atqui rependet mortue alture uicem.

Hanc itaq; legē, quā pleriq; etiā mortales negligūt, sola ciconia inter omnia animantium genera exprimit. Siquid reliqua tātiūper amat, agnosciūq; parētes, diē egēt illorū ad nutricationē operā. Vna ciconia, parētes, senecta defictos, uicissim alit, et uolādī impotentes humeris gestat. Quorū posterius Laudatur in Aenea, cui inde Pij cognomē: alterū miris Laudibus fertur in puella, que matrē captiua complurēs dies, suis uerbibus alit. Hæc ob causam, ut autor est Suidas, antiquitus in regū summo sceptro ciconie figura ponebatur, i mo hippopotamus: ut ipso gestamine admonerēt, pietatē plurimi

facere oportere, uiolentiam cohibere. Nam hippopotamus animal effrū est, ac uiolentiū: atq; adeo impiū, quippe quod interfecto patrē, matrē init, testē Plutarcho in cōmētorio, cui titulus: Vtra animāta sint præditiōra, terrestria, an aquatilia. Laborat infamia impietatis et uipera, quod pfracta matris aluo nascatur. In cōmētorio et aranei, q post incubatus officū à suis fecibus interimitur. Testis Aristoteles libro de natu. ani. quinto. De ciconiarū pietate Plinius lib. x. cap. uigesimalotertio, testatur his uerbis: Ciconie nidō eosdē repetunt. Genitricū senectā inuicē educāt. Eodem allusit Crater Cynicus, scribēs Hipparchie uxorē de filio nato, cū pollicetur sibi curæ futurū, ut illū matri ciconiā pro canere mitterat in senectā. Canes enim uocatur Cynice scēta philosophi. Significat igitur puerum fore pium, qui parentem iam decrepitan mutuo foueat. De ciconiarum pietate meminit et Aristophanes in aubus:

Ἀλλ' ἔπει κῆρυ τοῖσιν ἄνευσιν νόμῳ Παλαμός εἰ τοῖς τῶν πελαργῶν κῆρβεισιν. Ἐπὶ δὲ πετρῆς ὁ πελαργός ἐκπτερῆται μὲς Πάντας ποῖται τοὺς πελαργῶν τρέφω, Δὲ τοὺς νεοττοὺς δὴ πατέρα πάλιν τρέφω. id est: Nobis quidem aubus percutisla lex uiget, Ciconiarum inscripta tabulis, ut simul Ciconia parens educauerit suos Ciconiadas, et iam uolucres euaserint, Pulli uicissim, nutriant patrem suam.

Viuit eodem Plato in Alcibiade primo. Sed nemo profecto uenustius, nemo felicitus, quam Angelus Politianus in quodam epigrammate. Κούτι γὰρ δαύμα

Ἐργε νεοί τῷ γαυῶν ἀντιπελαργόμωβι. id est: Si nos Latini olim Græcorum literis educati, nunc Græciam uelut anum, atq; effocam, uicissim suas doceamus literas. Porro de huiusmodi officium, quod liberi uicissim in parentes collocant, Græci unico uerbo dicunt, γηροδοσιμ. Exat in hanc sententiam huiusmodi senarius: Νεανῶς βιόσιος γηροδοσιμ τοὺς γονεῖς. id est: Viuax erūs, senes parentes consuens.

Vno tenore.

Tenorem rei progressum uocant. Vnde, que sui similia sunt, sibiq; ueluti perpetua quadā succedunt serie, horū eundem esse tenorem dicimus. M. Tullius libro de oratore persfecto: Isq; uno tenore, ut aiunt, in dicendo fuit. Loquitur de æquabilitate dictionis, nulla uarietate rescientis auditorium, aures. Idem in libro de Claris oratoribus: Vnus enim tonus est orationis et idem stilus. Quo quidem loco haud scio, an pro tono tenor legere præstiterit.

In quadrum redigere.

In quadrum reatigere dixit M. Tullius in eodē libro, pro eo, qd est, in ordinē, aptanq; structurā cōcinare. Sumptum ab ijs, qui arbores, aut lapides mathematicis gnomonibus ex æquant, ut inde quaq; congruat inter sese, proinde quod ueniit, quadrare dicimus. Vergilius Georgicon libro tertio. Indulge ordinibus, nec fecius omnis in unguem Arboribus positus, secto uia limite quadret.

Decece haurire.

M. Tullius in catalogo illustrium oratorum, figura mirum ni pro uerbali dixit, de fece haurire, pro eo, quod est, sordida quepiam, ac plebeia, nimiq; humilia persequi. Vt pat hoc prouerbiū Atticæ eo quo dixi libro in Ciceronem, qui tempus trerret in cōmēmorandis oratoribus quibusdam obsearis, ac nullius pendē nominis. Mutuo sumptam à sordidissimis

litis, qui unū unā eum ipsa fecē hauriunt, nequid omnino recūquid faciunt in dolo: unde et plebis infimā fecē dicimus.

In laqueum inducere.

In laqueū inducere, et in castes inducere, est arte sic concludere quempiam, ut iam nullum sit effugium. Qui mos fuit Socrati Platonicō, suis illis rogationibus eō depellere sophistas, ut negarent, quae prius affirmaverant, quae negauerant, affirmarent. Denique nihil non dicerent. Quintilianus libro institutionum laqueos: Turbantur enim et a patronis diversae partis in laqueū inducantur. Graeci, qui iam capti teneantur, ἐμβεβόχως uocant. Quidam:

Decidit in castes praeda petita meos. Euripides in Hippolyto coronato:

Κρημασίης ἐμ βεβόχως ἱερταμῶν. id est: Pensilibus irretita castibus. Ibidem paulo post:

Λίσσα τ' ἐνασάωθ' ἐμ ἐπινασάωθ' ἐβόχων. id est, Heram et tenacibus expedire castibus.

Bœotica fuis.

Ἡ βωιωτία ὄνομα ἐστὶ βωωτικῆς βίης, Vetusissimum addegiū olim in stolidum et indoctum hominem iaci solitum, aspernatur à Pindaro in Olympiacis: Ἐπειτ' ἀρχαῖον ὄνομα ἑλπίδασι λόγοις φεθγῶμῶ βωιωτίαν ὄν.

Admonet Aeneam Choro didase alii, ut curet canendū hūmnum, ut uetus illud probrum, ueris rationibus liceat effugere, quod in amicos dici cōsueuerit, βωιωτία ὄν. Interpres originem proerubri refert ad hunc modum. Qui p̄fices temporibus Bœotian regionem incolebant, uanitate appellabantur, gens barbara, et agresiva: p̄inde quidam deprauata uoce, pro uanitate uas, id est: Sues appellabant. Idē, scōmma cecit in proerubrium, ut primum in Bœotos diceretur, ab his in quosuis indoctos, inconditos, moribusq; rusticis homines torqueretur, βωιωτία ὄν. Interpres citat eundē Pindarum ex Dithyrambis:

Ἡ ὄν σίας τὸ βωιωτῶν ἔθνος ἔλεγορ. id est, Erat cū Bœoticā gentē, sues uocaret. Citat et ex Cratino. Οὔτοι δ' ἐστὶ σὺ βωιωτικῶν περὶ σοφῶν ἡλίος ἀνδρῶν.

In cōmentarijs Graecorum inueni, βωιωτῶν ὄν, id est, Bœoticus animus, pro stupido brutiq; Plutarchus in cōmētario, περὶ φθὶ σαρκοφαγίας, indicat Atticos stupidi, baridi, insulsi, deniq; et suis cognomen indidisse Bœotis, potissimum ob edacitatē. Cui asipulatur Athenæus libro decimo referens hos uerfus ex Eubulo:

Κτιζε βωιωτῶν πάλιν. id est, Anδρῶν ὄν, ἔθνος ἐδδῖον δι' ἡμέρας.

Urbem par auti ille Bœotis, uis, id est, Vrbem per omnem ingurgiare strennuis.

Idem approbat multis multorum autorum testimonijs. Sunt autem inter se cognata uita uoluptuosa et stoliditas. Atq; hinc Herculeē edacem faciunt, sed eandē à literis alienissimū, adeo ut p̄ceptoris sui trucidaret. Fuit aut̄ et hic Bœotus, nimirum Thebis natus. Rursum Plutarchus de demonio Socratis, ἀνεγείρατο τὸν βωιωτῶν ἀρχαῖον εἰς μῆσο λογιῶν ὄνομα, id est: Resfricere uetus illud aduersus Bœotios de literarū odio probū. Quamquā ipse Plutarchus Bœotus fuit, homo quiduis citius, quam stupidius.

Impollibilita captas.

Ἀδύατα δὲ ὄν, id est: Quae fieri nō possunt, uenaris. In cū qui molitur, quod efficere nō queat. Sūpti ab aucupio, seu uenatu p̄dardis, quas cōsequendū non sit facultas. Quod quidē inter adagiones non recensuissimū, nisi reperiissimū in

colleāncis Graecorū. Nā p̄ter memphoran uerbi ὄνομα, nihil sapit proerubri. Ceterum p̄ceptum est haud inutile. Siquidē si de cōceptiō Graeci, nō esse tentandum de quo dubites, multo minus quod certum sit, ne non assecutorum. Vt uti si quis animi tranquillitatem opibus, aut uoluptatibus istis uulgariibus sibi cōparare conetur, aut ueram eruditionē, citra linguarum cognitionē, hic ἀδύατα δὲ ὄν. Pindarus in nemesis. καὶ τῶν δ' ἐπίπιδ ὄν χαυνοῦν τέλος, id est, inanis spei sterilis exitus: Idem in Pylhijis hymno tertio. Ἐπει δὲ καὶ ἀντορ ὄναι παντοῦ βεβῶν μετρον. id est, Oportet autem apud sese semper cuiusq; rei Videre modum.

Interpres indicat hunc esse sensum, ne quis tentet maiora suis uiribus.

Cribo diuinare.

Κοσκίνω μακρῶν ὄν, id est: Cribo diuinare, est coniectura sagaciter deprehendere. Aut sicut de rebus occultis diuinare. Lucianus in Pseudomante, κοσκίνω τὸ τῶ λογῶ μακροῦ μῶ, id est: Cribo, quod aium; iaticinās. Menipit et Theocritus in Idyllo tertio: Ἐπει γὰρ ἀρχαῖοι τ' ἐλάβα κοσκίνου μωυτίς. id est, Cribo iaticinans, uerum mihi dixit Agreco. Porro genus hoc diuinandi sūptiō cribo, in hodiernū usq; tempus durat, et p̄d quosdā supersitiosos. Apud ueteres iaticinās p̄ragebantur, cribo, lauro, et tripode.

Hydran fecas.

Ἰδραν τέμνει, id est: Hydran fecas. Est apud Platonē lib. de reipub. quarto. ἀνοδοῦτες inquit, ὅτι τῶ ὄν τῶ ὄν ὄν τῶν τεμνωρ, id est: Ignari se uenera tanquā h̄drā fecare. Est autem h̄drā inciere, ita unum aliquod incōmodum tollere, ut in eius locum alia plura recipias. Adagū n̄atum à fabula h̄drā Lernae, quam alij centum fuisse capitiū aiunt, alij octo, ē quibus unum erit immortalē. Cū hoc monstro multum diuq; cōsiliatus est Hercules, propterea quod uno uiciso capite, plura renascerentur. Plutarchus in cōmentario de fortuna Alexandri, Ἰδραν τέμνωρ ὄν τῶ πολέμοις ἀνασπασάσασα, id est: Hydran fecans semper aliis quibus bellis repullulante. De Alexandro loquitur, cui uno bello consilio, subinde aliud atq; aliud exoriebatur. Cyneas cognita Romanorū multitudine identidē post acceptā eladē copias instauratum dixit, Pyrrhoni sibi uideri aduersus Lerneam h̄drā pugnare. Hinc Horatius in Odis, Nō h̄drā fectio corpore firmior Vinci dolentē creuit in Hercule. Accōmodari poterit ad eos, qui libulis inuolantur manq̄a finendis. Lis enim libi parit, et sepe numero pro una enetas, tres subnascuntur. Seneca quodā in loco scribit, negocia sordida, quae nos auocant à studio sapientiae abrumpi posse, explicari nō posse, quod negotiū ex negotio seratur, et occupationi occupatio, uelut mda succedat inde.

Neramenta quidem. Ne festuca quidē.

Neramenta quidem dicitur, hyperbole proerubialis, cum aliis aliquoties apud Plautū, tum in Rudentibus: N̄m quā Hercle hinc hodie neramenta fies fortunator, p̄inde quasi dicas sūpta dicitur, ita ut ualgo loquitur. Simili figura dixit Aristophanes in Lystrata: Ἀπὸσα μακρῶν ἔβωθ' ἰκνεῖσα καὶ ἡ κερφῶν. id est, Nihil hinc cum reliquerit, mouerit ne fistulam quidē. Idem in Vespijs: Ἰππὸ δ' ἄ ὄν πῆς νικητορ ὄνδ' ὄνομα ὄν. id est, Nōctū haud uidet somni ne Passalam quidē. Interpres ait, ὄνομα ὄν significare minuitissimū quip̄rā.

Quibusdam

Quibusdam ea vox magnetis lapide declarat. Subnectit eodē in loco cōsimilē figurā, ἢ μὲν δ' οὐκ ἔστιν ἄλλο, ἢ μὲν ἄλλο, id est: Quod si uel achnen flexerit somno caput, ἄλλο ἢ uero significat minutissimū ac leuissimū illud, quod ē ἵpticis excusis euolat. Quia uox usus est et Homerus:

ὣς δ' ἔειπε θεὸς ἔχων φρεσὶ ἰστέον κρεττοτέρως. id est: Ut uento tenues sacra arca iactat achnas.

Hebraicari peritiu literarum officium ἔχει, quam uocem Hieronymus uertit pulcre, fecutus Septuaginta, qui trāstulerūt χυαῖν, idem Hebraeis sonare, quod Grecis ἔχειν.

Sacrum sine fumo. XI

Ἀκρετὸς θυοία, id est: Sacrificiū abspq; fumo, de nimū tenui conuatio, et in quibus nihil obsequii apponitur. Trāstulatum a pauperculorū sacris, molas, inuicium, lac, aut corollas offerentiū, cum dii nidorē illum expectent, unā cum fumo subuolantem, iuxta Homerum, Lucianus in amoribus. πρῶτος δ' ἔστι δ' αἰμαρὸν ἔδωκεν, καὶ τρεῖς ἀσπίοις ὡς φασὶ τῷ θυοίῳ ἵκεα πρὸς μου. id est: Sanē perquam edax deus est Luciane, quib; sumi expertibus sacris haud quaquam gaudet. In eius sensum usus est et Athenaeus, ἔπειτα γὰρ ὡς αἰοῖσι θυοίῳ, id est: Nam poeta semper sacra sine fumo sacrificianus.

Non est cura Hippoclidis. XII

Ὁ φροντίς ἱπποκλιδῆ, id est: Nō est Hippoclidis cura. Sive ut carmen reddā. Non cura est Hippoclidis. Est enim uersus iambicus dimeter catilēsticus. Hoc adagio significabant se quippiā negligere, neq; magno opere laborare. Natū est autē ex historia, quā pluribus uerbis narrat Herodotus in Eratone. Ut autē in pauca cōferā, hic Hippoclidis erat Tisandri filius, qui cū multis alijs inuenibus Clitibensis Sicyonijs filia amabat. Verū cū Clitibensis procos toto amo probaret, et Hippoclidis in cōuuiuo indecorā quandā salationē adidiisset, sublati in altum pedibus, pater offensus in honesto inuenis lusu, ait, ὦ παῖ Τισανδρῆς ἀπτοχρησσοῦ γε μὴν τῶν γάμων, id est: Fili Tisandri, amptius tua salatione excidisti. At ille protinus respōdit. Ὁ φροντίς ἱπποκλιδῆ, id est: Haud cura est Hippoclidis. Ea uox ut testatur Herodotus, in prowerbiū abiit. Id dictū in ipsum retorquet Herodotus Plutarchus in libello, quē aduersus eum scripsit. Δοκῆ μοι καθάπερ ἱπποκλιδῆς, ὁ πῆς σκέλειοι χρονομοῶν ἐπὶ δ' ἔρατῆς εἰσέρῃ ἄμῃ ἔρχομαι μὲν τῷ ἑδῆ, ὁ φροντίς ἱπποκλιδῆ, id est: Videtur mihi uelut Hippoclidis crioribus uice manu in mēsa gesticulans, postquā à ueritate desaltatū dicere, nō est cura Hippoclidis. Lucianus in Apologia, Ἰκανὸν ἄρ' εἶναι μοι τὸ, ὁ φροντίς ἱπποκλιδῆ, id est: Mihi suffecerit illud, quod dicitur, haud cura est Hippoclidis. Idē in Hercule, καὶ ὁ ἱπποκλιδῆς ὁ φροντίς τῆς, id est, Neq; laborabit Hippoclidis. Mentionem huius adagij facit et Eustathius in Iliados Homericę primū libri scribes. Allusit huc Aristophanes in Vespis, sepius repetens illud: ἰσχυρὸν μοι μέλα, id est: Leuiter mihi cura est.

Canis in praesepi. XIII

Ἡ κῆρυξ ἐν τῇ φάτῃ, id est: Canis in praesepi, in eos dicitur, qui nec ipsi fruuntur re quāpiā, neq; reliquos itē fruunt uti ueluti si quis egregios codices inclosos diligeret adseruet, quos nec ipse unquam euolat, nec alijs euoluenti faciat copia. Quēdamo diū canis in praesepi nec ipse uescitur hordeo, et equū uetat uesci. Lucianus aduersus indoctum. Διδάξτε τὸ κῆρυξ ποιεῖν, ὅτι ἐν τῇ φάτῃ κατακλιμύνη, ὡς οὐτε αὐτῇ τῷ κῆρυξ ἐδῆ, οὐτε τῷ ἱπποκλιδῆ ὡς οὐτε γὰρ ἐστὶν ἔρατος, id est: Verum haud aliter facis, quā canis

ille in stabulo cubans, qui cum ipse nō edat hordeum, tamen haud sinit equum qui possit edere, id scire. Vtitur eodē in Timone. Citatur apud Suidā in prowerbio, ὁ δὲ μὲν πρὸς τὸν δ' ἰονιστοῦ, sed tacito auctoris nomine, ἢ φάτῃ πρῶτος ἄλλο, τὸ μὲν ἢ ἢ πρὸς τὸν δ' ἰονιστοῦ ἄλλο, οὐδὲ μὲν, id est: Ad praefere ducis canē, nihil autē adducis ad Bacchum, hoc est adfers, quae ad rem nihil attinent, ex his uero quae perinēbāt ad causam propositam nihil adfers.

Captantes capti fumus. XIII

Ἀγέροντες ἡγήματα, id est, Captantes capti fumus. Cum res praepostere euenit, ut ipsi circumueniantur ab ijs, quibus conabatur imponere. Id quod nō raro solet usu uenire, ut in eas incidantur pedas, cuius alijs stroteramus. Saepe fit, ut qui simulat amare, quō puellam in amore pelliciat, ipse uere incipiat amare. Et qui dat operā, ut inuitatūculis aliū conetur efficere temulentū, ipse reddatur ebrius: et qui finitima militum imperio depellere, ipse sumā amittit imperium. Sic et Horatius, Graecia capta feruū uictorē cepit. Videtur eodem allusisse Plato cum ita scribit in Theaeteto: Δοκῆ μοι ἔστι ζωογράφος μάλας ἐπιλοκασθεῖς ὁ λόγος ἐπιλοκασθεῖς μὲν. id est: Mihi uidetur ὁ Socrates maxime capti ratio quae capiabat. Sophocles in Oedipō Colono: Ἰγῶθι δ' ἄν ἔχῃ καὶ ὁ εἶλε θεῶν ἢ τῦχη. id est: Scito quod tenens tenens, teq; captantem, inuicem Fortuna cepit. Plautus in Epidico: Iam cautor ipse captus est. Lucianus in meretricijs dialogis: καὶ ἐδῶκα δ' ἡ κακοδαίμων καὶ σωματικῆ μισοῦ ἑαυτῆς. id est: Et cepi miser, et simul ab illa captus sum. Translatum autē a bello, aut piscatione, seu uenatu.

In uenatu perijt. XV

Festinus dixit Lucianus in Toxaride. Αὐτῆ τῆ ἀπώλει τοῦ ἴππου δ' ἔχου, id est: Et ipsa uenatu perijt, hoc est, dum adulescētē uenatur, sudatq; irretire, etiā ipsa sese perdidit. Quin etiā illa ipsa uenari laudē, aucupari famā, quæribus sunt metaphorse, uelut: Expiscari, p sciscitari, atq; exquirere.

In laqueo lupus. XVI

Εἰς πύργος δ' ἄλλο, id est: In laqueo lupus. Cum improbus quispiā tandem in extremū aduicium dūscrimē. Et enim cum lupus animal sit insidiosissimū, applauditur ab omnibus, si quando contingat illū irretiri, ac protinus acclamant omnes, εἰς πύργος δ' ἄλλο. Refertur à Zenodoto.

Annosa uulpes haud capitur laqueo, XVII

Ἰσχυρὸν ὀλοσῆναι οὐχ ἑλισσεται πύργῳ, id est: Vulpes annosa laqueis capi haud ullis potest. Senarius prowerbidis dicendus in eum, qui longa etate multaq; perū experientia callidior est, quā ut arte doliq; capi queat.

Vulpes haud corruptipitur muneribus. XVIII

Ἀλώμενος δ' ὁ δασοδὸνος τῶν, id est: Vulpes non corruptipitur muneribus. Suidas huius adagij Cratinū citat auctor. De callidis, ac uersutis, quos haud facile sit obiecto munusculo, aut assentatūcula, pollicitiuē fallere. Larus enim, et alia quaedam aues, esca captiuntur, uulpes non item. Vt ebum autē δ' ὄρω ἀκῆρ, sumptum est à concionibus, aut iudicij, in quibus nōnulli pecunia corrupti dicunt sententiam.

Atticus in portum. XIX

Ἀττικὸς εἰς λιμῆνα, id est, Atticus in portum. In eos dicitur, qui illic uirtutē ostentare solent, ubi tutum est, atq; ubi nihil opus. A nauis Atticis sumptū, qui portū ingressuri ostentandi sui gratia magnifice sese gerebant, in ipsa re, hoc est, in praelio nauali, nō perinde strenuū.

Capra Scyria.

xx

Aix Capra Scyria. Zenodotus huius pro- uerbij Chrysipsum citat, tum auctor, tum interpret. Con- uenit in eos, qui beneficium maleficio corrumpunt, aut qui uirtutes aduersus uitia contaminant, atq; obsecrant, quae re- rite instituta non recte finitum. Vt cluit capra Scyria, quod se- ra sit, multarum quod lacte impleuerat, ipsa rursus euerit, atq; hoc modo beneficium quod deerat, eade perdidit. Alij putant dici in eos, unde plurimum emolumentum capitur, pro- pterea quod eius regionis caprae maxima lactis uim reddere dicantur. Id quod affirmat & Athenaeus diuinosophistarum libro primo, citans hoc Pindari carmen:

Σκυρία δ' ἔστι μελίτην γαλακτοῦ ἀγλαῆς δ' ἐροχότατος ἰδ' ἐστὶ, Scyriae uero ad emulgendum lac caprae praestitissimae.

Suspendio deligenda arbor. xxxi

In re uehementer indigna, neq; illo pacto toleranda, ue- teres arborem suspendio deligendam esse dicebant. Inde na- tum, quod olim in Theophrastum philosophum praecipuum, meretricula quaedam nomine Leontium ausa sit scribere. Plinius secidus in praefatione historiarum naturae: Cuius uero nesciam aduersus Theophrastum, hominem in eloquentia tan- tum, ut nomen diuinum inde inueniret, scripsisse etiam foemina, & prouerbium inde natum, suspendio arborem elige- dam. Haesitens Plinius. Finitimum huic est illud apud Eur- pidem in Alectide:

Ἀγία καὶ ὄρα γὰρ τὰ εἶ και πλῆθος, ἢ βροχῶν δ' ἔχει οὐρανὸν πέλονται, id est, Heus ista caede digna sunt, Vel potius, ut laqueo qualem Praefocet aliquis pendulo.

Plautus in Curculione: Mea praedā illa est: Proin tu te in la- queum duas. Iuuenalis: Ferre potes dominam saluis tō restibus ulla.

Et apud Plautum, qui uite tedio trebatur, optatum nummum quo resitimat. Qui haec edere Anno 1525. forte incidit in cōmentarios Celij Rhodigini. Is dicit in huiusmodi explicatione caecitare multos, ac se iactat omnem difficultatē explicuisse, quom nec ulla sit difficultas, & si qua esset, nihil explicent ea que commemorat de suspendio crucis. Nec enim fontes sibi deligunt arborem, sed aguntur in crucem. Ceterum qui cogitant de consensenda nece solent alij aliud suspen- dij genus eligere, ut appareat illos hoc agere non importūta mentis, sed certo destinatoq; consilio.

Minerua selem.

xxxii

Ἀθάνα τοῦ ἀλάροιο, id est, Mineruae selem, subaudiendum, cōparas. Cū multo inferiora cum praestantioribus cōparantur, quod lenius quam in re conueniant. Quid enim ha- bet Minerua dea cū sele cōmune, praeter glaucos oculos? Nam is oculorum color Mineruae tribuitur, qui ex noctuis adest, & siliibus. Vnde apud Homerum etiam epitheton, γλαυκῶπιος Ἀθήνη. Est & hoc siliibus cōmune cum no- ctuis, quod ex noctis cernunt, & pariter insidiatur muribus.

Vorsuram soluere.

xxxiii

Vorsuram soluere dicitur, qui sic e praesentibus malis ex- tricat sese, ut alijs grauioribus impediatur. Nam Donato uorsuram facere, est se alienum etiam alieno soluere, aut mino- re fœnore maiorem acceptam pecuniam occupare. Hinc due- da nocte, ut auctor est Rufus Pompeius, quod uertant credito- rem. Terentius in Phormione: In eodem luto haesitis, uorsu- ram soluis, praesens quod fuerat malum, in diem abiit, pla-

ge crescit. Cicero ad Atticum: Admirabilis abstinentia ex- tus preceptis, ut uerac, ne illud, quod tecū permutasti, uer- siora mihi soluendum sit. Explicuit eleganter hanc metaphorā Demosthenes in Olynthiaca prima: Δέδοικα δ' ἀσπιδος ἀβυσσοῖσι, καὶ τὸν αἴθρο ἔσπερον, ὡσαύτως δὲ δ' ἀναξίσο μόνον ἔσδ' ἡσ' ἐπι τοῖς μετὰ τοῖς τοκοῖς, μικρὸν ἐπιποροῦσα- τες ῥέοντο, ὕστερον δ' ἤν' ἀρχαίω ἀπενοσασα, οὐτα ὧ ἡμεῖς ἔρ ἐπι πολλῶ φανόμεν ἐξέσδ' ὑμνηκότες, καὶ ἄσπαντα πρὸς ἡσ' ὠνὸν ἔκτερον, πολλὰ καὶ ἡλεπτα- ἔρ οὐκ ἔβουλοῦμεθα ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθω μου ποῖσρ, ὧ κινδ' ἀνασώσωμεν περὶ ἤν' ἔρ αὐτῆ τῆ χροῦσ, id est, Verere Athenienses, ne quaedamodum hi, qui contra- hunt as alienum facile magnis usuris, ad breue tēpus diuites sunt, paulo post etiā à principali summa excurrunt: iidem & nos, si diuites uideamur negligētes, cunctaq; ad uoluptatē querentes, paulo post in necessitatē ueniamus, ut nobis multa etiā acerba sint castiganda, que nequaquam uoluerimus, deq; hoc ipso loco periclitimur.

Animam debet.

xxxiiii

τὸν ψυχὴν ὀρεῖται, id est, Animā debet. Donatus pro- uerbium esse admonet, de eo, qui immodeo ere alieno tenca- tur, ut plus, quam omnes facultates debet, ac deniq; seipsum debeat. Terentius in Phormione: Quae sit animā debet. Erat enim antiquitus lex, ut qui soluendo non esset, is nexu addice- retur creditori, luiturus corpore, id est, opera, quod ere non posset. Extat apud Gellium lex duo decim tabularū, que iu- bebatur dissectari corpus eius, qui multis creditoribus debe- ret, nec esset soluenda rei.

Summum ius, summa iniuria.

xxxv

Summum ius, summa iniuria, hoc est, T um maxime disce- ditur ab equitate, cum maxime superstitioso heretur legum literis. I enim summum ius appellat, cum de uerbis iuris contenditur, neq; spectatur, quid senserit ius, qui scripsit. Eam ineptiam quorundam superstitiosorum iuris interpretum, copiose simul & eleganter illudat M. Tullius in actione pro Marcena. Terentius: Verum illud Chreme dicunt, ius sum- mum, se pe summa iniuria est. M. Tullius officiorum libro primo: Ex quo illud, summum ius, summa iniuria, factum est iam tritum sermone prouerbium. Columella primo rei ru- sticae libro: Nec sane est uindicandum nobis, quicquid licet. Nam summum ius antiqui, summam putabant crucē. Citatur & Celsus adolefcentum libro Pandect. xlv. titulo de uerborum oblig. Cap. Si feruum Stichum, qui scripsit quae sitio esse de bono & equo, in quo genere plerūq; sub autoritate iuris scientie periculo errat. Itidem Paulus libro quinqueges- simo, titulo de regulis iuris. In omnibus quidem maxime tas- men in iure & equitas spectanda est.

Ne ignifer quidem reliquus

est factus.

xxxvi

Οὐδὲ πνευφότος ἐλεῖσθαι, id est, Ne ignifer quidē su- perstiti, ubi significamus, omnem ad unum interijssē adeo, ut ne ei quidē sit paritum, qui nemine praeserat exercitum. Nam praesens mos erat ut uates acie praecederet, lauro coronatus, ac sicem gestans. Ab hoc belli uim abstinere utring; quod nefas duerent, in uirum sacrum, ferrū stringere. Proinde si crudelē aliquā stragem significare uoluisse, ne ignifero quidem paritum aiebant. Memini huius adagij Eustathius Iliados μ. enarrans hos Homeri uersus: Οὐκ ἔτ' ἔσπερον οὐδ' ἄν' ἡλεπτα ἀποπέσσειαι Ἀλοφθον ἄσπιδ' ἔσ, id est, Haud equidem fore credo, uti sit rediturus ad urbem,

Hinc post hac aliquis uel munitus.

Admonet hoc quoq; figurè habere prouerbialè: οὐδὲ ἕγωγε λογὸν ὑπελάφθαι, id est, Ne nūcius quidem relictiū est, quoties significamus ad unum omnes extinctos, ut ne unus quidē effugerit, qui rem gestam renunciatet. Nam is uel dedita opera, relinquit solet ab hoste.

Πανολεθρία.

XXVII

Huic affine est, πανολεθρία, quæ uoce significabant internicionem, & eiusmodi perniciem, ut nihil omnino reliquū fieret. Thucydides in septimo historiae suae libro: κατὰ πάντα γὰρ πάντες νικηθέντες, ἤδη οὐδὲν ὀλίγον εἴς οὐδὲν κακοπαθήσαντες, πανολεθρία δὴ τὸ λεγόμενον, καὶ περὶ οὗτο, ἤδη οὐδὲν ἔτι οὐκ ἀπόλωτο, id est, In omnibus omnino uicti, & nihil mediocre ulla in re passī, sed internicione iam, quod dici solet & pedites, & naues, & denique nihil erat, quod non periret. Venustius erit si à bello, naufragio, incendio, ac similibus casibus, aliò detorqueatur. Veluti si dicas, libidine magna quidem esse pestem Christianae religionis, uerū auiditiā prorsus πανολεθρίαν esse pietatis. Et Graecarum literarū imperitiam omnium bonarum disciplinarum fuisse πανολεθρίαν.

Thracium commentum.

XXVIII

Θρακία παρῶν ἡμεῶν, id est, Thracium commentum, siue inuentum. Apud Zenodotum legitur, torquedum in eos, qui pacta elidunt callido uastroq; aliquo commentum. Porro à uide id prouerbium natum fuerit, indicat Strabo libro Geographiae nono, ex Ephoro autore. Thraces pactis cum Beroicijs aliquot dierū inducijs, nibilo sepulsius incursiones agebant non terno tempore. Hos cum propulsissent Beroici, atq; exostularent, quod uiolassent inducias, responderunt Thraces, se nihil præter pacta fecisse, pactos enim esse de diebus, noctibus incurfasse. His fermè similia refert Zenodotus, noctū impressione fecisse in Beroctos, iam negligētius agētes induciarū fiduciam, atq; ex his nō minus trucidasse, aliquot uinos abduxisse: deinde exposulātibus de uiolatis pactis Beroctijs, respōdijse, dies, nō noctes, pacto cōtineri. Eares prouerbio locum fecit, Θρακία παρῶν ἡμεῶν, id est, Thraciū inuentum. Est enim proprie quæ uel ἡμεῶν, excoGITATA calluatio, quæ pactum eludimus, quas Plautus futelas uocat. Et Tereñtius, nequid suo assuat capiti. Addunt enim extra passionē cōmentū qui ppiā, quo rem omnem subuertunt.

Romanus sedendo uincit.

XXIX

Romanus sedendo uincit. Verus prouerbiū in eos, qui trā quilli, atq; ocioso, tamē que uolunt efficiunt, aut qui nō uiribus, sed arte rent gerunt. M. Varo lib. de re rustica primo, cap. secundo: Vultis igitur interca uetus prouerbium, quod est, Romanus sedendo uincit, usurpemus, dum iste uenit: Ex historia Fabij Cunctatoris natū arbitror, qui Hannibalē tuencliter exultantē, sua patientia fregit, de quo extat uersus ille Emilianus Vnus qui nobis cunctando restituit rem.

Citatus apud Ciceronem in Catone maiore. Vsurpatus est à uinitus à Marone lib. sexto.

Scopum attingere.

XXX

Τυγχάνει το σκοπὸν, id est, Scopū attingere. Est uoti cōpotè fieri, aut cōiectura rē ipsam assequi. Lucianus i Ica-romenippo, οὐκ ἔστι σκοπὸς εὐκαίας, id est, T uasq; cōiectura haud procul abest à scopo, & ἀποτυγχάνει τοῦ σκοποῦ, id est, Nō attingere scopū. & διαμαρτάνει τὸ σκοπὸν, id est, Aberrare à scopo, atq; id genus alie figuræ omnes prouerbiū sapit. Hoc adagio testatur usus est Dio-

genes, in puerum saxa in cruce iaculante. Euge, inquit, con-tinges tandem aliquando scopum. Pindarus in Nemcis hym- no nono: ἀκοντισμὸν σκοπὸν ἀρχίαι μοισσῶν, id est, Proxime iaculans ad scopum multarum. Idem hymno sexto: ἔλπομαι μέγα εἰπεῖν ἅντα σκοπὸν τυγχέει, id est: Spe- ro quod magna pollicitus scopum attingam.

Simia non capitur laqueo.

XXXI

Ὁ τῆσιν οὐχ ἄλίσκεται ἐσθῆρ, id est, Simia nō ca- pitur laqueo. In calidus tergiuersatorum dici solitiū, qui coar- gui nō queunt. Id olim dictum est in Heraclidē, qui per im- prudentiā perperā citat ex Dionysio, quod erat apud So- phoclem. Missum est exēplar, ut ibi cōspecto carnine agnos- ceret suū errorē. Hic quoq; tergiuersanti, nec lapsum agno- scenti, dicētiq; casu fieri posse, ut in diuersis potius uersus cō- sentiant, scripsit quispiam, simiam haud capilaequo. Antio- Diogenes Laërtius. Carmen Graecum sic habet: Γέσσω πῆκινος οὐχ ἄλίσκεται πόνυ, ἄλίσκεται μὲν, μετὰ χόρον δὲ ἔλίσκεται. id est, Laqueo uetustus simius non prenditur, Capitur quidem ille, capitur autem frivus.

Largitio non habet fundum.

XXXII

M. Tullius libro officiorū secundo: Omnia, inquit, memi- nisse debemus, id, quod à nostris hominibus sapissime usur- patū, iam in prouerbiō cōsuetudinē uenit, largitionē fundum non habere. Quo dicto significat, siudat liberalitate quā- ta subet opes exhauriri, uel effluere potius. Translatum iu- detur à petruo dolo Danaidum apud infros.

Inexplebile dolum.

XXXIII

Ἀπλήροσ τοῖσθ, id est, Inexplebile doliū. Varius est huius adagionis usus. Quadrat enim primū, eis τούτῳ ἐν δ' ἀπλήροσ, id est, In glutones, edacesq; cōgruentius autem in istos bibacitate inexplebili, qui quo plus biberint, hoc plus situnt, quæ admodum olim dictum est de Parthis. Sic enim Fe- stus sensisse uidetur, qui citat ne scio quem, nā locus multus est, qui dolum pertusum dixerit, cum uentrem fingit faceret, quanquam natura quoq; uentrem inexplebilis est, quod quæ- quid per os infunditur, id alijs uisus excremento. Quadrabit & in obliuio sum, cui siquid eruditionis infundas, prius effluit, quāq; prius obliuiscitur quā per di dicerit, cuiusmodi Stre- ptiadem facit Aristophanes in nebulis:

Ὅς ἕς σκαλεῖν μᾶτι ἄτῃα μικρὰ μανθάνωρ, τὰ ἔτ' ἐπιλέλκωσ πῆρ μανθῶρ. id est,

Huiusmodi minutulas uel argutias

Prius, atq; didicit didicerit immemor.

Sic propemodum usus est Plautus in pseudulo. In pertusum ingerimus dolum, operam ludimus. Competet etiam in homi- nes præter modum profusos, quem admodum indicauit Ari- stoteles lib. Oeconomicorum primo: ἡγὼ γὰρ δὲ κῆρδιαι δ' αὐατῶν γῆν εἶνεα ἡγὼ φιλαέτηρ, εἰ δὲ μὴ, οὐδὲν ὄφει- λαθ' τῷ κῆρδιαι. ἔθ' γὰρ ἡμῶν ἀντλήω τὸ τ' ὄσμ, δὲ λεγόμενθ' πῆρσος τῶν μμῶθ', id est, Siquidem oportet eiusmodi esse, qui norit & parare, & parata tueri. Alioqui nihil profuerit parasse, propterea quod hoc sit eris- bro habere, quodq; prouerbio dicunt, pertusum doliū. Con- gruit itē in auaros, quorum cupiditatibus nihil est satis. Ue- rum quo magis implentur opibus, hoc magis inanes esse uide- dentur. Quod eleganter illo Solonis carmine testati sūt apud Plutarchum in libello περὶ Ολιγοπλοτείας.

Πλῆτς δὲ οὐδὲν τέμει μὰ πικρῶ μέρω ἀνηρώποισι. id est, Non est fixus opum finis mortalibus ullus.

Zenodotus, & tartarum ipsam recte accipi inexplebile doliū putat.